

MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR FÜZETEK

Szép Szilvia

ÚJSZENTMARGITA
HELYNEVEI

ÚJSZENTMARGITA
Fotó: Civertan Grafikai Stúdió

SZÉP SZILVIA

Újszentmargita helynevei

Történeti háttér

A település tájféldrajzi tekintetben nagyobb részt a Hortobágyon, kisebb részt a Közép-tiszai-ártérhez tartozó Borsodi-ártéren terül el. Szentmargitát első ízben IV. Béla király 1261. évi oklevele említi *Fehérszentmargita* néven, halászaival és halászó vizeivel együtt. Később elpusztásodott: a pápai tizedjegyzékek nem említik, és még 1458-ban is pusztabirtokként (*praedium*) fordul elő, amikor a Bajoni és Gecsei család a birtokosa. A 15. század utolsó harmadában a Hunyadiak debreceni uradalmához tartozik, majd Corvin János 1490-ben Polgárral együtt eladta Jánosy Istvánnak. Ezt követően Bakócz Tamás szerezte meg, aki 1501-ben az egri káptalannak ajándékozta. A település gazdagságát jelzi, hogy az 1530-as években több hatalmaskodási perben az innen elhajtott több száz szarvasmarhát említik a források.

Szolnok eleste után az itt élő jobbágyok a töröknek is adót fizettek, az 1572. évi török adóösszeírás során száz házat vettek számba. Emellett jelentős halászhelyekkel rendelkezett. A lakosság ebben az időszakban tért át a református hitre. Szentmargitát az 1569. évi XIX. tc. Polgárral együtt mint káptalani mezővárost említi, jobbágylakóit ekkor a jogszabály tizenkét napi ingyen munkára az egri várhoz rendelte.

A település a tizenöt éves háború alatt időlegesen elnéptelenedett, a lakosság elmenekült. Az 1600. évi dézsmajegyzék szerint a lakók az adót Kesznyétenben és Prügön fizették meg. A második hajdúfelkelés után Polgárt és Szent-

margitát hajdúk kapták meg, birtokosa, az egri káptalan tiltakozása ellenére. Az adomány után a két terület sorsa évszázadokra összekapcsolódott. A polgári hajdúk 1643. évi statútumában szabályozták a szentmargitai puszta használatának módját. A jól elkülönített kaszálókat és legelőket szabadon lehetett használni, az erdő azonban tilalmasnak számított. A hatalmas földterületen a 17. század második felében kezdett elterjedni a tanács által ellenőrzött szabadfoglalásos földközösségi forma.

A török megszállás megszűnése után, 1700-ban az egri káptalan visszakapta a területet. A Rákóczi-féle szabadságmozgalom néhány évig késleltette ugyan Polgár és Szentmargita hajdúszabadságának elvesztését, azonban a káptalan kívánalmi és a hajdúvárosokra kirótt állami adó emelkedése együttesen oda vezetett, hogy Polgárt 1717-ben elhagyta a lakosság. A földbirtokos oda egy évtizeddel később új telepéseket hozott, ám Szentmargita pusztát saját kezelésébe vette, s ezzel megkezdődött a benépesülés folyamata. A majorsági táblákat a 19. század elején három nyomásban művelték, emellett nagyobb területen dohányt is termeltek. Jelentős volt az állattenyésztés, különösen a juhászat, de a káptalannak külön méhésze, vadásza is volt, és kocsma is működött a településen.

Szentmargita 37 tanyáján 1867-ben mintegy ezer fő élt, a népesség jelentős része Egyekről, valamint Ároktőről, (Tisza)Csegéről és annak majorjaiból települt ide. Plébániája 1892-ben létesült, Szent Margit tiszteletére emelt templomát 1895-ben szentelték fel.

A polgári földigénylő bizottság 1945-ben Szentmargita pusztán 615 család számára 4290 kataszteri hold földet osztott ki, s felmerült a községé szervezés gondolata is. Újszentmargita Újtkossal egyidejűleg, 1947. január 1-én alakult önálló községgé Polgár külterületi lakott helyeiből.

Az új megyerendszer kialakításakor 1950-ben mint önálló tanácsú községet a Polgári járáshoz kapcsolták. Ezt a rangját 1970 után is megtartotta, innentől a járási rendszer megszűnéséig a Debreceni járás része volt.

Újszentmargita község ma a Balmazújvárosi járáshoz tartozik. Területe 2023-ban 9621 hektár, lakóinak száma 1307 fő volt.

Irodalom

BENCSIK JÁNOS szerk., *Polgár története*. Polgár, 1974.

KANDRA KABOS, *Adatok az egri egyházmegye történelméhez*. 3. Eger, 1891.

KOVACSICS JÓZSEF szerk., *Magyarország történeti statisztikai helységnévtára 11. Hajdú-Bihar megye*. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1997.

KOMÁROMY ANDRÁS, *A szabadhajdúk történetére vonatkozó levéltári kutatások*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1898.

SZÁLKAI TAMÁS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Szép Szilvia 2024-ben. Adatközlők voltak: File Ferenc (77 éves), Lukács Balázs (72), Mecsei István (70), Mecsei Istvánné (68), Megyesi Dezső (72), Tóth István (70), Varga Gábor (80).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Béres Júlia 2013-ban. Adatközlők voltak: Blága Imre (74 éves), Bodnár István (73), Csőke János (77), Pap Jánosné (78), Vigh Ferenc (74).

Élőnyelvi gyűjtést végzett TERGE Lajos és Tóth Katalin 1970-ben. Adatközlők voltak: Bodonovics István (58 éves), Czinege Pál (68), Kiss István (70), Tóth János (71).

Élőnyelvi gyűjtést végzett TERGE Lajos 1968-ban. Adatközlők voltak: Bodonovics István (56

éves), Czinege Pál (66), Kiss István (68), Rád József (68), Szegedi János (59), Tóth János (69). Élőnyelvi gyűjtést végzett Tarjányi Judit 1966–67-ben. Adatközlők voltak: Csuha Balázsné (30 éves), Kerékgyártó Lukácsné (31), Kovács Mihályné (54), Laki Ferencné (71), Laki Mária (39).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Pete Gizella 1965-ben. Adatközlők voltak: Aranyosi Imréné Kovács Julianna (64 éves), Bakos József (62), Czinege Pál (63), Czinege Pálné Baji Magdolna (59), Dudás Jánosné Csőke Mária (56), Drencsik Jánosné (60), Nyiresák Ferenc (37), özv. Radics Jánosné Papp Julianna (86), Rádó József (66), Rádó Józsefné Kovács Julianna (68), Raduly Balázs (52), Raduly Balázsné Gulyás Margit (49). Élőnyelvi gyűjtést végzett Görömbei Andor 1965-ben. Adatközlő volt id. Görömbei Albert (86 éves).

Helynévtár

Újszentmargita 2024: *Margita, Margitán, margitási ~ Szentmargita ~ Kismargita ~ Fehérmargita*, 2019: *Szentmargita*, 2013: *Margita ~ Szentmargita*, 1970: *Újszentmargita, Margita, Fehérszentmargita, Pusztaszentmargita, Szentmargita puszta, Kismargita*, 1967: *Margita*, 1965: *Szentmargita*, 1965: *Újszentmargita, Szentmargitapuszta, Kismargita*, 1959: *Ujmargita*, 1951: *Szentmargitapuszta*, 1948: *Újszentmargita*, 1944: *Szentmargitapuszta*, 1941: *Szentmargitapuszta*, 1938: *Szentmargita puszta*, 1934: *Szent Margita puszta, Szt. [Szent] Margita nagy tn. [tanya]*, 1913: *Szentmargita p[uszt]*, 1904: *Szt. [Szent]-Margita, Szent-Margita puszta*, 1902: *Szentmargita p[uszt]*, 1900: *Puszta-Szent-Margita*, [1900]: *Szentmargitapuszta, Szentmargita*, 1893: *P[uszt]* Margita, 1890: *Nagy-Tanya*, 1890: *Szent-Margita*, 1883: *Szt. [Szent]-Margita psz. [puszta]*, 1880: *Sz[ent] Margitai Nagy-tanya*, 1870: *Margita, Szentmargita, Szt. [Szent] Margita puszta*, 1867: *Margita*, 1864: *Szent Margitai p[uszt]*, 1858: *Puszta Sz[ent] Margita, Sz[ent] Margita nagy tanya*, 1851: *Szent-Margita*, 1808: *Szent-Margitha vel Margitta*, 1806: *Pradium Sz[ent] Margita*, 1802–1811: *P[uszt]* Margita, [1788]: *Sz[ent]*

Újszentmargita határa egy 1883-as térképen (T10.FM.93)

Margita, 1783: *St. [Szent] Margita Szállás*, 1781: *Praedium Szent Margita*, 1780: *Praedium Margita*, 1779: *Margita*, 1713: *Szent Margita (puszta)*, 1700: *Szent Margita*, [17. sz.]: *Zent Margita*, 1661: *Zenthmargytha*, 1598: *Zentmargita*, 1578: *Zenth Margitha*, 1543: *Senth Margitha*, 1493–1496: *Margytha*, 1493: *Zenth Margytha*, 1492: *Zenthmargytha puszta*, 1490: *Zenth Margytha*, 1484: *Zenthmargitha*, 1464: pr. *Zenthmargith* in comitatu de Zaboch, 1458: pr. *Zenthmargyth ...* in comitatu de Zaboch, 1261/1271: *Feierzenthmargita ...* in comitatu de Zabouch. — Település Hajdú-Bihar vármegyében, a Balmazújvárosi járásban, Balmazújvárostól északnyugatra. Északról Folyás, keletről Görbeháza, délkelet felől Balmazújváros, délnyugatról Tiszacsege, nyugatról Ároktó, északnyugatról pedig Tiszakeszi határolja. IV. Béla király az egri püspökség birtokait megerősítő 1261-es oklevelében a települést és halászó vizeit **Fehérszentmargita** néven említi Szent István adományai között. Ezt örzi a ma is használatos **Fehérmargita** névváltozat is. A név *fehér* jelzője a mai Koponya-halmon álló egykori templom fehér terméskő alapzatára, utótagja pedig a templom védőszentjére utal. A középkorban **Szentmargit**, **Szentmargita** és **Margita** formában is említik. Nevét sokáig Árpád-házi Szent Margittal kapcsolták össze, de az ő szentté avatása jóval azután történt, hogy hiteles források említik a falut. A falu középkori templomának Antiochiai Szent Margit volt

a védőszentje, így a település is róla kapta a nevét. A település a Hortobágy nyugati szélén terül el. **Szentmargita(i)puszta**, **Pusztamargita**, **Pusztaszentmargita** elnevezései a tájegység füves, sík, kopár sajátosságát tükrözik. **Szentmargitaszállás**, **Szentmargita(i)-Nagy-tanya** és **Nagy-tanya** nevei a már népesedő, lakóházakból és gazdasági épületekből álló mai belterületre utalnak. Ma leggyakrabban *Margita* néven említik. **Kismargita** elnevezését a *Nem messze van ide Kismargita* című népdalból ismerik a helybeliek. **Újszentmargita** és **Újmargita** nevében az *új* előtag a település újabb létesülésére utal, amely egyben megkülönbözteti az előtag nélküli romániai Szentmargita falutól. E névforma használata 1958-ban vált hivatalossá. Vö. Margita-domb, Margita-erdő, Margita-háromszög, Margitai-legelő, Margitai-telek csárda, Margitai út, Margita nagy állomás, Margita-tó, Szentmargita-Kerecse, Szentmargitapuszta vasúti állomás. — CzF., Cs. 1: 526, DHA. 1: 60, ÉGy., EKFT., E 158/41: 7–90, 449–476, 875–918, 1135–1138, FÉNYES 1851, FNESz., GÖRÖG, GÖRÖMBEI 1965: 16, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 318, 362, Kat., LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., L9.XXIII.9, MaKF., MEZŐ 1996: 148, 1999: 402, 2003: 245, MKFT., PÁSZTOR 2009: 15, PESTY 1864/38: 269a, PETE 1965: 1–4, PJFN. 26, SUGÁR 1974: 434, 436, 457, 461, 473, TARJÁNYI 1967: 11, T9.SzmT.16, T10.FM.5, T10.FM.41, T10.FM.43, T10.FM.45, T10.FM.51, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.171, T16.T.144, T16.T.409, T16.T.526.

Ady Endre utca 2024: *Adi úcca*, 1968: *Ady Endre utca*. — Tuka belterületének déli részén húzódó utca, mely párhuzamos az Alkotmány utcával. Hivatalos neve *Ady Endre utca*, de említik *Ady utcá*-nak is. — ÉGy., TERGE 1968: 101. — T3-E5.

Ady utca lásd **Ady Endre utca**

Alkotmány utca 2024: *Alkotmány úcca*. — Tuka belterületének déli részén húzódó utca, mely párhuzamos az Ady Endre utcával. Hivatalos név. — ÉGy. — T3-E5.

Állomás lásd **Nagy állomás**

Álom-zug 1968: *Álomzug* | *Sarokra mégyén ki, a Sejpés mék közrefogja ojjan zuk szerűjen*. — A település északnyugati határában, a Selypes kanyarulatában fekvő egykori legelő, amely a Nagy-szög része volt. A Hortobágy környékén

gyakori név, olyan legelőket jelöl, ahol a víz által körülhatárolt területen a pásztor álomra hajthatta a fejét, mert a jószág nem tudott elkóborolni. Ma nem ismerik a nevet. — TERGE 1968: 95.

Alsó-Kerecse 1890: *Alsó-Kerecse*, 1883: *Alsó-Kerecse*, 1880: *Alsó-K[erecse]*. — A település belterületétől keletre fekvő egykori legelő, szántóföld a Bödön-hát határrész mellett. A Kerecse része, az *alsó* előtag a Felső-Kerecséhez való viszonyítást fejezi ki, amely ma Folyáshoz tartozik. A történeti források elkülönítenek még Közép-Kerecse részt is. Vö. Kis-Kerecse, Nagy-Kerecse. — T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.171. — T5-E5.

András-lapos 1965: *András lapos*. — A település belterületétől keletre fekvő egykori legelő. PETE GIZELLA szerint a Bödön-hátat a belterülettel összekötő alacsony fekvésű terület. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta, utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., PETE 1965: 5. — T4-B5.

Apaállattelep lásd **Koshodály**

Arany János utca 2024: *Arany János úcca*. — A település belterületének déli részén, a Rákóczi utcát a Béke utcával összekötő utca. Hivatalos név. — ÉGy. — T36-A4.

Bacsaházi-rész lásd **Bacsó-hát**

Bacsó-hát 2024: *Bacsóy-hát ~ Bacsu-hát ~ Bacsuház*, 2013: *Bacsó-házi-rész ~ Bacsaházi-rész ~ Bacsu-ház*, 1981: *Bacsó-hát*, 1970: *Bacsóház*, 1968: *Bacsóház | Julegellő vót az. Ot lét a juhodáj is. Az első számadója meg Bacsó vót. Onnal lét a neve. 1965: Bacsóház | Eredetileg egy Bacsó nevű emberről kapta ezt a nevet, aki juhász számadó volt. Később aztán a hasonló foglalkozású embereket is mind bacsónak hívták. 1959: Bacsóház, 1913: Bacsóház, 1872: Batsó hát. — A település külterületének északnyugati részén fekvő nagy kiterjedésű szántóföld, illetve a szomszédos legelőterület, a Verebesi-erdővel szemben. Egykor juhodályok álltak itt, erre utal a név *bacsu ~ bacsó ~ bacsu* 'juhászgazda, számadó juhász' előtagja. A *hát* utótag 'vízből kiemelkedő, illetve a környezeténél magasabban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévi. A **Bacsóház**, **Bacsóházi-rész**, **Bacsaházi-rész** elnevezés *ház* eleme az egykor itt álló épüle-*

tekre utal. Vö. Bacsó-hát-tanya, Kis-Bacsó-hát. — BENCSIK 1974a: 230, ÉGy., FKNT., Hnt., L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PETE 1965: 9, PJFN. 27, TERGE 1968: 87, ÚMTsz. — T3-H3.

Bacsó-háti-tanya lásd **Bacsó-hát-tanya**

Bacsó-hát-tanya 1943: *Bacsóhát-tny. [tanya]*, 1941: *Bacsóhát-tny. [tanya]*, 1938: *Bacsóháti tanya*, 1916: *Bacsóhát tanya*, 1909: *Bacsóház tanya*, [1900]: *Bacsóhát tanya*, 1846: *Bacsóház tanya*. — Egykori tanya a (Bacsóháznak is mondott) Bacsó-hát területén. A források **Bacsóház-tanya** néven is említik, és egy ízben **Bacsó-háti-tanya**-ként is szerepel. Ma már nem ismert név. — BENCSIK 1974a: 231, L9.VI.181, MaKF., T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.162, T16.T.584. — T3-H3.

Bacsóház lásd **Bacsó-hát**

Bacsóházi-rész lásd **Bacsó-hát**

Bacsóház-tanya lásd **Bacsó-hát-tanya**

Bagdi-hát 2013: *Bagdi-hát ~ Bagdi-háccság*, 1970: *Bagdi-hát*, 1968: *Bagdihát*, 1965: *Bagdihát*. — A település külterületének déli részén, a Nyugati-főcsatorna mellett elterülő magasabb fekvésű legelő, kaszáló. PETE GIZELLA gyűjtése szerint egy *Bagdi* nevű juhászról nevezték el, aki éveken át bérelte a területet a káptalantól. Részei a Kis-Bagdi-hát és a Nagy-Bagdi-hát. **Bagdi-hátság** néven is említik. — ÉGy., PETE 1965: 7, PJFN. 28, TERGE 1968: 87. — T9-F3G3.

Bagdi-hátság lásd **Bagdi-hát**

Bagotasi út 2024: *Bagotasi út ~ Bakotasi út*, 2013: *Bakotasi út*. — Bödön-hát felől a Görbeháza határában fekvő Bagota felé vezető út a külterület keleti részén. — ÉGy. — T5-F5.

Bágy-csatorna lásd **Bágy-Szandalik-csatorna**

Bágy-Szandalik lásd **Bágy-Szandalik-csatorna**

Bágy-Szandalik-csatorna 2024: *Báty-Szandalik-csatorna ~ Bány-Szandalik ~ Szandalik-csatorna*, 2013: *Bágy-Szandalik ~ Bágy-Szandalik-csatorna ~ Szandalik-ér*; 1981: *Bágy-Szandalik-főcsatorna*, 1970: *Szandalik*, 1965: *Szandalik-csatorna*, 1947: *Szandalik*, 1945: *Szandalik*, *Szandalik csatorna*, 1941: *Szandalik*, 1938: *Szandalik*, 1934: *Szandalek ér*; 1924: *Szandalek ér*; 1918: *Szandalek ér*; 1916: *Szandalik*, 1916: *Szandalik csatorna*, 1909: *Szandalik*, 1909: *Bágy-szandalik*, 1900: *Szandalék ér*; 1890:

N[agy] Bágy-Csatorna, 1883: *Szandalik, Bágy csatorna*, 1883: *Szandalek ér*; 1880: *Bágy-Csatorna*, 1871: *Bágy-csatorna, Szandalik*, 1864: *Szandalik fok*, 1858: *Szandalek ér, Nagy kanal*, 1783: *Szandolik*, 1780: *Szandalék Foka*, 1779: *Szandalék Foka, Szandalik Foka*, 1779: *Szandalik fok*, [16. sz. közepe]: *Zandalos Ere*. — A település keleti határán végig folyó ér, mely Folyás felől érkezik Újszentmargitára, és a délkeleti határban a Hortobágy folyóba ömlik. A Bágy és a Szandalik határrészekén folyik végig, azok vizeit gyűjti össze. A **Nagy-kanál** elnevezése arra utal, hogy ez volt a település legnagyobb kanálisa. **Bágy-csatorna, Nagy-Bágy-csatorna, Bágy-Szandalik, Bágy-Szandalik-főcsatorna, Szandalik-csatorna, Szandalik, Szandalik-ér, Szandalik-fok, Szandalik foka** néven is említik a források. Az utóbbi névalak *fok* utótagja a 'keskeny medrű időszaki patak vagy csatorna' jelentésű földrajzi köznévv. A *Szandalik* név eredetileg településnév lehetett, amely valószínűleg személynévből alakult. Legkorábbi (egy 16. századi forrásból való) adata **Szandalos ere** formát mutat. Vö. *Szandalik* 2. Lásd *Szandalik* 1. (Folyás), *Bágy-Szandaliki-csatorna* (Görbeháza). — ÉGy., EKFT., FKNT., HKFT., L9.VI.181, L9.XVII.552, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269a, PETE 1965: 6, PJFN. 26, SUGÁR 1974: 442, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T9.SzmK.40/1–13, T9.SzmT.16, T9.SzmT.17, T10.FM.4, T10.FM.41, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.171, T10.FM.172, T16.T.144, T16.T.150, T16.T.462. — T10-C2.

Bágy-Szandalik-főcsatorna lásd **Bágy-Szandalik-csatorna**

Balogh-erdő 2024: *Balogh-erdőü.* — A település déli határában fekvő háromszög alakú erdő. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T9-E3.

Béke utca 2024: *Béike úcca*, 1970: *Béke utca*, 1968: *Béke útja*. — A település belterületén végig húzódó, a Rákóczi utca és a Kossuth utca közötti utca. Hivatalos neve *Béke utca*, de **Béke útja** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 101. — T36-A5.

Béke útja lásd **Béke utca**

Bem József utca 2024: *Bem József úcca*. — A település belterületének északnyugati határában húzódó, a Rákóczi utcából nyíló utca. Hivatalos név. — ÉGy. — T36-B3.

Bivaly-halmi-halastavak 2024: *Bivaj-halmi-halastavak*, 1981: *Bivalyhalmi-tó*. — Halastavak a település északi határában. A tavak nagyobbik része Folyáshoz tartozik, erre utal az elnevezés is, ugyanis a folyási Bivaly-halom határrészen található. **Bivaly-halmi-tó** formában is említik. Lásd **Bivaly-halmi-halastó** (Folyás). — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T4-B3.

Bivaly-halmi-tó lásd **Bivaly-halmi-halastavak Bodony** lásd **Bödön-hát**

Bodony-ér 1887: *Bodony-ér*, 1810: *Bodonyfolyás*. — A Bödön-hát (másként Bodony) területén húzódó egykori ér. Nem dönthető el, hogy a határrész vagy az ér neve keletkezett-e korábban. A név a *bodony* 'fakéreggel vagy betongyűrűvel védett kút, forrás' és az *ér* földrajzi köznévv. összetételéből alakult. **Bodony-folyás** néven is említik. — BENCsik 1974: 192, 1974a: 234.

Bodony-folyás lásd **Bodony-ér**

Bödön lásd **Bödön-hát**

Bödön-fenek lásd **Bödön-lapos**

Bödön-hát 2024: *Bödön-hát*, 2013: *Bödön-hát*, 1981: *Bödönhát*, 1970: *Bödön-hát*, 1968: *Bödöhhát* | *Először csak a földet hitták így, mer régem vót éty terület, ami valójába lapos vót, oszt aszt Bödöllaposnak montuk. Ez még anná magosabban fekvő vót, hátas föld. Ezé léd Bödöhhát*. 1967: *Bödönhát*, 1965: *Bödönhát*, 1965: *Bödönhát* | *A terület jellegéről kapta a nevét, amely dimbes-dombos, mocsaras volt, s ez a terület kissé kiemelkedett. | Az is lehetséges, hogy a mellette lévő Koponyában megtalált edényekről kapta a nevét, amelyek bödönhöz hasonlítottak*. 1959: *Bödönhát*, 1951: *Bödönhát*, 1946: *Bödönhát*, 1941: *Bödönhát*, 1940: *Bödönhát*, 1934: *Bödönhát*, 1916: *Bödönhát*,

Bödön-hát

Fotó: Szép Szilvia

1916: *Bödön*, 1916: *Bödön*, 1913: *Bödönhát*, 1909: *Bödön-hát*, 1909: *Bödönhát*, 1890: *Bödönnyhát*, 1885: *Bodon*, 1883: *Bödöny hát*, 1870: *Bödönhát*, 1824: *Bodony*, [16. sz. közepe]: *Bodon*. — Elnéptelenedő külterületi lakott hely, mezőgazdasági jellegű terület, agrárgazdaság a település belterületétől északra. Néhány utca tartozik hozzá, illetve a Bödön-háti-központtól keletre elterülő földterületek összefoglaló neveként használják a helybeliek. Itt működött a Bödön-háti állami gazdaság. Magasabban fekvő, hátsó rész, mely a helybeliek elmondása szerint, mint egy *bödön* 'tároló faedény' kiemelkedik a területből. Legkorábbi *Bodony* adata viszont azt valószínűsíti, hogy a név a *bodony* 'fakéreggel vagy betongyűrűvel védett kút, forrás' földrajzi köznévből alakult, amelynek *bödön* változata (*bödönkút*) is létezik. Az elnevezés utótagjaként a *hát* 'vízből kiemelkedő, illetve a környezeténél magasabban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév szerepel. *Bödön* néven is említik. Részei a Bödön-lapos és a Bödön-háti-központ. Vö. Bödön-hát-tanya, Bödöni-mocsár, Bödöni-nádas. — ÉGy., FKnt., GÖRÖMBEI 1965: 10, Hnt., KANDRA–LESKÓ 1908/1: 412–413, Kat., L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 2, 3, 4, PJFN. 27, SUGÁR 1974: 442, TARJÁNYI 1967: 5, TERGE 1968: 93, T9.K.53, T9.SzmK.38/1–66, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.44, T10.FM.93, T10.FM.169, T10.FM.171, ÚMTsz. — T4-C3C4D5.

Bödön-háti állami gazdaság lásd **Bödön-háti-központ**

Bödön-háti-központ 2013: *Bödön-hát-központ* ~ *Bödön-háti-központ*, 1965: *Bödönháti Állami gazdaság*, 1956: *Bödönháti Állami Gazdaság*, 1959: *Bödönháti Állami Gazdaság*, 1950: *Bödönháti Állami gazdaság*, 1946: *Bödönháti állami gazdaság*, 1916: 21. *Bödönháti Állami Gazdaság*, 1916: *Állami gazdaság, Bödönháti Állami Gazdaság*. — A Bödön-hát központi része. **Bödön-hát-központ** néven is említik. Egykor itt működött a **Bödön-háti állami gazdaság**, ez magyarázza ezt az elnevezését. Jelenleg állattartó telephely, illetve vetőmagtermesztés folyik itt. — ÉGy., L9.V.663, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, PETE 1965: 2, 3, 4, T9.SzmK.39/1–56. — T4-C4.

Bödön-háti-tanya lásd **Bödön-hát-tanya**

Bödön-hát-központ lásd **Bödön-háti-központ**

Bödön-hát-tanya 2024: *Bödön-hát-tanya*, 2013: *Bödönhát tanya*, 1947: *Bödönhát tanya*, 1946: *Bödönhát tanya*, 1938: *Bödönháti tanya*, 1934: *Bödönnyhát (tny.) [tanya]*, 1916: *Bödönhát tanya*, 1909: *Bödönhát tanya*, 1902: *Bödönhát tanya*, [1900]: *Bödönhát tanya*, 1890: *Bödönnyháti-tanya*, 1880: *Bödönnyháti-tanya*, 1870: *Bödönhát tanya*. — Egykori tanya a Bödön-háton.

Bödön-háti-tanya formában is említik. Ma már nincs meg, de a nevét még ismerik. — ÉGy., Hnt., Kat., L9.V.680, L9.VI.181, L9.XVII.552, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.51, T10.FM.162, T10.FM.171. — T4-B4C4.

Bödöni-mocsár 1864: *bödöni mocsár*. — Egykori mocsár a Bödön-hát területén. — PESTY 1864/38: 269a.

Bödöni-nádas 1864: *bödöni nádas*. — Egykori nádas a Bödön-hát területén. — PESTY 1864/38: 269a.

Bödön-lapos 2013: *Bödön-lapos* ~ *Bödöm-fenek*, [2000]: *Bödön-lapos*, 1981: *Bödön-lapos*, 1970: *Bödön-lapos*, 1968: *Bödöllapos* | *Elősször csak a földet hitták így, mer régem vót egy terület, ami valójába lapos vót, oszt azt Bödöllaposnak montuk*. 1938: *Bödön lapos*, 1916: *Bödönlapos*, 1909: *Bödönlapos*, 1909: *Bödön-lapos*, [1900]: *Bödön lapos*, 1870: *Bödönlapos*, 1864: *bödön fenek*. — A Bödön-hát északi, mélyebben fekvő sík része. **Bödön-fenek** néven is említik. A nevek utótagjaként a *lapos* földrajzi köznév 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésben, a *fenek* pedig 'valamely terület mélyebben fekvő része' értelemben szerepel. — ÉGy., FKnt., Kat., L9.VI.181, MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269a, PJFN. 26, TERGE 1968: 93, T.HNP2000., T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.162. — T4-C3.

Böszörményi út lásd **Csurgóháti út**

Buki csárda lásd **Koponya csárda**

Cifra híd 2024: *Cifra híd*, 2013: *Cifra híd*. — A tiszakeszi határ közelében lévő híd a Selypesen. Két híd megy egymás alatt, mivel itt keresztezi egymást a Selypes és a Halastói-tápcsatorna. A névadás indítékát nem ismerjük. Vö. Cifra-tábla. — ÉGy. — T3-F2.

Cifra-tábla 2013: *Cifra-tábla*, 1970: *Cifra-tábla*, 1968: *Cifratábla, -ra*. — A tiszakeszi határ

közelében, a Cifra híd mellett fekvő szántóföld. Nevét a hídról kapta. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 98. — T3-F2.

Cigány-hát 2024: *Cigány-hát*, 2013: *Cigány-hát ~ Cigány-háti-legelő ~ Cigány-legelő*, 1981: *Cigány-hát*, 1970: *Cigány-háti-tábla | Ezen határrész szomszédságában laknak a cigányok*. 1968: *Cigáhháti tábla*, 1965: *Cigányhát | Rossz, szikes talaján termő cigánybúzáról kapta a nevét, amely még legelőnek sem volt jó*. 1959: *Cigányhát*, 1941: *Cigányhát*. — A település belterületétől északnyugatra, a Szőke-fenek mellett fekvő földterület. A névadás indítékával kapcsolatban több elképzelés is létezik: egyes magyarázatok szerint cigányok laktak a szomszédságában, PETE GIZELLA szerint azonban a terület a talaján termő egérárpáról, népi nevén cigánybúzáról kaphatta a nevét. **Cigány-háti-legelő**, **Cigány-legelő**, **Cigány-háti-tábla** néven is említik. Vö. **Cigány-háti-kút**, **Cigány-háti reptér**. — ÉGy., L9.XXIII.9, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 7, 9, PJFN. 26, TERGE 1968: 87. — T3-F4.

Cigány-háti-kút 2024: *Cigány-háti-kút*, 2013: *Cigány-háti-kút ~ Cigány-háti-natykút*, 1981: *Cigány-háti-kút*. — Kút a Cigány-hát területén. Bizonyára mérete miatt **Cigány-háti-nagykút** néven is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T3-G4.

Cigány-háti-legelő lásd **Cigány-hát**

Cigány-háti-nagykút lásd **Cigány-háti-kút**

Cigány-háti reptér lásd **Reptér**

Cigány-háti-tábla lásd **Cigány-hát**

Cigány-legelő lásd **Cigány-hát**

Csanalas 2024: *Csanalas*, 1981: *Csanalas*, 1965: *Csanalas*, 1934: *Csanalas*. — A település belterületétől keletre, a Szandalik mellett elterülő nagy szántóföld, legelő. A helybeliek szerint sok csalán termett rajta, innen ered a neve, amely a *csalános* földrajzi köznévi nyelvjárási *csanalas* változatából alakult. Részei a Kis-Csanalas és a Nagy-Csanalas. — ÉGy., FKNT., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 6, T9.K.53, ÜMTsz. — T10-A2B2.

Csapó-fenek [1900]: *Csapó-lapos*, 1870: *Csapó fenek*, *Csapó lapos*, 1864: *Csapó fenek*, [19. sz.]: *Csapó Fenek*. — A település déli határában fekvő szikes földterület. A név a *csapó* 'sík szántóterület egy korábbi fok, azaz nagyobb vizekből

kiágazó természetes eredetű árok helyén' és a *fenék* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' földrajzi köznévi összetételéből alakult. **Csapó-lapos** néven is említik, ennek utótagjaként a *lapos* földrajzi köznévi környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésben áll. — FKNT., Kat., PESTY 1864/38: 269a, T1.S.80. XVIII.78/1–5, T10.FM.162. — T9-G3.

Csapó-lapos lásd **Csapó-fenek**

Csegei-erdő lásd **Szalag-erdő**

Csegei út 2024: *Csegeji út*, 1970: *Csegei út*, 1880: *Csegei Út*, 1871: *Csegei Út*, 1780: *Via Csegeiensis*. — A település belterületéről dél felé, Tiszacsegére vezető út. Egy 18. századi térkép latinra fordítva adja meg. — ÉGy., PJFN. 26, T10.FM.41, T10.FM.51, T10.FM.172. — T9-E2.

Csegeszentmiklós lásd **Szentmiklós**

Cserepes 2024: *Cserepes | Szikés fölterület, ha kap éty kis esőt, a teteje lecserepesedik*. 1970: *Cserepes*, 1968: *Cserepes | Ott épült először cserepes tetejű tanya. A későbbiek folyamán nemcsak a tanyát, hanem a körülötte levő szántót is ezzel a névvel jelölték meg*. 1870: *Cserepes*, 1864: *Cserepes*. — A település délkeleti, Tiszacsege és Balmazújváros területére is átnyúló határrésze. A helybeliek ma szinonimaként emlegetik a *Kis-Cserepes* névvel. A névadás motivációjával kapcsolatban a forrásokban két elképzelés olvasható: az egyik szerint az itt épült első cserepes tetejű tanyáról kapta a nevét, mások úgy gondolják, hogy az eső után cserepesé váló szikes talajáról nevezték el. Lásd **Cserepes** (Balmazújváros, Tiszacsege). — ÉGy., Kat., PESTY 1864/38: 269a, PETE 1965: 7, PJFN. 28, TERGE 1968: 87. — T9-G3H3.

Csikójárás 2024: *Csikójárás*, 2013: *Csikójárás*, 1970: *Csikójárás*, 1968: *Csikójárás | A csikók legelője mellet vót. Ezén jártak ki a csikók a legelőre*. — A település délnyugati határában fekvő legelő. A név a *csikójárás* 'csikólegelő' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT., PJFN. 28, TERGE 1968: 95. — T8-D1.

Csikótelep 2024: *Csikótelep | A káptalan étykori birtoka, csikókat neveltek itt*. 2013: *Csikótelep*, 1970: *Csikó-telep*, 1965: *Csikótelep*, 1916: *Csikótelep*. — A település délkeleti határában fekvő egykori csikónevelde. Vö. Csi-

kótelepi út. — ÉGy., PETE 1965: 5, PJFN. 27, T9.SzmK.39/1–56. — T9-H2.

Csikótelepi út 2013: *Csikótelepi út*. — A Bödön-háti-központtól a Csikótelepre vezető út. — ÉGy. — T9-H1.

Csokány-lapos 1965: *Csokány-lapos*. — Az András-lapos és a Petenye közti legelő, a falu belterületétől keletre. PETE GIZELLA szerint nevét onnan kapta, hogy az itt termő füvet egy *Csokány* nevű ember kaszálta. Az elnevezés utótagjaként a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévi szerepel. Ma már nem ismert név. — FKNT., PETE 1965: 5. — T9-G1.

Csordakút 1965: *Csordakút*, 1934: *Csorda-k[út]*. — A település északi határában, a Bödön-háton lévő egykori kút. A név a *csordakút* ’szarvasmarhák itatására szolgáló kút a legelőn’ földrajzi köznévből alakult. Ma már nem ismert név. — FKNT., PETE 1965: 5, T9.K.53. — T4-C4.

Csurgó lásd **Csurgó-háti-ér**, **Csurgó-hát-tanya**

Csurgó-ér lásd **Csurgó-háti-ér**

Csurgó-fok lásd **Csurgó-háti-ér**

Csurgó-hát 2024: *Csurgóu-hát*, 2013: *Csurgó-hát*, 1981: *Csurgóhát*, 1968: *Csurgóhát | Délnyugat felé menve éty csurgó [’forrás’] környike*. 1965: *Csurgóhát | A Kuriahát, Koshodály és Fástanya mellett levő terület a Csurgóhát. Ez is legelő volt, s juhokat tenyésztettek rajta. Ott folyt el a Szandalik-csatorna. A víz folyt illetve csurgott lefelé. Bagota határánál van*. 1959: *Csurgóhát*, 1951: *Csurgóhát*, 1946: *Csurgóhát*, 1941: *Csurgóhát*, 1940: *Csurgóhát*, 1938: *Csurgóhát*, 1916: *Csurgóhát*, 1913: *Csurgóhát*, 1909: *Csurgóhát*, 1870: *Csurgóhát*. — A település keleti határában, a Bágy–Szandalik-csatorna egyik kanyarulatánál, a görbeházi határ mellett elhelyezkedő egykori juhtartó telep és legelő. A Csurgó-hát egy része ma Görbeháza nyugati határához tartozik. A név előtagja az itt folyó Csurgó-fokra utal, utótagja a *hát* ’vízből kiemelkedő, illetve a környezeténél magasabban fekvő terület’ jelentésű földrajzi köznévi. Vö. **Csurgó-háti-ér**, **Csurgóháti híd**, **Csurgó-háti-gyep**, **Csurgóháti kövesút**, **Csurgóháti út**, **Csurgó-hát-tanya**. Lásd **Csurgó-hát** (Görbeháza). — ÉGy., FKNT., Hnt., Kat., L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 6, TERGE 1968:

64, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.169. — T5-F5.

Csurgó-háti-ér 1956: *Csurgóháti ér*, [1900]: *Csurgó ér*, 1883: *Csurgó*, 1864: *Csúrgó fok*, 1853: *Csurgofok*, 1779: *Csurgó Fok*, *Csurgofok*. — Egykori ér a Csurgó-hát területén, a Bágy–Szandalik-csatorna egyik elágazása volt kelet felé. Korábban **Csurgó** néven is említik, ami a *csurog* ige folyamatos melléknévi igenévi származéka, és a víz folyásának jellegére utalhatott. A 18–19. századi források **Csurgó-ér** és **Csurgó-fok** alakban használták. Ez utóbbi név *fok* utótagja ’keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál’ jelentésben használatos földrajzi köznévi. A **Csurgó-háti-ér** névforma másodlagos névként a terület nevéből alakult. Ma már nem ismert név. — FKNT., L9.XXIII.9, PESTY 1864/38: 269a, T1.S.78.1806/24–27, T9.SzmT.16, T10.FM.93, T10.FM.162. — T10-C1.

Csurgó-háti-gyep 2013: *Csurgóháti-gyep*, 1970: *Csurgó-háti-gyep*, 1968: *Csurgóháti gyep*. — A Csurgó-háton fekvő füves terület. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 92. — T5-E5F5.

Csurgóháti híd 2013: *Csurgóháti híd*. — A Csurgóháti út végén elhelyezkedő híd a Bágy–Szandalik-csatornán. — ÉGy. — T10-B1.

Csurgóháti kövesút 2024: *Csurgóuháti kövesút*. — A Bödön-hátról a Csurgó-hátra vezető út, a külterület keleti részén. A név *kövesút* utótagja ’szilárd burkolatú út’ jelentésben szerepel. — ÉGy., FKNT. — T4-D4.

Csurgóháti út 2024: *Csurgóuháti út*, 2013: *Csurgóháti út*, 1880: *Böszörményi Út*, 1871: *Böszörményi Út*. — A Csurgó-hátra vezető út a külterület keleti részén, a Koshodályosi út folytatása. A 19. századi források **Böszörményi út**-ként említik, mivel régen ezen az úton közlekedtek Hajdúböszörménybe. — ÉGy., T10.FM.51, T10.FM.172. — T10-A1.

Csurgó-hát-tanya 1902: *Csurgóhát tanya*, [1900]: *Csurgóhát tanya*, 1880: *Csurgó*. — A Csurgó-háton fekvő egykori tanya. **Csurgó** néven is említik. — Hnt., T10.FM.51, T10.FM.162. — T10-B1.

Dafkó-fenek 1864: *dafko fenek*. — A település nyugati határában, a Nadrágszár mellett fekvő egykori alacsonyabb fekvésű terület. A *Dafkó* előtag valószínűleg tulajdonosának családnévére

utal. Vö. Dafkó-hát. — PESTY 1864/38: 269b, ÚCsnT.

Dafkó-hát 1781: *Dafko hát*. — A település nyugati határában, a Nadrágszár mellett fekvő egykori magasabb fekvésű terület. A *Dafkó* előtag valószínűleg tulajdonosának családnevére utal. Vö. Dafkó-fenék. — T10.FM.43, ÚCsnT. — T3-F3.

Debreceni út 1890: *Debreczeni-út*, 1884: *Debreceni út*, 1880: *Debreczeni Út*, 1871: *Debreczeni Út*. — A település keleti határában húzódó, Debrecenbe vezető út. — T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.171, T10.FM.172. — T9-F1.

Debreceni-tábla 2013: *Debreceni-tábla*, 1981: *Debreceni-tábla*, 1970: *Debreceni-tábla*, 1968: *Debreceni tábla*. — A település belterületétől délkeletre, a Kúria-hát mellett elterülő szántóföld. A névadás indítékával kapcsolatban a korábbi élőnyelvi gyűjtésekben két elképzelés olvasható: a PJFN. szerint régen a debreceni gazdáknak volt itt földjük, TERGE LAJOS szerint viszont onnan ered a földterület neve, hogy a település határos volt a debreceni járáshoz tartozó balmazújvárosi földterületekkel. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PJFN. 27, TERGE 1968: 87. — T4-C5.

Debrődi-tanya 1941: *Debrődi-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a mai Veres-erdő területén. A név előtagja a tanya tulajdonosára utal. A kataszteri térkép szerint már 1870-től Debrődi Imre volt a földterület birtokosa. — Kat., MaKF. — T10-B3.

Deli-Dobogó-hát lásd **Dobogó-hát**

Deli-ház 2024: *Deli-ház*, 2013: *Deliház ~ Deliházi-legelő*, 1970: *Deli-ház*, 1968: *Deliház | Vót ot tanya is. A ház a tulajdonosárú léd Deliház, a föld még a házrú*. 1965: *Deliház*, 1949: *Deliház*, 1916: *Deliház*, 11909: *Deliház*, 1909: *Deliház*, 1883: *Deliház*, 1880: *Deliház*, [1880]: *Deliház*, 1870: *Deliház*, 1845: *Deliház*. — A település külterületének északi részén, a folyási határ mellett lévő szántóföld, legelő. Nagy része Folyáson terül el, itt volt egykor a *Deli-ház* nevű tanya, amelyről a terület a nevet kapta. A *Deli* előtag az egykori tanya tulajdonosának családnevét őrzi. **Deli-házi-legelő** formában is említik. Vö. Deli-Dobogó-hát. Lásd *Deli-ház* (Folyás). — BENCSIK 1974a: 235, ÉGy., Kat., L9.V.663, L9.VI.181, PETE 1965: 9, PJFN. 26,

TERGE 1968: 95, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.50, T10.FM.51, T10.FM.93. — T3-G2.

Deli-házi-legelő lásd **Deli-ház**

Dinnyés 2024: *Dinnyéis*, 2013: *Dinnyés ~ Dinnyés-tábla*, 1970: *Dinnyés-tábla*, 1968: *Dinnyéstábla | Cserepes felé van. Mindég dinnyét termett ez a föld*. 1965: *Dinnyés*, 1959: *Dinnés, Dinnyés*, 1940: *Dinnyés*, 1916: *Dinyés*, 1909: *Dinyés, Dinnyés*, [1900]: *Dinnyés*, 1870: *Dinyés, Dinnyés*, 1864: *dinyés*. — A település délkeleti határában, a Margita-domb közelében fekvő földterület. A helybeliek szerint egy nagy dinnyeföld volt itt, innen ered a neve. Részei a Dinnyés-lapos és a Dinnyés-hát. **Dinnyés-tábla** néven is említik. Vö. Dinnyés-ér, Dinnyés-tanya. — ÉGy., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 5, PJFN. 28, TERGE 1968: 88, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162, T10.FM.169. — T9-G2.

Dinnyés-ér 1864: *dinyés ér*; 1853: *Dinnyés Ér*. — Egykori vízfolyás a Dinnyésen. — PESTY 1864/38: 269b, T1.S.78.1806/24–27. — T9-F2.

Dinnyés-fenék lásd **Dinnyés-lapos**

Dinnyés-hát 1981: *Dinnyés-hát*, 1941: *Dinnyéshát*, 1913: *Dinnyéshát*, 1883: *Dinnyés hát*, 1880: *Dinnyés-hát*. — A Dinnyés határrész magasabban fekvő része a település délkeleti határában. Nevének utótagjaként a *hát* földrajzi köznévként ’vízből kiemelkedő, illetve a környezeténél magasabban fekvő földterület’ jelentésben szerepel. Ma már nem ismert név. — FKnt., Hnt., MaKF., MoFnT. 2/9, T10.FM.51, T10.FM.93. — T9-G2.

Dinnyés-hát-tanya lásd **Dinnyés-tanya**

Dinnyés-lapos 2024: *Dinnyéis-lapos*, 2013: *Dinnyés-lapos*, 1916: *Dinyés lapos*, 1909: *Dinyés lapos*, [1900]: *Dinnyés-lapos*, 1897: *Dinnyés lapos*, 1880: *Dinnyés-lapos*, 1871: *Dinnyés-lapos*, 1870: *Dinyés lapos*, 1864: *Dinyés fenek*. — A Dinnyés nyugati, alacsonyabban fekvő vizenyős része. **Dinnyés-fenék** néven is említik. Egykor ezen a helyen volt a Lápos-tó. — ÉGy., Kat., L9.VI.181, PESTY 1864/38: 269a, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.162, T10.FM.172. — T9-G3H3.

Dinnyés-tábla lásd **Dinnyés**

Dinnyés-tanya 2013: *Dinnyés tanya*, 1938: *Dinnyés tanya*, 1934: *Dinnyéshát (tny.) [tanya]*, 1916: *Dinyés tanya*, 1909: *Dinyés tanya*, [1900]:

Dinnyés tanya, 1870: *Dinnyés tanya*. — Egykori tanya a Dinnyés területének északi részén. **Dinnyés-hát-tanya** néven is említik. — ÉGy., Kat., L9.VI.181, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.162. — T9-G2.

Dobogó-hát 1883: *Dobogó hát*, 1864: *deli dobogó hát*. — A település északnyugati határában fekvő egykori földterület a Geleji-tó mellett. A név a *dobogó* 'kiemelkedés, ahol dobog a föld a járművek alatt' és a *hát* 'környezeténél magasabban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. A **Deli-Dobogó-hát** név előtagja a szomszédos Deli-házra utal. Vö. Dobogó-háti-tanya. — FKnt., PESTY 1864/38: 269b, T10.FM.93. — T3-G3.

Dobogó-háti-tanya 1880: *Dobogóháti tanya*. — Egykori tanya a Dobogó-háton. — T10.FM.51. — T3-G3.

Dobó István utca 2024: *Dobó István utca*. — A település belterületének délnyugati határában húzódó utca, amely a Dózsa György utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T36-A5.

Dózsa György utca 1. 1970: *Dózsa György út*. — Utca a Nagy-szög külterületi lakott helyen. **Dózsa György út** formában is említik. Hivatalos neve *Dózsa György utca*. — PJFN. 26.

Dózsa György utca 2. 2024: *Dózsa György utca*. — A település belterületének délnyugati határában húzódó utca, a Szélső utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T36-A5.

Döggút 2024: *Döggút*, 2013: *Dögös ~ Döggút*. — A Bődön-háton, a Dögös-erdőben lévő egykori dögtemető. A név a *döggút* 'elhullott állatok elföldelésére szolgáló ásott száraz kút' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Dögös**-ként is említik. — ÉGy., FKnt. — T4-D4.

Dögös lásd **Döggút**

Dögös-erdő 1970: *Dögös-erdő*, 1968: *Dögös erdő* | *Bödönhát része. Az elhullott állatok elföldelésére kijelölt terület*. 1965: *Dögös erdő*. — A Bődön-háton fekvő sík terület, erdős rész. Nevét az egykor itt álló Döggútról kapta. Ma már nem ismert név. — PETE 1965: 10, 11, PJFN. 27, TERGE 1968: 93. — T4-D4.

Dögös-lapos 1981: *Dögös-lapos*. — A település belterületétől délre, a Petenye mellett lévő alacsony fekvésű, vizenyős terület, amely az egykor itt álló Döggútról kapta a nevét. Ma már nem ismert név. — MoFnT. 2/9. — T9-E2.

Egyeki-legelő 2024: *Ěgyeki-legelőü*, 1981: *Egyeki-legelő*, 1870: *Egyek község legelő*. — A település déli határszélén, a Veres-erdő alatti legelőterület. A helybeliek szerint régen az egyeki gazdáknak volt itt földjük. **Egyek-legelő** néven is említik. — ÉGy., Kat., MoFnT. 2/9. — T9-H4, T10-A4.

Egyek-legelő lásd **Egyeki-legelő**

Erdei-tanya lásd **Erdős-tanya**

Erdészház lásd **Erdős-tanya**

Erdős-tanya 2024: *Erdős-tanya ~ Erdős-tanya ~ Téjjesz-tanya*, 2013: *Erdészház ~ Erdőstanya ~ Téesz tanya*, 1961: *Erdőtanya*, 1934: *Margitaerdő tny. [tanya]*, 1902: *Erdő tanya*, 1883: *Erdei tanya*, 1880: *Erdei-tanya*, 1871: *Erdei tanya*. — A település belterületétől északnyugatra fekvő egykori lakott rész a Margita-erdő mellett. Ez magyarazza az *Erdős-tanya*, **Erdő-tanya**, **Erdei-tanya**, **Margita-erdő-tanya**, valamint az **Erdészház** megnevezéseket. A helyi hagyomány szerint a település népességének nagy része itt lakott egy időben. Itt volt az egri káptalan intézőlakja is, amely később téeszirodaként működött. Ez utóbbival függ össze a **Téesz-tanya** elnevezése. — ÉGy., Hnt., KRALOVÁNSZKY 1961: 42, T9.K.53, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.172. — T4-A5, T9-F1.

Erdő-tanya lásd **Erdős-tanya**

Fácántelep 2013: *Fácán-telep*, 1970: *Fácán-telep*, 1968: *Fácántelep* | *A margitaji erdő közepit hittuk fácántelepnek, mer ot valójába sok fácán tanyázott*. — A Margita-erdőben lévő egykori fácánnevelde, ahonnan elengedték a fácánokat, hogy a vadásziidényre benépesedjen velük az erdő. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 88. — T3-H5, T4-A5.

Fás-ér 1970: *Fás-ér*, 1968: *Fásér* | *Ahogy menünk léfelé, ot van a Tiszaszélén. Tukátü egyenesen lévisz a Tiszatötésnek. | Azé nevezziük fásérnek, mer fág borittyák végig a partyát*. 1965: *Fásér*. — A település nyugati határszélén, Újszentmargita és Tiszacsege között húzódó egykori ér. A források alapján nevét a partját szegélyező fákról kaphatta. Ma már nem ismert név. Lásd Fás-ér (Tiszacsege). — PETE 1965: 9, 10, PJFN. 27, TERGE 1968: 98. — T2-D5, T8-A1.

Fás-tanya 2024: *Fás-tanya*, 2013: *Fástanya*, 1981: *Fástanya*, 1970: *Fás-tanya*, 1968: *Fástanya* | *A tanya körü nagyon szép jegényefák vótak*

ültetve. 1967: *Fás tanya*, 1965: *Fástanya*, 1959: *Fás-tanya*, 1951: *Fástanya*, 1940: *Fástanya*, 1938: *Fástanya*, 1934: *Fás-tny. [tanya]*, 1909: *Fás-tanya*. — A település keleti határában, a görbeházi határon, a Bágy–Szandalik-csatorna partján fekvő határrész a Csurgó-háttal szemben. A helybeliek és a források szerint egy jegenyefákkal körbe ültetett tanya volt itt egykor, erről kapta a nevét. Egyes történeti források szerint a Fás-tanya azonos Nagy-Kerecsével, a helybeliek azonban ma külön területként ismerik. Vö. Fástanyasi út. Lásd Fás-tanya (Görbeháza). — ÉGy., Hnt., L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PETE 1965: 5, 6, PJFN. 27, TARJÁNYI 1967: 6, TERGE 1968: 94, T9.K.53, T10.FM.5, T10.FM.169. — T5-E4.

Fástanyasi út 2013: *Fástanyasi út*. — A Bödön-hátról a Fás-tanya mellett elhaladó, a görbeházi Bagota felé vezető út. — ÉGy. — T5-F4.

Fehérmargita lásd **Újszentmargita**

Fehérszentmargita lásd **Újszentmargita**

Gátórház 2024: *Gátóürház ~ Kerecseji gátóürház ~ Pipitömőü*, 2013: *Gátórház*, 1943: *Gátórház*. — A Kis-Kerecse és Nagy-Kerecse közt folyó Bágy–Szandalik-csatorna partján található épület volt, a külterület északkeleti részén. A név a *gátórház* földrajzi köznévből alakult. Elhelyezkedése miatt **Kerecsei gátórház** néven is említik.

Pipitömő nevét a helybeliek szerint azért kapta, mert titkos randevűk helyeként használták. Ma már nincs meg, lebontották, de a neveket még ismerik. — ÉGy., FKNT., T16.T.584. — T5-E3.

Gatyszár lásd **Nadrágszár**

Gelej-fenek lásd **Gelej-lapos**

Geleji-halastó lásd **Geleji-tó**

Geleji-tó 2024: *Gələji-tóü ~ Gələji-halastóü ~ Naty-szögesei-halastóü*, 2013: *Geleji-tó ~ Geleji-tó ~ Geleji-halastó ~ Nagyszögesei-halastó*, 1981: *Gelei-halastó*, 1965: *Gelejtó*, 1941: *Halastó*. — A település külterületének északnyugati részén, a Nagy-szög határrészén található halastó. A Borsod megyei Geleji Halgazdasághoz tartozott az 1940-es évekig, utána vette át a Hortobágyi Halgazdaság. Erre utalnak a *Geleji-tó*, *Gelej-tó*, *Geleji-halastó* és a *Halastó* nevek. Elhelyezkedése miatt **Nagy-szögesei-halastó** néven is említik. Vö. Gelej-lapos. — ÉGy., MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 9. — T3-G3.

Gelej-lapos 2013: *Gelej-lapos*, 1970: *Gelej-lapos*, 1916: *Gelejlapos*, 1909: *Gelejlapos*, 1909:

Gelej-lapos

Fotó: Szép Szilvia

Gelej-lapos, [1900]: *Gelejlapos*, 1870: *Gelejfenek*, 1853: *Gelejfenek*. — A külterület északi részén, a Nagy-szög területén, a Geleji-tó mögött, a Töviskes mellett elterülő lapos, vízállásos legelőterület, szántó föld. A helybeliek szerint a Borsod megyei Gelej falu lakosai használták ezt a területet, innen kapta a nevét. **Gelej-fenek** néven is említik, ennek utótagjaként a *fenek* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' jelentésű földrajzi köznév szerepel. — ÉGy., FKNT., Kat., L9.VI.181, PJFN. 26, T1.S.78.1806/24–27, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T3-H2.

Gelej-tó lásd **Geleji-tó**

Grüger-halom 1941: *Grüger-hlm. [halom]*, 1934: *Grüger-hlm. [halom]*. — Egykori halom a mai Kúria-hát területén. A név előtagja valószínűleg a 'csapláros, korcsmáros' jelentésű német *krüger* név téves lejegyzése lehet. Elképzelhető, hogy kocsmáros tulajdonosa volt, de – az e szóból alakult – *Krüger* családnévre is utalhat az elnevezés előtagja. — MaKF., T9.K.53, ÚCsnT. — T10-A2.

Gyékényes lásd **Gyékény-telep**

Gyékényes-fok 1781: *Gyikines fok*. — Egykori vízfolyás a település külterületének nyugati részén, a Gyékényes mocsaras vizét vezethette le. Nevének utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál' jelentésű földrajzi köznév szerepel. — FKNT., T10.FM.43. — T3-F2.

Gyékényes-telep lásd **Gyékény-telep**

Gyékény-telep 2013: *Gyékény-telep*, 1916: *Gyékény telep*, *Gyékényes telep*, *Gyékénytelep*, 1781: *Gyikines*, 1768: *Gyékényes*, [16. sz. közepe]: *Gyikynyes*. — A település külterületének nyugati

gati határában fekvő, egykor gyékényt termő mocsaras terület. **Gyékényes** és **Gyékényes-telep** néven is említik. Vö. Gyékényes-fok. — BENCSIK 1974a: 236, ÉGy., SUGÁR 1974: 442, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.43. — T3-F3.

Gyöngyös-kúti-legelő 2013: *Gyöngyös-kúti-legelő*, 1970: *Gyöngyös-kúti-legelő*, 1968: *Gyöngyös-kúti legelő, -re | Tilos-erdőt elhagyjuk, átjövünk a Szőke-fenekén. Az öreg Gyöngyösi juhász volt Bődönháton, ezért nem valószínű, hogy róla.* — A település külterületének nyugati részén, a Szőke-fenek és a Verebesi-erdő között fekvő legelő. Az egykor bizonyára itt álló – de adatokkal nem igazolható – Gyöngyös-kútról kaphatta a nevét. Ez utóbbi névadási indítéka azonban bizonytalan. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 96. — T3-H4.

Gyűrű-fok lásd **Tukai-Gyűrű-fok**

Gyűrű foka lásd **Tukai-Gyűrű-fok**

Gyűrű-foki-tábla lásd **Tukai-Gyűrű-fok**

Halastavi-tápcsatorna lásd **Halastói-tápcsatorna**

Halastó lásd **Geleji-tó**

Halastó-csatorna lásd **Halastói-tápcsatorna**

Halastói-csatorna lásd **Halastói-tápcsatorna**

Halastói-tápcsatorna 2024: *Halastóujji-tápcsatorna* ~ *Tóuj-tápcsatorna*, 2013: *Halastói-tápcsatorna* ~ *Halastavi-tápcsatorna* ~ *Hortobágyi-tápcsatorna* ~ *Tói-csatorna*, 1981: *Halastói-tápcsatorna*, 1943: *Halastói csat[orna]*, 1941: *Halastó-csat[orna]*, 1934: *Halastói csatorna*. — A külterület északnyugati részéről a belterület felé tartó csatorna, mely a Hortobágyi-halastavakat táplálta. A Tiszától indul, a külterületen Nagy-szög alatt halad el, és miután a főút keresztezi, beleömlik a Nyugati-főcsatornába. Az első világháború idején épült a Hortobágyi-halastavak vízellátására, majd a Geleji-halastóhoz vezették. A Nyugati-főcsatorna megépülése után elvesztette a funkcióját. **Tó-tápcsatorna**, **Tói-csatorna**, **Halastavi-tápcsatorna**, **Halastó(i)-csatorna** néven is említik. A **Hortobágyi-tápcsatorna** elnevezés eredeti funkciójára utal. Lásd **Halastói-főcsatorna** (Tiszacsege). — ÉGy., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53, T16.T.584. — T3-H3.

Halmos-halom lásd **Hármas-halom**

Halastói-tápcsatorna

Fotó: Szép Szilvia

Hármas-halom 1934: *Halmos Hlm. [Halom]*, 1883: *Halmos halom*, 1864: *hármas halom*, 1858: *Harmos halom*. — A település belterületétől keletre fekvő egykori dombos földterület. A név az egymás mellett fekvő halmok számára utal. A **Halmos-halom** térképi névváltozat a név félrehallásával jöhetett létre. — HKFT., MKFT., PESTY 1864/38: 269a, T16.T.144. — T9-H1.

Háromszögű lásd **Háromszögű-gyep**

Háromszögű-gyep 2024: *Háromszögű-gyep*, 2013: *Háromszögű* ~ *Margita-háromszög*, 1970: *Háromszögű-tábla*, 1968: *Háromszögű tábla | Háromszögletésre méty ki a föld. Az égyyik részibe még erdő is van.* — A település belterületétől nyugatra, a Tukai úttól északra fekvő gyepterület. Nevét alakjáról kapta. **Háromszögű**, **Háromszögű-tábla**, illetve **Margita-háromszög** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 88. — T3-F5, T8-C1.

Háromszögű-tábla lásd **Háromszögű-gyep**

Határ-erdő lásd **Szalag-erdő**

Határ-halom 1900: *Határ halom*. — A település déli határszélén álló egykori dombos terület. Tiszacsege és Újszentmargita határában fekszik. Lásd **Határ-halom** (Tiszacsege). — T9.K.67. — T9-E2.

Hatöles út 2024: *Hatöles út* ~ *Kerecseji út*, 2013: *Hatöles út*, 1981: *Hatöles út*. — A Bődön-hátról

Kerecse felé haladó földút, amely Görbeházán is folytatódik. Hat öl széles, hogy két szekér is elférjen rajta egymás mellett. **Kerecsei út** néven is említik. Lásd Hatóles út (Görbeháza). — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T4-D3.

Hátulsó-Gyűrű-fok 2013: *Hátulsó-gyűrű-fok*, 1970: *Hátússó-gyűrű-fok*, *Kis-gyűrű-fok*, 1968: *Hátússó gyűrűfok*, *Kisgyűrűfok*, *Kisgyűrűfokba* | *A terület egy része a margitaji határba esik oszt ezé neveszték még Hátússó gyűrűfoknak.* — A település nyugati határában fekvő szántóterület, a Tukai-Gyűrű-fok hátsó része. Elhelyezkedéséről kapta a nevét. Mérete miatt **Kis-Gyűrű-fok**-nak is említik a források. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 88. — T3-E4.

Hejő-halom 1970: *Hejő-halom*, 1968: *Hejőhalom*, 1965: *Henyőhalom*. — A település külterületének délnyugati részén, a tiszacsegei határnál fekvő dombos terület, szántó. PETE GIZELLA szerint arról kapta a nevét, hogy itt heverésztek a juhászok: a **Henyő-halom** névforma azonban félrehallással, esetleg az eredeti név újraértelmezésével jöhetett létre. A *Hejő-halom* névalak pedig a Polgár mellett a Tisza egyik holtágába ömlő Hejő-patakkal van összefüggésben. Ma nem ismerik a nevet. Lásd Hejő-halom (Tiszacsege). — PETE 1965: 10, PJFN. 27, TERGE 1968: 88.

Henyő-halom lásd **Hejő-halom**

Hollós lásd **Hollós-ér**

Hollós-csatorna lásd **Hollós-ér**

Hollós-Dézsány lásd **Hollós-ér**

Hollós-Dézsány-csatorna lásd **Hollós-ér**

Hollós-ér 2024: *Hollóus-ér*, 2013: *Hollós-ér* ~ *Hollós-kanális* ~ *Hollós*, 1981: *Hollós-Dézsány-csatorna*, 1970: *Hollós-dézsány*, 1956: *Hollós csatorna*, 1947: *Hollós*, 1941: *Hollós ér*; 1934: *Hollós ér*; 1916: *Hollós*, 1909: *Hollós-dézsány*, [1900]: *Hollós*, 1900: *Hollós ér*, 1883: *Hollós ér*, 1871: *Hollós ér*, 1858: *Hollos ér*, 1783: *Hollos*, 1780: *Hollós Fok*, 1779: *Hollós fok*, 1750: *hollos fok*, 1750: *Hollós fok*. — A külterület délkeleti határán folyó belvízlevezető csatorna. Görbeháza felől érkezve egy rövid szakaszon határ Görbeháza és Újszentmargita között, majd a Hortobágyba ömlik Görbeháza, Újszentmargita, Hajdúböszörmény határának a találkozásánál. Valószínűleg a terület madárvilága lehet a néva-

dás indítéka. **Hollós-Dézsány-csatorna**, **Hollós-Dézsány** nevét azért kaphatta, mert a Görbeházához tartozó *Dézsány* nevű földterületen halad keresztül. **Hollós**, **Hollós-kanális**, **Hollós-csatorna**, **Hollós-fok** néven is említik. Ez utóbbi elnevezés utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál' jelentésű földrajzi köznévv szerepel. Lásd Hollós (Görbeháza, Hajdúböszörmény), Hollós-fok (Balmazújváros). — ÉGy., EKFT., FKNT., HKFT., L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PJFN. 26, T1.S.70.96, T1.S.70.100, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T9.SzmK.40/1–13, T9.SzmT.17, T10.FM.41, T10.FM.162, T10.FM.172, T16.T.144. — T10-D2.

Hollós-fok lásd **Hollós-ér**

Hollós-kanális lásd **Hollós-ér**

Homok lásd **Homok-domb**

Homokbánya 2024: *Homogbánya*, 2013: *Homokbánya*. — A település belterületétől északra, a Homok-domb alsó részén fekvő egykori homokbánya, jelenleg tó. — ÉGy. — T4-A4.

Homokbánya

Fotó: Civertan Grafikai Stúdió

Homok-domb 2024: *Homog-domb*, 2013: *Homokdomb* ~ *Homokos*, 1981: *Homok*, 1970: *Homoki-tábla*, 1968: *Homoki tábla* | *Jó homokos a talajja, kiválóan alkalmas a szőlőnek még a gyümölcsnek.* 1934: *Homok*. — A település belterületétől északra, a Nyakastól délre fekvő egykori szőlős és gyümölcsös. A domb homokos talajáról kapta a nevét. **Homok**, **Homokos**, **Homoki-tábla** néven is említik. Vö. Homokbánya. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PJFN. 27, TERGE 1968: 88, T9.K.53. — T4-A4.

Homoki-tábla lásd **Homok-domb**

Homokos lásd **Homok-domb**

Homok-domb

Fotó: Szép Szilvia

Hortobágy 2024: *Hortobágy ~ Hortobágyi-kanális*, 2013: *Hortobágy ~ Hortobágyi-kanális ~ Hortobágyi-főcsatorna ~ Hortobágy-csatorna*, 1981: *Hortobágy*, 1947: *Hortobágy*, 1941: *Hortobágy*, 1934: *Hortobágy*, 1916: *Hortobágy folyó*, [1900]: *Hortobágy folyó*, 1900: *Hortobágy*, 1883: *Hortobágy*, 1871: *Hortobágy*, 1870: *Hortobágy folyó*, 1858: *Hortobagy*, 1806: Fl[uvius] *Hortobágy*, 1783: *Hortobágy*, 1780: *Canalis Hortobágy*, 1779: *Fluvius Hortobágy*, *Hortobagy*, [16. sz. közepe]: *Hortobal*. — Vízfolyás a hortobágyi pusztán, mely Tiszavasvári határában a Keleti-főcsatornából szakad ki, és Mezőtúr közelében a Hármaskörösbe torkollik. A külterület délnyugati szegletét egy rövid szakaszon érinti. Természetes határ Újszentmargita és Balmazújváros között. Nevét a korábbi névmagyarázatok a *Hort* és a *Bágy* helynevek összetételének tartották. Az előtagként álló *Hort* az a településnév lehet, amelyet már a Százdi alapítólevél is említ 1067/1267-ben *Chordy* formában. Az utótagot a *Bágy* víznévvel azonosították, amelyet a *bágy* vízrajzi köznévből magyaráltak. Legutóbb SZŐKE MELINDA mutatott rá a névmagyarázat problémás pontjaira. Ezek között a legsúlyosabb az a körülmény, hogy a magyarázatban feltett *bágy* vízrajzi köznévből a nyelvterület más részein nem fordul elő, ráadásul az e vidéken jelzett jelentése (ti. 'széles felszíni mélyedés, melyben a víz csapadékos időben összegyűlik') is ECSEDI ISTVÁNTÓL származik, ezért az is kérdéses, hogy ezen a területen volt-e ilyen község. A község mellett a *Bágy* víznévnek sincsen nyoma a régiségben. BÉRES JÚLIA szerint ez azért van, mert a *Hortobágy* név korán átvehette a *Bágy* név helyét. Ebben az esetben ugyanakkor magyarázatra

szorul a *Bágy* helynévből később létrejött gazdag névbokor. Mindezek fényében a *Hortobágy* név utótagjának a *Bágy* víznévvel való azonosítását egyelőre sem elvetni, sem megerősíteni nem lehet. A víznévi származtatás mellett az is lehetséges, hogy a *Hortobágy* név utótagja eredetileg egy nagy kiterjedésű mocsaras területre vonatkozott. Összetételként értelmezve a *Hortobágy* nevet a tagok határán lévő magánhangzóra is magyarázatot kell adnunk. KISS LAJOS a szó belseji mássalhangzó-torlódás kiküszöbölése miatt megmaradt tővégi magánhangzóként azonosítja. ECSEDI ISTVÁN úgy véli, hogy eredetileg egy **Hort-bágy* név keletkezett, és ebből a kiejtés könnyítése miatt alakult a *Hortobágy* víznév. Írott forrásokban a Százdi alapítólevélben jelenik meg először *Hortobágy* alakban, majd egy 13. századi forrásban *Hortobágy vize* formában olvasható. ***Hortobágy-csatorna*, *Hortobágyi-kanális*, *Hortobágyi-főcsatorna*, *Hortobágy-folyó*** néven is említik. Lásd *Hortobágy (Görbeháza)*, *Hortobágy 2. (Balmazújváros, Hajdúböszörmény, Hortobágy)*. — BÉRES 2014: 42, 45–46, DHA. 1: 184, ECSEDI 1914: 4–5, ÉGy., EKFT., HKFT., Kat., KISS 1974a: 24, LIPSZKY, Map., MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, SUGÁR 1974: 441, SZŐKE 2024: 17, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T9.SzmK.40/1–13, T9.SzmT.16, T10.FM.41, T10.FM.162, T10.FM.172, T16.T.144, ÚMTsz. — T10-D3.

Hortobágy-csatorna lásd **Hortobágy**

Hortobágy-folyó lásd **Hortobágy**

Hortobágyi-főcsatorna lásd **Hortobágy**

Hortobágyi-kanális lásd **Hortobágy**

Hortobágyi-tápcsatorna lásd **Halastói-tápcsatorna**

Hunyadi János út lásd **Hunyadi János utca**

Hunyadi János utca 2024: *Hunyadi úcca*, 1970: *Hunyadi utca*, 1968: *Hunyadi János út*. — A belterület közepén végigfutó utca. A Petenyei út folytatása. Hivatalos neve *Hunyadi János utca*, de említik ***Hunyadi utcá***-nak és ***Hunyadi János út***-nak is. — ÉGy., PJFN 26, TERGE 1968: 101. — T36-B4.

Hunyadi utca lásd **Hunyadi János utca**

Idősek otthona lásd **Szoci**

Igej 1965: *Igej*, 1870: *Igej*, 1864: *Igej fok*, 1804: *Igei* Fl[uvius], 1783: *Igey* Bach. — A település délnyugati határában folyó víz, amely a Margi-

tai-tavat táplálta. Az első katonai felmérés térképén a Tiszától indult, Tiszacsege külterületén haladt el, majd beleömlött a Margita-tóba. A név eredete ismeretlen. A források **Igej-fok** néven is említik. Ennek utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál' jelentésű földrajzi köznévről szerepel. Ma már nem ismert név. — EKFT., FKnt., Kat., KORABINSZKY, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 10, 11. — T3-E5.

Igej-fok lásd **Igej**

Inta 2024: *Inta*, 2013: *Inta ~ Inta-part*, 1970: *Inta*, 1968: *Inta*, *Intába*, 1965: *Inta*, 1959: *Inta*. — A település délnyugati határában, a Tiszacsegehez tartozó Inta-csatorna mellett levő sík terület, szántóföld. A Tukai úttól délre fekszik, a csegei határszélen. Része az Intasi-erdő, mely Újszentmargitát és Tiszacsegét választja el egymástól. PETE GIZELLA szerint a névadás oka az lehetett, hogy az itt lévő fákon és bozótokon nagyon sok futónövény, különösen szeder volt. A növény indájáról így előbb az *Inda*, majd az *Inta* nevet kapta a terület. Ez azonban csupán népi névmagyarázat lehet. Sokkal valószínűbb, hogy a csegei Inta-csatorna nevével van összefüggésben, amelynek már 18–19. századi adatai is vannak. **Inta-part** néven is említik a források. Lásd Inta (Tiszacsege). — ÉGy., L9.XXIII.9, PETE 1965: 10, 11, PJFN. 27, TERGE 1968: 88. — T3-E5, T8-B1.

Inta-erdő lásd **Szalag-erdő**

Inta-part lásd **Inta**

Intasi-erdő lásd **Szalag-erdő**

Iskola 2024: *Iskola*. — A település központjában, a Hunyadi utcán álló épület. Hivatalos

neve *Hunyadi Mátyás Általános Iskola*. — ÉGy. — T36-B4.

Jeges 2024: *Jeges | Annyira szikés főúterület, hogy a főút teteje feje a sziktóul*. 2013: *Jeges*, 1970: *Jeges-tábla*, 1968: *Jegestábla*, *Jeges-táblára*. — A település belterületétől nyugatra fekvő szikes földterület. Nevét a helybeliek szerint arról kapta, hogy nyárra fehér sziksó réteg rakódik rá, amitől fehér jegesnek tűnik a talaj. **Jeges-tábla** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 28, TERGE 1968: 89. — T4-A5, T9-E1.

Jeges-tábla lásd **Jeges**

Jencsi juhásztanya lásd **Szilágy-tanya**

Juhász-tanya lásd **Szilágy-tanya**

Kacsafürdő 2013: *Kacsafürdő*, 1970: *Kacsa-fürdő*. — A belterülettől északra, a Bödön-háton fekvő egykori mocsaras, vizes hely, a kacsák fürdőhelye. — ÉGy., PJFN. 26. — T4-C4.

Kákás-lapos lásd **Lapos**

Kántor-föld 2013: *Kántorföld*, 1965: *Kántorföld*. — A Halastói-tápcsatornától északra, a Bacsó-hát környékén fekvő földterület. A kántor illetményföldje volt, erről kapta a nevét. — ÉGy., PETE 1965: 7, 8. — T3-H3.

Káptalani intézőlak 2024: *Káptalani intézőlak*. — A mai Művelődési házzal szemben lévő épület. A káptalan tiszttartója lakott benne. — ÉGy. — T36-B4.

Káptalanpuszta vasúti megállóhely lásd **Kismargita megálló**

Karacsa lásd **Nagy-Kerecse**

Karámosi-tábla 2013: *Karámosi-tábla*, 1970: *Karámosi-tábla | A csikókarám mellett*. 1968: *Karámosi tábla*, *Karámosi táblára | A legelői csikókarám közelében elterülő szántó, nevét*

Inta

Fotó: Szép Szilvia

elhelyezkedése határozta meg. — A Nyugati-főcsatorna és a Csikótelepi út között fekvő szántóföld, a Lyukas-halomtól északra. A nevet az magyarázza, hogy a terület a csikókarám mellett helyezkedik el. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 89. — T9-G1.

Kenderáztató 2013: *Kenderáztató | Vízfeltoltok voltak, abba sok kendert termesztettek.* 1970: *Kendőráztató*, 1968: *Kendőrástató*, *Kendőrástatóhó*, 1916: *Kenderáztató*, [1900]: *Kenderáztató*. — A település belterületétől nyugatra a Tukában, a Keszeges mellett lévő vizes terület, szántóföld. A név a *kenderáztató* 'kenderáztatásra használt hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult, és a hely egykori funkcióját jelöli. — ÉGy., FKNT., PJFN. 26, TERGE 1968: 99, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T3-E4.

Kerecse 2024: *Kerecse | Bődön-hát éjs Csurgóu-hát közöt található tanyák vótak a Szandalik mellett.* 2013: *Kerecse ~ Kerecse-tábla*, 1981: *Kerecse*, 1970: *Kerecse*, 1968: *Kerecse*, *Kerecsére*, 1967: *Kerecse*, 1965: *Kerecse*, 1959: *Kerecse*, 1951: *Kerecse*, 1945: *Kerecse*, 1916: *Kerecse*, 1909: *Kerecse*, [1900]: *Kerecse*, 1870: *Kerecse*, 1864: *keretse*, *keretsei mocsár*, 1858: *Kerecsen*, 1802–1811: *Keretse*, 1810: *Keretse*, *keretsei mocsár*, 1808: *Kerecseny*, 1806: *Kerecsény*, 1799–1803: *Lacus Kerecseny*. — A település külterületének északkeleti részén, a Nyugati-főcsatornától keletre elterülő legelő, szántóföld a görbeházi határnál. Átnyúlik Görbeházára és Folyásra. Részei a Kis-Kerecse és a Nagy-Kerecse. A történeti források elkülönítenek még Alsó-Kerecse, Közép-Kerecse és Felső-Kerecse részeket is, az utóbbi ma már Folyáshoz tartozik. A 19. századi térképek mocsaras vidéknek jelölik, korábban tó, halászhely állt rajta. PETE GIZELLA szerint a területet Kerecsend községből való emberek bérelték, és ezért kapta a nevét. Ezt azonban a név korai adatai nem valószínűsítik. Az elsődleges **Kerecsény** (esetleg *Kerecseny*) névforma magyarázata bizonytalan. Talán az itt élő *kerecsen* 'egyfajta sólyom' madarakra utalhat. Jelentésének elhomályosulásával a név végén álló *-n* hangot a helybeliek helyragként értelmezheték, és elhagyták. **Kerecse-tábla**-ként is említik, és **Kerecsei-mocsár** néven is szerepel a történeti forrásokban. Vö. Kerecsei gátórház, Kerecsei-tanya, Kerecsei

út. Lásd Kerecse 1. (Görbeháza). — BENCsik 1974a: 240, ÉGy., GÖRÖG, Hnt., Kat., LIPSZKY, Map., LIPSZKYMT., LIPSZKY, Rep., L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269a, PETE 1965: 4, PJFN. 26, TARJÁNYI 1967: 7, TERGE 1968: 94, T1.S.12.XIX.168, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T5-E4.

Kerecsei gátórház lásd **Gátórház**

Kerecsei-mocsár lásd **Kerecse**

Kerecsei-tanya 1934: *Kerecsei tn. [tanya]*, 1900: *Kerecsei tn. [tanya]*, 1883: *Kerecsei tn. [tanya]*. — Egykori tanya a Kerecsén. — HKFT., T9.K.67, T16.T.144. — T5-E3.

Kerecsei út lásd **Hatöles út**

Kerecsény lásd **Kerecse**

Kerecse-tábla lásd **Kerecse**

Kerülőház lásd **Malomház**

Keszeges 2024: *Keszegés*, 2013: *Keszeges*, 1970: *Keszegés*, 1968: *Keszegés*, *Keszegésbe*, 1965: *Keszeges*, 1916: *Keszeges*, 1909: *Keszeges*, [1900]: *Keszeges*, 1885: *Kesseghe*s, 1870: *Keszeges*, 1864: *keszeges tó*, [16. sz. közepe]: *Kesseghe*s. — A település nyugati határában, a Tukai-erdő mögött fekvő lapos terület. Egykor tartósan víz borította, amelyben sok volt a keszeg. Erre utal a 19. századi **Keszeges-tó** névváltozata is. Vö. Kis-Keszeges. — ÉGy., KANDRA–LESKÓ 1908/1: 412–413, Kat., L9.VI.181, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 9, 10, PJFN. 26, SUGÁR 1974: 442, TERGE 1968: 99, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T3-E4.

Keszeges-tó lásd **Keszeges**

Keszi 2024: *Keszi*, 2013: *Keszi-föld*, 1970: *Keszi-határ | Tiszakeszivel szomszédos határrész.* 1968: *Keszihatár*, *Keszihatárra | Tiszakeszivel valójába határos. Ebbe is van eggyes, mők kettes tábla.* 1959: *Keszi*, 1916: *Keszi*, 1909: *Keszi*, [1900]: *Keszi*. — A település északnyugati határában, a Perestől nyugatra fekvő szántóföld. Nevét onnan kapta, hogy Tiszakeszivel határos. **Keszi-föld**, **Keszi-határ** néven is említik. Vö. Keszi egyes, Keszi kettes. — ÉGy., L9.VI.181, L9.XXIII.9, PJFN. 26, TERGE 1968: 96, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T3-F3.

Keszi egyes 1970: *Keszi-egyes*, 1968: *Keszi eggyes*, *Keszi eggyesbe*. — A Keszi északi része. Ma nem ismert név. Vö. Keszi kettes. — PJFN. 26, TERGE 1968: 96.

Keszi-föld lásd **Keszi**

Keszi-határ lásd **Keszi**

Keszi kettes 1970: *Keszi-kettes*, 1968: *Keszi kettes*, *Keszi kettesbe*. — A Keszi déli része. Ma nem ismert név. Vö. Keszi egyes. — PJFN. 26, TERGE 1968: 96.

Kettős-halom 1981: *Kettős-halom*, 1941: *Kettős hlm. [halom]*, 1934: *Kettős hlm. [halom]*, 1900: *Kettős halom*, 1883: *Kettős halom*, 1864: *ket-tős halom*, 1858: *Kettős halom*. — A település belterületétől délre, a településhatárnál fekvő egykori dombos földterület. A név valószínűleg arra utal, hogy a halom a margitai és tiszacsegei határon állt. Ma már nem ismert név. — HKFT., MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269a, T9.K.53, T9.K.67. — T9-E3.

Király lásd **Király-tó**

Király-halom 1941: *Király-hlm. [halom]*, 1934: *Király-hlm. [halom]*. — Egykori halom a település keleti határában, a Dinnyés közelében. A név előtagja személynév lehet. — MaKF., T9.K.53. — T9-H2.

Király tava lásd **Király-tó**

Király-tó 2024: *Kiráj-tóu*, 2013: *Kiráj-tó ~ Kiráj tava*, 1970: *Kiráj-tói-tábla*, *Kiráj-tósi-tábla*, 1968: *Kirajtósi tábla*, *Kirajtósi táblára*, 1965: *Királytó*, 1959: *Királytó*, 1916: *Király tó*, 1909: *Király tó*, *Királytó*, [1900]: *Király tó*, 1885: *Kiralytava*, 1871: *Király tó*, 1870: *Király tó*, 1864: *Király*, 1858: *Király tó*, [16. sz. közepe]: *Kiraltava*. — A település nyugati határában, a tukai lakott területtől északra fekvő egykori tó, ma lapos, vizenyős szántóföld, kaszáló. A helybeliek szerint a név előtagját az magyarázza, hogy régen a halászóhely használatáért hallal fizettek adót a királynak. Valószínűbb azonban, hogy a név előtagja személynév lehet, utótagja pedig az egykor itt fekvő tóra utal. **Király tava**, **Király-tó(s)i-tábla**, **Király** néven is említik. Vö. Király-tói-erdő. — ÉGy., KANDRA–LESKÓ 1908/1: 412–413, Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MKFT., PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 9, 10, PJFN. 27, SUGÁR 1974: 442, TERGE 1968: 99, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162, T10.FM.172. — T3-F4.

Király-tói-erdő 2024: *Kiráj-tóuji-erdőü ~ Tuka-ji-erdőü*, 1970: *Kiráj-tói-erdő*, *Kiráj-tósi-erdő*, 1968: *Kirajtói erdő* | *Tuka tanyához tartozik a Királytói tábla nevű terület. Ennek erdőrészt*

Király-tói erdő név jelöli, s az erdő átnyúlik a Margita község határába is. — Tuka belterületétől északnyugatra, a Király-tó területén fekvő erdő. Alakváltozata **Király-tósi-erdő**. **Tukai-erdő** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 89. — T3-F4.

Király-tói-tábla lásd **Király-tó**

Király-tósi-erdő lásd **Király-tói-erdő**

Király-tósi-tábla lásd **Király-tó**

Kis-Bacsó-hát 1916: *Kisbacsóház*, 1909: *Kisbacsóház*, *Kisbacsóház*, [1900]: *Kisbacsóház*, 1868: *Kis Bacsóház*, 1865: *Kis Bacsóház*, 1858: *Kisbacsóház*. — A Bacsó-hát (másként Bacsóház) kisebbik része. A legtöbb forrásban **Kis-Bacsóház** néven említik. Ma már nem ismert név. Vö. Kis-Bacsóháti-tanya. — BENCSIK 1974a: 231, L9.VI.181, MKFT., T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T3-G3.

Kis-Bacsóháti-tanya 1927: *Kisbacsóháti tn. [tanya]*, 1900: *Kisbacsóháti tn. [tanya]*, 1871: *Kis bacsóházi t[anya]*, 1870: *Kis bacsóháti tanya*, 1865: *Kis Bacsóház tanya*. — Egykori tanya a Kis-Bacsó-hát (másként Kis-Bacsóház) területén. **Kis-Bacsóház(i)-tanya** néven is említik. Ma nem ismert név. — BENCSIK 1974a: 231, Kat., T10.FM.172, T16.T.562. — T3-H3.

Kis-Bacsóház lásd **Kis-Bacsó-hát**

Kis-Bacsóházi-tanya lásd **Kis-Bacsóháti-tanya**

Kis-Bacsóház-tanya lásd **Kis-Bacsóháti-tanya**

Kis-Bagdi-hát 2013: *Kis-Bagdi-hát*, 1981: *Kis-Bagdi-hát*, 1941: *Kis-Bagdi-hát*, 1934: *Kis-Bagdi-hát*. — A település déli határában, a Nyugati-főcsatorna keleti oldalán fekvő Bagdi-hát déli, kisebbik része. Vö. Nagy-Bagdi-hát. — ÉGy., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T9-F3.

Kis-Csanalas 2024: *Kis-Csanalas*. — A település délkeleti határában fekvő Csanalas kisebbik része. Vö. Nagy-Csanalas. — ÉGy. — T10-B2.

Kis-Cserepes 2024: *Kis-Cserepes* | *Szikés fölterület, ha kap éty kis esőt, a teteje lecserepesedik*. 2013: *Kiscserepes*, 1981: *Kiscserepes*, 1965: *Kiscserepes*, 1959: *Kiscserepes*, 1951: *Kiscserepes*, 1941: *Kiscserepes*, 1916: *Kiscserepes*, 1913: *Kiscserepes*, 1909: *Kis cserepes*, [1900]: *Kiscserepes*. — A település délkeleti, Tiszacsegére is átnyúló, Cserepes nevű határrészének kisebbik, északi része. A helybeliek ma a Cserepes névvel azonos értelemben használ-

ják. A névadás motivációjával kapcsolatban a forrásokban két elképzelés olvasható: az egyik szerint az itt épült első cserepes tetejű tanyáról kapta a nevét, mások úgy gondolják, hogy az eső után cserepesse váló szikes talajáról nevezték el. Lásd Cserepes (Tiszacsege). — ÉGy., Hnt., L9. VI.181, L9.XXIII.9, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 6, 7, TERGE 1968: 87, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T9-H4.

Kis-Gyűrű-fok lásd **Hátulsó-Gyűrű-fok**

Kis-Kerecse 2024: *Kis-Kerecse*, 2013: *Kis-Kerecse*, 1981: *Kis-Kerecse*, 1970: *Kis-Kerecse*, 1968: *Kiskerecse*, *Kiskerecsére*, 1967: *Szent Margit Kerecse*, 1965: *Kiskerecse*, 1951: *Kiskerecse*, 1949: *Kiskerecse*, 1943: *Kiskerecse*, 1941: *Kiskerecse*, 1916: *Szentmargitakerecse*, 1913: *Kiskerecse*, 1909: *Szentmargitakerecse*, 1909: *Szent-margitakerecse*, 1885: *Kiskerecse*, 1871: *Kis-Kerecse*, 1824: *Kis Keretse*, [16. sz. közepe]: *Kyskereche*. — A Kerecse kisebbik, a Bágyszandalik-csatorna nyugati oldalán fekvő része. **Szentmargit(a)-Kerecse** névváltozata arra utal, hogy a több településen is elterülő Kerecsének a Szentmargitán fekvő részét jelöli a név. Vö. Nagy-Kerecse. — ÉGy., Hnt., KANDRA–LESKÓ 1908/1: 412–413, L9.V.663, L9.VI.181, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 4, PJFN. 26, 27, SUGÁR 1974: 442, TARJÁNYI 1967: 7, TERGE 1968: 89, T9.SzmK.38/1–66, T10.FM.44, T10.FM.172, T16.T.584. — T5-E4.

Kis-Keszeges 1968: *Kiskeszegés*, 1864: *kis keszeges*. — A Keszeges északi, kisebbik része. Ma nem ismert név. — PESTY 1864/38: 269b, TERGE 1968: 99.

Kismargita lásd **Újszentmargita**

Kismargita megálló 2024: *Kismargita megálló*, 1941: *Káptalan-psz. [puszta] v. m. [vasúti megállóhely]*. — A Hunyadi utca végén, a Petenyi út elején található egykori vasúti megállóhely. A település belterületét keletről az egykoron még használatban állt 117-es számú Ohat-Pusztakócs–Nyíregyháza-vasútvonal forgalomból kivont szakasza határolja, ahol a személyszállítás 2009 óta szünetel. A **Káptalanpuszta vasúti megállóhely** megjelölés előtagja arra utal, hogy a település egykor káptalani birtok volt. Vö. Nagy állomás. — ÉGy., MaKF. — T9-F1.

Kis-Nyakas 2024: *Kis-Nyakas*, 2013: *Kis-Nyakas*, 1970: *Kis-nyakas*, 1968: *Kisnyakas*, *Kisnyakasba* | *Ojjan hajlat főtszerúsíg az. Főleg nyakaskörte terméd benne jó*. — A Nyakas kisebbik része, a Nagy-Nyakastól keletre elhelyezkedő szántóföld. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 89. — T4-A4.

Kis-Peres 2024: *Kis-Përës*, 2013: *Kis-Peres*, 1970: *Kis-përës*, 1968: *Kispërës*, *Kispërësbe* | *A Përësbú átesik Margitáhó is egy rész, amit még osztann egy döllóút vák kettőbe. Így van oszt Margitáná Kispërës még Natypërës*. — A település nyugati határszélén, a Selypes partján elhelyezkedő terület. A Peres kisebbik, déli része. Vö. Nagy-Peres. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 89, 90. — T3-F3.

Kis-Szilágy lásd **Tuka**

Kis-Szilágy-tanya lásd **Szilágy-tanya, Tuka**

Kis-Tuka-tó 1864: *kis tuka tó*. — Egykori tó a Tuka területén, pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára mérete alapján kapta a nevét. Vö. Nagy-Tuka-tó. — PESTY 1864/38: 269b.

Kis-Zsombékos 1864: *kis Zsombékos*. — A Zsombékos-lapos kisebbik része. Neve a Nagy-Zsombékos névvel áll korrelációban. — PESTY 1864/38: 269b.

Kocka lásd **Kocka-tábla**

Kocka-tábla 2013: *Kocka-tábla ~ Kocka ~ Nagy-föld-tábla*, 1970: *Kockatábla*, 1968: *Kockatábla*, *Kockatáblára* | *Szabájosann ëty kockát at ki a terület alakja*. — A település külterületének délnyugati részén, a Keszeges mellett elterülő szántóterület. Nevét alakjáról kapta. **Kocka, Nagy-föld-tábla** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 99. — T2-D4.

Kolostorrom lásd **Templomrom**

Komlós 2024: *Komlóus*, 2013: *Komlós*, 1981: *Komlós*, 1934: *Komlós*. — A település belterületétől délre, a Tilos-erdő mellett fekvő vizes terület. A helybeliek szerint egykor vadkomló termett itt. — ÉGy., MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T3-H5, T4-A5.

Koponya 1. lásd **Koponya csárda**

Koponya 2. 2024: *Koponya ~ Koponyasi-réisz*, 2013: *Koponya*, 1981: *Koponya*, 1970: *Koponya*, 1968: *Koponya*, *Koponyába* | *Lapos terület, jó szántó. A hátságabb része még Natyszókhó tartozik*. 1965: *Koponya*, 1941: *Koponya*, 1940:

Koponya, 1934: *Koponya*, 1913: *Koponya*, 1909: *Koponya*, 1890: *Koponya*, 1883: *Koponya*, 1880: *Koponya*, 1871: *Koponya*, 1870: *Koponya*, 1853: *Koponya*. — A Bödön-háttal szemben, a főúttól nyugatra fekvő szántóföld, legelő. A hagyomány szerint nevét arról kapta, hogy itt volt a település tatárjárás utáni temploma és az akörüli temető, ahonnan az ásatások során nagyon sok emberi csont, koponya került elő. A helybeliek elmondása szerint szántás közben is nagyon sok koponyát fordított itt ki az eke. **Koponyasi-rész** néven is említik. Északi, alacsonyabban fekvő része a Nagy-Koponya-lapos. Vö. Koponya csárda, Koponya-halom. — ÉGy., Hnt., Kat., L9.VI.181, MaKF., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 3, 4, 7, 8, PJFN. 27, TERGE 1968: 90, T1.S.78.1806/24–27, T9.K.53, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.169, T10.FM.171, T10.FM.172. — T4-B4.

Koponya csárda 2024: *Koponya csárda ~ Koponyasi csárda*, 2019: *Koponya-csárda | A tatárjárást követően a Koponya-csárda dombján épülhetett fel az új templom, mely köré települhetett a falu és őrizte meg helyét a XVII. századig*. 2013: *Koponya csárda ~ Koponyai csárda*, 1986: *Koponyasi csárda | Nem messze van ide Kismargita, / körös-körül folyja azt a Tisza, / Közepibe Koponyasi csárda, / Abba mulat egy betyár bújába*. [népdal], 1965: *Koponya*, 1938: *Koponya csárda*, 1917: *buki csárda | Nem messze van ide kis Margita, / köröskörül folyja azt a Tisza, / Közepibe éty nagy buki csárda, / abba mulat éty vitéz buvába*. [betyárballada], 1916: *Koponya csárda*, [1900]: *Koponya csárda*, 1900: *Telekcsárda*, 1883: *Telekcsárda*, 1870: *Koponya csárda*, 1864: *Koponya czimü csárda, Koponya-csárda*, 1858: *Koponya oder Telek csárda*, 1810: *teleki korcsma*, 1783: *Margitai Telek W.H. [Wirtshaus]*. — A település belterületétől északra, a Koponya-halmon lévő egykori csárda. PETE GIZELLA és a helybeliek elmondása szerint nagyon sok ember hagyta itt a koponyáját, mivel itt tanyázott a híres alföldi betyárok közül Rózsa Sándor és Sós Pista, akik ebben a csárdában lötték le a pandúrokat. Az egykori csárda szájhagyomány útján elterjedt efféle névmagyarozatával szemben viszont az a valószínűbb, hogy az épület a Koponya határrészről kapta a nevét. **Koponya** és **Koponya(s)i csárda** néven is említik. A korai **Telek**

Koponya csárda Forrás: Hortobágyi Leader Egyesület

csárda, Teleki kocsmá, Margitai-telek csárda névalakokban a *telek* 'kihalt, elnéptelenedett település területe' jelentésű földrajzi köznévv szerepel. A **Buki csárda** névváltozat az épület kinézetére utalhat, ugyanis a földbe vájt csárda alacsony volt, ajtaján csak lehajolva, lebukva lehetett bejutni. — BENCsik 1974: 192, ÉGy., EKFT., FKnt., HKFT., Kat., Kis 1993, MKFT., OLOSZ 2018: 284, PÁSZTOR 2019: 13, PESTY 1864/38: 269a, 269b, PETE 1965: 8, TóTH 1968: 73, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.162. — T4-B4.

Koponya-domb lásd **Koponya-halom**

Koponya-halom 2024: *Koponya-halom ~ Koponya-domb*, 2013: *Koponya-domb ~ Koponya-halom ~ Koponya-hátság*, 1981: *Koponyahalom*, 1970: *Koponya-hát*, 1961: *Koponyahalom*, 1968: *Koponyahát | Ot át [’állt’] valamikor a koponyai csárda, oszt ammögött kezdődött minygyá ez a partos rész*. — A Koponya nevű határrész magasabban fekvő része. A tiszai áradásoktól védelmet adó halmon épült fel az első évezred elején az a templom, melynek védőszentjéről nevezték el a települést. **Koponya-hát(ság), Koponya-domb** néven is említik. — ÉGy., KRALOVÁNSZKY 1961: 42, M. NEPPER et al. 1981: 46, PJFN. 27, TERGE 1968: 96. — T4-B4.

Koponya-hát lásd **Koponya-halom**

Koponya-hátság lásd **Koponya-halom**

Koponyai csárda lásd **Koponya csárda**

Koponyasi csárda lásd **Koponya csárda**

Koponyasi-rész lásd **Koponya 2.**

Koshodály 2024: *Koshodáj*, 2013: *Koshodály ~ Apaállat-telep*, 1965: *Koshodály*, 1951: *Koshodály*. — A település belterületétől keletre, a Csikótelep melletti egykori hodály. A káp-

talannak volt itt juhtenyésztő telepe. Egykor apaállatokat tartottak itt, ez magyarázza korábbi *Apaállattelep* elnevezését. Vö. Koshodályi híd, Koshodályi-legelő, Koshodályosi út. — ÉGy., Hnt., PETE 1965: 5, 6. — T9-H2.

Koshodályi-gyeptábla lásd **Koshodályi-legelő**

Koshodályi híd 2024: *Koshodáji híd*, 2013: *Koshodáji híd*. — Híd a Nyugati-főcsatornán, a Koshodály közelében. — ÉGy. — T9-G2.

Koshodályi-legelő 2024: *Koshodáji-legelőü*, 2013: *Koshodáji-gyeptábla*, 1970: *Kos-hodáji gyeptábla*, 1968: *Koshodáji gyeptábla* | *Közvetlenül a juhodály melletti legelőrész neve*. — A település belterületétől keletre, a Koshodály mellett lévő legelőterület. *Koshodályi-gyeptábla* néven is említik. — ÉGy., PJFN. 28, TERGE 1968: 90. — T9-G2H2.

Koshodályosi út 2013: *Koshodájosi út*. — A Petenyei út folytatása, amely a Koshodályhoz vezet. — ÉGy. — T9-G2.

Kossuth Lajos út lásd **Kossuth Lajos utca**

Kossuth Lajos utca 2024: *Kosút Lajos úcca* ~ *Kosút úcca*, 1970: *Kosút út*, 1968: *Kossuth Lajos út*. — A település belterületén végighúzódó út a Béke utca és a Petőfi utca között. *Kossuth Lajos út*, *Kossuth út*, *Kossuth utca* néven is említik, de a hivatalos neve *Kossuth Lajos utca*. — ÉGy., PJFN 26, TERGE 1968: 101. — T36-B4B5.

Kossuth út lásd **Kossuth Lajos utca**

Kossuth utca lásd **Kossuth Lajos utca**

Kőrises út lásd **Tiszti út 2.**

Kőrifás út lásd **Tiszti út 2.**

Körtvélyes 2013: *Körtvélyes* ~ *Körtélyes*. — A település belterületétől északnyugatra fekvő körtefás terület. A Nyakas része. A név a *körtvélyes* ’terület, ahol sok a vadkörtefa’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKnt. — T3-H4.

Közép-Kerecse 1965: *Középkerecse*, 1934: *Középkerecse*, 1883: *Közép-Kerecse*. — A Kerecse egykori középső része. Ma nem ismert név. Vö. Alsó-Kerecse. — PETE 1965: 4, T9.K.53, T10.FM.93. — T5-E4.

Központi-tábla 2013: *Központi-tábla*. — A Bödön-háttól keletre fekvő szántóterület, a Pálincás-kúti-erdő és a Dögös-erdő mellett. A Bödön-háti-központ tulajdonában lévő földeket jelöli, erről kapta a nevét. — ÉGy. — T4-C3.

Krokodilos lásd **Tukai-halastó**

Kuhn-tanya lásd **Kun-tanya**

Kun-szög 2013: *Kun-szög*, 1981: *Kun-szög*, 1970: *Kun-szög*, 1965: *Kunszög*, 1959: *Kun-szeg*, *Kunszög*, 1941: *Kunszög*, 1934: *Kún-szög*, 1916: *Kún-szög*, 1909: *Kun-szög*, 1909: *Kun-szög*, [1900]: *Kunszög*, 1897: *Kunszög*, 1880: *Kún-szög*, 1870: *Kun-szög*, 1864: *Kún-szög*. — A külterület déli részén, a Ménes-vágás mellett fekvő szántóföld, illetve legelő. A név *Kun* előtagja az egykori tulajdonosának családnévére utal, utótagja pedig a *szeg* ’vízfolyás kanyarjába benyúló háromszög vagy félkör alakú partos terület’ jelentésű földrajzi köznévi nyelvjárási *szög* alakja. — ÉGy., FKnt., Kat, L9.VI.181, L9.XXIII.9, MaKF., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 11, PJFN. 28, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.162. — T8-D1.

Kun-tanya 1970: *Kun-tanya*, 1968: *Kuntanya* | *A dohányosok köszponytya, a nevid biztosann a lakójáru kaphatta*. 1965: *Kuntanya*, 1934: *Kuhn t[anya]*, 1900: *Kuhn tn. [tanya]*, 1883: *Kuhn tn. [tanya]*, 1870: *Kuhn tanya*, 1858: *Regi Klein tanya*. — Bödön-hát területén fekvő egykori tanya. A források nem egyértelműen lokalizálják, így elképzelhető, hogy több Kun-tanya is létezett. A név *Kun* előtagja az egykori tulajdonosának családnévére utal, utótagja a *tanya* földrajzi köznévi. *Kuhn-tanya* és *Régi-Klein-tanya* néven is említik a források. — FKnt., HKFT., Kat., MKFT., PETE 1965: 3, 4, PJFN. 27, TERGE 1968: 96, T9.K.67, T16.T.144. — T4-C4.

Kúria-domb lásd **Kúria-hát**

Kúria-hát 2024: *Kúrija-hát* ~ *Kúrija-domb*, 2013: *Kúria-hát* ~ *Kúria-háti-domb*, 1981: *Kúria-hát*, 1970: *Kúrja-hát*, 1968: *Kúrjahát*, 1965: *Kurvahát*, *Kuriahát*, *Kurjahát*, 1934: *Kuria ház*, 1916: *Kuriahát*, 1909: *Kuria hát*, *Kuriahát*, 1900: *Kuria ház*, 1897: *Kurja hát*, 1890: *Kurja-hát*, 1883: *Kurja hát*, 1883: *Kuria ház*, 1880: *Kurja-hát*, 1870: *Kuria hát*, 1864: *Kurvahati tanyahely*, 1858: *Kurvaház*. — A környezeténél magasabban fekvő szántóföld, legelő a település belterületétől keletre. A helybeliek szerint volt itt egy kúria, erről kapta a nevét. PETE GIZELLA adatközlői szerint eredetileg *Kurva-hát*-nak nevezték a földet, a dinnyét szedő asszonyok erkölcsösnek nem mondható viselkedése miatt, de mivel ezt csúnyának

találták, inkább *Kúria-hát*-nak kezdték hívni. **Kúria-domb**, **Kúria-háti-domb**, **Kúriaház**, illetve **Kurva-háti-tanyahely**, **Kurvaház** néven is említik, ez utóbbi formák 19. századi forrásokban tűnnek fel. Vö. Kúria-háti-kút. — ÉGy., HKFT., Kat., L9.VI.181, MKFT., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 5, 6, PJFN. 27, TERGE 1968: 94, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.171, T16.T.144. — T4-D5, T10-A1.

Kúria-háti-domb lásd **Kúria-hát**

Kúria-háti-kút 1934: *Kuriaháti k[út]*. — Egykori kút a Kúria-háton. Ma nem ismert név. — T9.K.53.

Kúriaház lásd **Kúria-hát**

Kurva-hát lásd **Kúria-hát**

Kurva-háti-tanyahely lásd **Kúria-hát**

Kurvaház lásd **Kúria-hát**

Lapos 2024: *Lapos*, 1981: *Kákás-lapos*. — A település belterületétől nyugatra, a Tilos-erdő mellett fekvő vizenyős terület. A **Kákás-lapos** megnevezés előtagja az itt bőven termő kákára utal, utótagja pedig a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., MoFnT. 2/9. — T3-G5.

Lapos-tó lásd **Lápos-tó**

Lápos-tó 1934: *Lapos tó*, 1900: *Lápos tó*, 1883: *Lápos tó*. — Egykori tó a Dinnyés nyugati, alacsonyabban fekvő vizenyős részén. Mocsaras, vízínövényekkel benőtt tó lehetett, erre utal az elnevezése. Ma a Dinnyés-lapos van a helyén. A **Lapos-tó** változat a név jelentésének átértelmezéseként jöhetett létre, amennyiben nem rontott forma. — HKFT., T9.K.67, T16.T.144. — T9-G3.

Legelő lásd **Tukai-legelő**

Lilaakác 2024: *Lilaakác*. — Egykori kocsmá Tuka lakott területén. A kocsmá udvarán termő lilaakácról kapta a nevét. — ÉGy. — T3-E5.

Liliomos 2024: *Lilijomos* ~ *Lilijomos-lapos*, 1965: *Liliomos*. — A Nyugati-főcsatorna keleti oldalán elterülő vizenyős terület, a Lyukas-halom mellett. A név arra utal, hogy vízililiommal benőtt terület lehetett. **Liliomos-lapos** néven is említik, ennek utótagjaként a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős,

legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévv szerepel. — ÉGy., FKNT., PETE 1965: 4. — T9-G1.

Liliomos-lapos lásd **Liliomos**

Lóger 2013: *Lóger*, 1970: *Lögër*, 1968: *Lögër*, *Lögërba* | *Pásztorok laktak ott családostúl. Valóságos juhászbballang vót. Mer messze vót a kössíkhë, azé nevesztük el Lögërnek*, 1967: *Lóger*, 1965: *Lóger*, 1909: *Loger*. — A külterület nyugati részén, a Keszeges mellett fekvő egykori takarmány- és szalmatároló hely. A név a *lóger* ’takarmány, cséplés előtti gabona, szalma tárolására kijelölt hely’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. Vö. Lóger-tanya. — ÉGy., FKNT., L9.VI.181, PETE 1965: 9, 10, PJFN. 26, TARJÁNYI 1967:11, TERGE 1968: 99. — T2-D4.

Lóger-tanya 1967: *Lóger tanya*, 1909: *Lóger tanya*. — Egykori tanya a Lóger területén. Ma nem ismert név. — L9.VI.181, TARJÁNYI 1967: 11. — T2-D4.

Lopó-hát 2024: *Lopóu-hát*, 2013: *Lopó-hát*, 1981: *Lopó-hát*, 1970: *Lopó-hát*, *Lopó-háti tábla*, 1968: *Lopóhát*, *Lopóháti tábla* | *Kis tanya át ott régënn. Nagy nádassal vëtte körü, osz sokszor belopóckottak oda a betyárok mëgbújnyi*. 1967: *Lopó hát*, 1965: *Lopóhát*, 1959: *Lopóhát*, 1937: *Lopóhát*, 1926: *Lopóhát*, 1916: *Lopóhát*, 1909: *Lopóhát*, 1909: *Lopó-hát*, 1870: *Lopóhát*. — A település északkeleti határában fekvő szántóföld, a görbeházi határszélen. Átnyúlik Folyás és Görbeháza területére. TERGE LAJOS szerint egy nádassal körülvett kis tanya állt itt régen, amibe sokszor elbújtak lopás után a betyárok, és ez lehet a névadás indítéka. Ez a magyarázat azonban a névhez utólag fűzött értelmezés is lehet. **Lopó-háti-tábla** néven is említik. Lásd Lopó-hát (Folyás, Görbeháza). — ÉGy., Hnt.,

Lilaakác

Fotó: Harangi Mária

Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PETE 1965: 5, PJFN. 26, TARJÁNYI 1967: 11, TERGE 1968: 90, T9.SzmK.39/1–56. — T5-F3.

Lopó-háti-tábla lásd Lopó-hát

Lyukas-halom 2024: *Jukas-halom*, 2013: *Jukas-halom*, 1981: *Lyukas-halom*, 1970: *Jukas-halom*, 1968: *Jukashalom*, *Jukashalomba*, 1941: *Lyukas hlm. [halom]*, 1934: *Lyukas hlm. [halom]*, 1910: *Lyukas halom*, 1900: *Lyukas halom*, 1883: *Lyukas halom*, 1858: *Lyukas halom*. — A Nyugati-főcsatornától keletre, a Liliomos mellett fekvő szántóföld. A helybeliek szerint Attila sírját és kincseit kereste itt a legendás Pénzásó Pista bácsi. Az ásás közben keletkező gödrök, lyukak miatt nevezték el így a dombos területet. — ÉGy., HKFT., MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PJFN. 28, TERGE 1968: 90, T9.K.53, T9.K.67, T16.T.115. — T9-G2.

Madarász-tanya 2024: *Madarász-tanya*, 2013: *Madarász tanyája*. — A település belterületétől északra, a Nagy állomással szemben lévő tanya. Tulajdonosáról kapta a nevét. *Madarász tanyája* néven is említik. — ÉGy. — T4-B4.

Madarász tanyája lásd Madarász-tanya

Magaslábas-erdő lásd Margita-erdő

Magtár 2024: *Maktár*, 2013: *Magtár*. — Az Erdős-tanyán álló épület. A név az épület funkcióját jelöli. — ÉGy. — T3-H5, T4-A5.

Malomház 1968: *Malomház*, 1934: *Malomház*, 1900: *Malom ház*, 1883: *Malom ház*, 1858: *Malom ház*, 1783: *Kerülő Haüser*. — A település belterületének északi részén álló egykori épület. A név az épület korabeli funkcióját jelöli. *Kerülőház* formában is említik. Ma már nem ismert név. — EKFT., HKFT., MKFT., TERGE 1968: 101, T9.K.53, T9.K.67. — T4-B5.

Margita lásd Újszentmargita

Margita-domb 1981: *Margita-d[omb]*, 1941: *Margitadomb*, 1934: *Margitadomb*, [1900]: *Margita domb*, 1900: *Margita domb*, 1883: *Margita domb*, 1870: *Margita domb*. — A település déli határában, a Dinnyés melletti dombos terület. A név a település *Margita* névváltozatának és a *domb* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévnél az összetételéből alakult. Ma már nem ismert név. — FKnT., HKFT., Kat., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53, T9.K.67, T10.FM.162. — T9-G3H3.

Margita-erdei-csatorna 2024: *Margita-erdei-csatorna*, 1981: *Margitaerdei-csatorna*. — A belterülettől északnyugatra lévő, a Margita-erdőt körbeölelő vízvezető csatorna. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T3-G4.

Margita-erdő 2024: *Margita-erdőü* | *It van az első faluhéj. Leletek, templom- és kolostorrom bizonyíttya eszt.* 2019: *Margita-erdő*, 2013: *Margita-erdő*, 1981: *Margitaerdő*, 1970: *Magoslábas-erdő* | *Magas törzsű fák alkotnak erdőt.* 1968: *Magoslábas erdő*, 1967: *Margita erdő*, 1965: *Margitaerdő*, *Margitasi erdő*, 1965: *Margitaerdő*, 1959: *Margita erdő*, *Margitaerdő*, 1952: *Margitaerdő*, 1951: *Margitaerdő*, 1945: *Margitaerdo*, *Margitaerdő*, *Margita Erdő*, 1947: *Margita erdő*, *Margitaerdő*, 1944: *Margitaerdő*, 1941: *Margitaerdő*, 1940: *Margita erdő*, 1938: *Margita erdő*, 1934: *Margitaerdő*, 1934: *Szt. [Szent] Margitai erdő*, 1916: *Margitaerdő*, 1913: *Margitaerdő*, 1909: *Margita erdő*, *Margitaerdő*, 1904: *Margita-Erdő*, [1900]: *Margitaerdő*, 1900: *Szt. [Szent]-Margitai e[rdő]*, 1883: *Szt. [Szent] Margitai e[rdő]*, 1870: *Margitaerdő*, 1858: *Szent Margitai erdő*. — A település belterületétől északnyugatra elterülő erdő. A tatárok elvonulása után a helyi hagyomány szerint itt építették fel újra a falut. Ezt bizonyítja az erdőben lévő templomrom. *Szentmargitai-erdő*, *Margitasi-erdő* néven is említik. *Magaslábas-erdő* nevét a benne lévő magas törzsű fákról kapta. Vö. Margita-erdei-csatorna. — ÉGy., GÖRÖMBEI 1965: 14, HKFT., Hnt., Kat., L9.V.680, L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PÁSZTOR 2019: 13, PETE 1965: 2, 3, PJFN. 27, TARJÁNYI 1967: 11, TERGE 1968: 93, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.169, T16.T.144, T16.T.152. — T4-A5.

Margita-erdő-tanya lásd Erdős-tanya

Margita-háromszög lásd Háromszögű-gyep

Margitai-legelő lásd Tukai-legelő

Margitai-telek csárda lásd Koponya csárda

Margitai-tó lásd Margita-tó

Margitai út 2024: *Margitaji út*, 1970: *Margitai út*. — Tuka lakott területén lévő, a település központi része felé vezető út. — ÉGy., PJFN 26. — T3-F5.

Margita nagy állomás lásd Nagy állomás

Margitási-erdő lásd **Margita-erdő**

Margitási reptér lásd **Reptér**

Margita-tó 2024: *Margita-tó* ~ *Tó* *ajja* ~ *Tó* *ajj*, 2013: *Margita-tó* ~ *Tó*, 1970: *Tó*, *Tóajj*, 1968: *Tó*, *Tóajj*, *Tóajjba*, *Tóajja*, *Tóajjába* | *Ot régénn ęty tó vót. Arrú lętt a szántó neve is.* 1965: *Tó* | *A falu ęs a Margitaerdő közt elterüľő Tó nevű hely, ma már erdő, szántóföld, legelő.* 1934: *Tó*, 1916: *Margita tó*, 1909: *Margita tó* | *Egy hajdani tó helye.* 1909: *Margitato*, 1904: *Sz[en]t-Margita-i tó*, [1900]: *Margita tó*, 1900: *Margita tó*, 1898: *Margitta tó*, 1883: *Nagy tó*, 1883: *Margita tó*, 1880: *Margitai-tó*, 1870: *Margita tó*, 1864: *Margitai tó*, 1853: *Margitai tó*. — A belterülettől nyugatra, a Tukai úttól északra található alacsony fekvésű, vizenyős terület. A 19. századi térképeken jól látszik, hogy egykor egy tó volt itt. **Tó**, **Tó-alj**, **Tó alja**, **Nagy-tó**, **Margitai-tó** ęs **Szentmargitai-tó** néven is említik a források. Egyik része a Tó farka, a mellette lévő legelő pedig a Tó-oldal. Vö. Margita-tói-csatorna. — ÉGy., HKFT., Kat., L9.V.663, L9.VI.181, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 3, PJFN. 27, TERGE 1968: 92, T1.S.78.1806/24–27, T9.K.53, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.103, T10.FM.162. — T3-H5.

Margita-tói-csatorna 2024: *Margita-tó* *ujji-csatorna* ~ *Tó* *ujji-csatorna*, 2013: *Tói-csatorna*. — A belterülettől délnyugatra lévő, a Margita-tavat

körbeölelő vízelvezető csatorna. **Tói-csatorna** néven is említik. — ÉGy. — T8-D1.

Ménes-vágás 2024: *Mé* *nés-vágás*, 2013: *Mé* *nesvágás*, 1981: *Mé* *nes-vágás*, 1970: *Mé* *nés-vágás*, 1968: *Mé* *nésvágás*, *Mé* *nésvágásba* | *Először csak az útat nevesztük így, mer Tukátú gyütt lęfelé, osz valójába a csikók vákták, mer ára jártak a csikótelepre. Asztám még má a két ódalát is csak így nevesztük még.* 1965: *Mé* *nesvágás*, 1959: *Mé* *nesvágás*, 1916: *Mé* *nesvágás*, 1909: *Mé* *nesvágás*, 1904: *Mé* *nesvágás*, [1900]: *Mé* *nesvágás*, 1898: *Mé* *nesvágás*, 1870: *Mé* *nesvágás*, 1864: *Mé* *nés Vágási lapos*. — A település külterületének délnyugati részén fekvő szántóterület, Tuka ęs a Kun-szög között. Mélyebben fekvő terület volt, ahol hajtották a ménest egyik területről a másikra. TERGE LAJOS adatközlői szerint itt vágtak utat maguknak a lovak. Először csak az utat, majd a körülötte lévő területet is így hívták. A név utótagjaként a *vágás* ’kiirtott erdőrész, ösvény’ jelentésű földrajzi köznévv arra utalhat, hogy egykor erdő is lehetett ezen a területen. Korai **Ménes-vágási-lapos** adata – amennyiben ugyanezt a helyet jelöli – a terület alacsony fekvését jelzi. Vö. Ménes-vágási-csatorna, Ménesvágási dűlő. — ÉGy., FKNT., Kat., L9.V.663, L9.VI.181, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 10, PJFN. 27, TERGE 1968: 90, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.103, T10.FM.162. — T8-C1.

Margita-tói-csatorna

Fotó: Szép Szilvia

Ménes-vágás

Fotó: Szép Szilvia

Ménes-vágási-csatorna 2013: *Ménes-vágási-csatorna*, 1864: *Ménes vágási fok*. — A Margita-tó-csatornából a Ménes-vágás felé folyó csatorna. PESTYNél **Ménes-vágási-fok** néven szerepel, ennek utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszak patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvív táplál' jelentésű földrajzi köznévv. áll. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/38: 269b. — T3-F5, T8-C1.

Ménesvágási dűlő 2024: *Méjnészvágási dűlő*. — A Ménes-vágás mellett húzódó dűlőt. — ÉGy. — T8-D1.

Ménes-vágási-fok lásd **Ménes-vágási-csatorna**
Ménes-vágási-lapos lásd **Ménes-vágás**

Nádas-fok 2013: *Nádas-fok*, 1970: *Nádas-fok*, 1968: *Nádasfok*, *Nádasfokba*. — A külterület nyugati szegletében a Lóger mögött, a Tukai-tó mellett elhelyezkedő nádas terület, legelő. A név utótagja a *fok* 'keskeny medrű időszak patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvív táplál' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., PJFN. 27, TERGE 1968: 99. — T2-C4.

Nadrágszár 2024: *Nadrákszár*, 2013: *Nadrágszár*, *Gatyszár*, 1970: *Nadrágszár*, 1968: *Nadrákszár*, *Nadrákszárba* | *A nagyon keskeny alakjárú kapta a nevét*. — A külterület északnyugati részén fekvő szántóföld. Nevét arról kapta, hogy a Selypes nadrágszár, vagyis két egyenlő hosszú alakban kanyarodik itt. **Gatyszár** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 96. — T3-F3.

Nagy állomás 2024: *Nagy állomás ~ Állomás ~ Margita nagy állomás*, 1941: *Szentmargita-psz. [puszta] v. á. [vasúti állomás]*, 1934: *Szentmargita-psz. [puszta] v. á. [vasúti állomás]*, 1900: *V. Á. [Vasúti Állomás] Szt. [Szent]-Margita*, 1870: *Pályaudvar*. — Egykori vasútállomás a Koponya-halom közelében. A település belterületét keletről az egykoron még használatban állt 117-es számú Ohat-Pusztakócs–Nyíregyháza-vasútvonal forgalomból kivont szakasza határolja, ahol a személyszállítás 2009 óta szünetel. A településen egy megállóhely és egy állomás is volt. **Állomás**, **Margita nagy állomás**, **Szentmargitapuszta vasúti állomás**, **Pályaudvar** néven is említik. Vö. Kismargita megálló. — ÉGy., Kat., MaKF., T9.K.53, T9.K.67. — T4-B4.

Nagy-Bagdi-hát 2013: *Nagy-Bagdi-hát*, 1941: *Nagy-Bagdi hát*, 1981: *Nagy-Bagdi-hát*, 1934:

Nagy-Bagdi-hát. — A település déli határában, a Nyugati-főcsatorna keleti oldalán fekvő Bagdi-hát nagyobbik, északi része. Vö. Kis-Bagdi-hát. — ÉGy., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T9-F3G3.

Nagy-Bágy-csatorna lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**

Nagy-Csanalas 2024: *Naty-Csanalas*. — A település délkeleti határában fekvő Csanalas nagyobbik része. Vö. Kis-Csanalas. — ÉGy. — T10-B2.

Nagy-föld-tábla lásd **Kocka-tábla**

Nagy-kanál lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**

Nagy-Kerecse 2024: *Naty-Kerecse*, 2013: *Nagy-Kerecse*, 1981: *Nagy-Kerecse*, 1970: *Nagy-Kerecse*, 1968: *Natykerecse*, *Natykerecsébe*, 1967: *Nagykerecse*, 1965: *Nagykerecse*, *Karacs* | *A hivatalos neve Nagykerecse, de csak Karacsának mongyuk*. 1965: *Nagykerecse*, 1945: *Nagykerecse*, 1941: *Nagykerecse*, 1934: *N[agy]-kerecse*, 1934: *Nagykerecse*, 1916: *Nagykerecse*, 1909: *Nagykerecse*, 1909: *Nagy-Kerecse*, [1900]: *Nagykerecse*, 1885: *Nagy Kerecse*, 1864: *nagy keretse* környéke, [16. sz. közepe]: *Nagykereche*. — A Kerecse nagyobbik, a Bágy–Szandalik-csatorna keleti oldalán fekvő része. Az 1965-ös élőnyelvi gyűjtés adatközlői megjegyzése alapján **Karacs** névváltozata is élt. Vö. Kis-Kerecse. — ÉGy., GÖRÖMBEI 1965: 14, KANDRA–LESKÓ 1908/1: 412–413, L9.VI.181, L9.XVII.552, MaKF., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269a, PETE 1965: 4, 5, PJFN. 27, SUGÁR 1974: 442, TARJÁNYI 1967: 7, TERGE 1968: 91, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162, T16.T.152. — T5-F4.

Nagy-Koponya-lapos 1981: *Nagy-Koponya-lapos*, 1938: *Nagykoponya lapos*, 1916: *Nagykoponya lapos*, 1909: *Nagykoponyalapos*, *Nagykoponya lapos*, [1900]: *Nagykoponya lapos*, 1870: *Nagykoponya lapos*. — A Koponya északi, alacsonyabban fekvő része. Ma nem ismert név. — Kat., L9.VI.181, MoFnT. 2/9, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.162. — T4-B3B4.

Nagymiklós lásd **Szentmiklós**

Nagy-Nyakas 2024: *Nagy-Nyakas*, 2013: *Nagy-Nyakas*, 1970: *Nagy-nyakas*, 1968: *Nagynyakas*, *Nagynyakasba*. — A Nyakas nagyobbik része, a Kis-Nyakastól nyugatra fekvő szántóföld. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 91. — T4-A4.

Nagy-Peres 2024: *Naty-Përës*, 2013: *Nagy-Peres*, 1970: *Nagy-përës*, 1968: *Natypërës*, *Natypërësbe*. — A település nyugati határában, a Nadrágszár mellett fekvő szántóföld. A Peres nagyobbik része. Vö. Kis-Peres. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 91. — T3-F3.

Nagy-Szilágy 1880: *Nagy-Szilágy*, 1871: *Nagy Szilágy*, 1870: *Nagy Szilágy*, 1864: *Nagyszilágy*, 1824: *Nagy Szilágy*, [1788]: *Nagy Szilágy*. — A település nyugati határában fekvő terület, a Szilágy nagyobbik része lehetett egykor. Neve a Kis-Szilágy nevével áll korrelációban. — Kat., PESTY 1864/38: 269b, T10.FM.44, T10.FM.45, T10.FM.51, T10.FM.172. — T3-F5G5.

Nagy-Szilágy-tanya lásd **Szilágy-tanya**, **Tuka**

Nagy-szög 2024: *Naty-szög*, 2020: *Nagyszög*, 2013: *Nagyszög ~ Nagyszögési rész*, 1970: *Nagyszög*, 1968: *Natyszög*, *Natyszögbe*, 1967: *Nagyszög | Káptalan tanya – háromszög alakú terület – Tanya. A föld zsombikos (szöges) terület. Ehhez tartozik tanya központ. Szögbe fojja körül a Királyér*. 1965: *Nagyszög | A Tisza mentén elterülő nagy, szög alakú földdarab alakjáról kapta a nevét*. 1959: *Nagyszög*, 1949: *Nagyszög*, 1948: *Nagyszög*, *Nagyszög puszta*, 1947: *Nagyszög*, 1945: *Nagyszög*, 1941: *Nagyszög*, 1916: *Nagyszög*, 1909: *Nagyszög*, [1900]: *Nagyszög*, 1897: *Nagyszög*, 1883: *Nagy szög*, 1871: *Nagy szög*, 1870: *Nagyszög*, 1858: *Nagy szek*, 1781: *Nagy Szeg*, 1779: *Nagy Szeg*. — A külterület északnyugati részén, a folyási határ mellett fekvő egykori külterületi lakott hely és a körülötte lévő legelő. Átnyúlik Folyás területére is. A 20. század közepén még virágzó tanyaközpont volt, de az 1970-es évekre teljesen elnéptelenedett. A Selypes kanyarulatában elte-

Nagy-szög

Fotó: Harangi Mária

rülő nagy kiterjedésű földterület alakjáról kapta a nevét. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévi nyelvjárási *szög* alakja. A 18. századi térképeken *Nagy-szeg* formában szerepel. **Nagy-szögési-rész**, **Nagy-szög-puszta** néven is említik. Vö. Nagy-szög hátulja, Nagyszögési-Gyűrű-fok, Nagy-szögési-halastó, Nagyszögési út, Nagy-szög-part, Nagy-szög-tanya, Nagy-szög-zug. Lásd Nagy-szög (Folyás). — ÉGy., FKNT., Kat., L9.V.629, L9.V.663, L9.V.680, L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., PETE 1965: 9, PJFN. 26, TARJÁNYI 1967: 13, TERGE 1968: 97, T9.SzmK.39/1–56, T9.SzmT.17, T10.FM.43, T10.FM.46, T10.FM.93, T10.FM.162, T10.FM.172, VÍGH 2020: 23. — T3-G2.

Nagyszögési-Gyűrű-fok 2024: *Natyszögési-Gyűrű-fok*, 2013: *Nagyszögési-gyűrű-fok*. — A Nagy-szög területén fekvő lapos szántóterület. A mélyfekvésű, belvizes területet gyűrű alakban veszi körbe a gyep, mivel a szántóföld a kiszáradt folyómederhez igazodik. Vö. Tukai-Gyűrű-fok. — ÉGy. — T3-F3.

Nagy-szögési-halastó lásd **Geleji-tó**

Nagy-szögési-rész lásd **Nagyszög**

Nagyszögési út 2024: *Natyszögési út*, 2013: *Nagyszögési út*. — A Margita-erdőtől Nagy-szög felé vezető út. — ÉGy. — T3-G4.

Nagy-szög hátulja 2013: *Nagyszög hátulja*, 1970: *Nagyszög hátujja*, 1968: *Natyszög hátujja*, *Natyszög hátujjára*. — A Nagy-szög egykor lakott területe mögött fekvő kaszáló. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 97. — T3-G2.

Nagy-szögi-tanya lásd **Nagy-szög-tanya**

Nagy-szög-part 2013: *Nagyszög-part*, 1970: *Nagyszög-part*, 1968: *Natyszögpart*. — A Nagy-szög területén a Selypes melletti magas fekvésű szántóföld, legelő. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 97. — T3-G2.

Nagy-szög-puszta lásd **Nagy-szög**

Nagy-szög-tanya 1959: *Nagyszög tanya*, 1952: *Nagyszögtanya*, 1951: *Nagyszögtanya*, 1947: *Nagyszög tanya*, 1946: *Nagyszög tanya*, 1940: *Nagyszög tanya*, 1939: *Nagyszög tny. [tanya]*, 1927: *N[agy] Szög tn. [tanya]*, 1916: *Nagyszög tanya*, 1909: *Nagyszög tanya*, 1902: *Nagyszög tanya*, [1900]: *Nagyszög tanya*, 1900: *N[agy]-Szög tn. [tanya]*, 1880: *Nagyszögi-tanya*. — A külterület északnyugati részén, a Selypes és a

folyási határ mellett fekvő egykori tanya a Nagy-szög területén. **Nagy-szögi-tanya** néven is említik. Ma nem ismert név. — Hnt., L9.V.680, L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, T16.T.152., T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.51, T10.FM.162, T10.FM.169, T16.T.526, T16.T.562. — T3-G2.
Nagy-szög-zug 1781: *Nag Szeg Zug*. — A Selypes kanyargós, zugos területe volt a Nagy-szögben. Ma a Peres húzódik itt. — T10.FM.43. — T3-F3.

Nagy-tanya lásd **Újszentmargita**

Nagy-tó lásd **Margita-tó**

Nagy-Tuka-tó 1864: *Nagytuka tó*. — Egykori tó a Tuka területén, pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára mérete alapján kapta a nevét. Vö. Kis-Tuka-tó. — PESTY 1864/38: 269b.

Nagy-Zsombékos 1916: *Nagyzsombékos*, 1909: *Nagy zsombikos*, 1909: *Nagyzsombékos*, [1900]: *Nagyzsombékos*. — A Zsombékos-lapos nagyobbik, nyugati része. Neve a Kis-Zsombékos nevével áll korrelációban. Ma nem ismert név. — L9.VI.181, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T4-A3.

Nyakas 2024: *Nyakas | Kemény művelésű terület, agyagos, kötött, valamikor réigén kaszálóvót*. 2013: *Nyakas*, 1970: *Nyakas | Az itt termő nyakas körtéről*. 1968: *Nyakas, Nyakasba*, 1965: *Nyakas | Alakjára utal*. 1959: *Nyakas*, 1938: *Nyakas*. — A belterületől északnyugatra fekvő földterület. Két része a Kis-Nyakas és a Nagy-Nyakas. A névnek többféle magyarázata is van. A források szerint nevét vagy az itt termő nyakas körtéről, vagy pedig hosszúkás, nyakhoz hasonló alakja miatt kapta. Manapság inkább azzal hozzák a helybeliek összefüggésbe, hogy a területet nehezen lehet megművelni, vagyis

nyakaskodik. Leginkább talán a személynévi eredete jöhet szóba. — ÉGy., L9.XXIII.9, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 27, TERGE 1968: 91. — T4-A4.

Nyugati lásd **Nyugati-főcsatorna**

Nyugati-csatorna lásd **Nyugati-főcsatorna**

Nyugati-főcsatorna 2024: *Nyugati-főcsatorna ~ Nyugati*, 2013: *Nyugati ~ Nyugati-kanális ~ Nyugati-csatorna*, 1981: *Nyugati-főcsatorna*. — Mesterséges öntözőcsatorna, amely a Keleti-főcsatornából ágazik ki. Folyás felől érkezik a településre, majd Bödön-hátnál viszi bele vizét a Halastói-tápcsatornába, s vele egyesülve torkollik a Hortobágy folyóba Hortobágy településen. A nevet a vízügyi terminológiában hozták létre, az előtagja arra utal, hogy a vizét kibocsátó Keleti-főcsatornától nyugatra húzódik. A települést északról dél felé haladva szeli ketté. **Nyugati**, **Nyugati-kanális** és **Nyugati-csatorna** formában is említik. Lásd **Nyugati-főcsatorna** (Egyek, Folyás, Görbeháza, Hortobágy, Polgár, Tiszacsege, Újtikos). — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T4-B3C4C5, T9-G1.

Nyugati-kanális lásd **Nyugati-főcsatorna**

Óvoda út lásd **Óvoda utca**

Óvoda utca 2024: *Ovoda úcca*, 1970: *Ovoda utca*, 1968: *Óvoda út*. — A belterület északi részén húzódó utca. Az egykor itt lévő óvoda épületéről kapta a nevét. **Óvoda út** néven is említik. Hivatalos neve *Óvoda utca*. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 101. — T36-B3.

Ökörkút 2013: *Ökörkút*, 1981: *Ökör-kút*, 1965: *Ökörkút*, 1934: *Ökör-k[út]*. — A Bagdi-háton álló, állatok itatására használt kút. Vö. Ökörkúti-tábla. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 7, T9.K.53. — T9-F2.

Nyugati-főcsatorna

Fotó: Szép Szilvia

Ökörkút

Fotó: Harangi Mária

Ökörkúti-tábla 2013: *Ökörkúti-tábla*, 1970: *Ökör-kúti tábla*, 1968: *Ökörkútyi tábla*, *Ökörkútyi táblára* | *Ökrök legeltek itt*. — A település déli határában, a Nyugati-főcsatorna mellett elterülő legelő. Az itt álló Ökörkútról kapta a nevét. — ÉGy., PJFN. 28, TERGE 1968: 91. — T9-F3.

Pálinkás lásd **Pálinkás-kúti-erdő**

Pálinkás-erdő lásd **Pálinkás-kúti-erdő**

Pálinkás-kút 2013: *Pájinkás-kút ~ Pálinkás-kút*, 1981: *Pálinkás-kút*, 1934: *Pálinkás k[út]*. — A Bödön-háttól keletre fekvő szántóföld. A helybeliek szerint nevét az egykor itt álló kútjáról kapta, amely olyan jó minőségű vizet adott, hogy innen hordták azt a pálinkafőzéshez. Egy másik magyarázat szerint zugpálinkafőző működött itt, amikor az egyház tiltotta a pálinkafőzést. Elképzelhető azonban az is, hogy az előtag személynévi eredetű. A kút ma már nincs meg, beszántották, de a nevét máig őrzi a Pálinkás-kúti-erdő neve. — ÉGy., MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T4-D4.

Pálinkás-kúti-erdő 2024: *Pájinkás-kúti-erdőü*, 2013: *Pálinkás-erdő ~ Pájinkás ~ Pálinkás ~ Pájinkás-kúti-erdő*, 1970: *Pájinkás-erdő*, 1968: *Pájinkás erdő* | *Ennek a szomszéccságába van a pájinkafőző*. 1913: *Pálinkás*. — A Bödön-háttól keletre, a Dögös-erdőtől délre fekvő erdő. Nevét a mellette fekvő Pálinkás-kútról kapta. **Pálinkás**, **Pálinkás-erdő** néven is említik. — ÉGy., Hnt., PJFN. 26, TERGE 1968: 94. — T4-D4.

Pályaudvar lásd **Nagy állomás**

Pántlika 2024: *Pántlika*, 2013: *Pántlika-tábla ~ Pántlika-erdő ~ Pántlikaföld*, 1981: *Pántlika*, 1970: *Pántlika-tábla* | *Az alakjáról*. 1968: *Pántlika tábla*, *Pántlika táblára*, 1965: *Pántlikaerdő*. — A külterület déli határán, a Tukai út és a főút között húzódó keskeny erdő és szántó. Pántlikára emlékeztető, szalaghoz hasonló alakjáról kapta a nevét. **Pántlika-tábla**, **Pántlika-erdő**, **Pántlika-föld** néven is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 10, PJFN. 26, TERGE 1968: 100. — T8-D2.

Pántlika-erdő lásd **Pántlika**

Pántlika-föld lásd **Pántlika**

Pántlika-tábla lásd **Pántlika**

Pap-föld 2013: *Pap-föld ~ Pap földje*, 1970: *Pap földje* | *A papé volt*. 1968: *Papföggye*, *Papföggyebe* | *A Koponyán erű a község felé, állandójann*

Pántlika

Fotó: Szép Szilvia

a papé vót. 1965: *Paptag*, 1959: *Paptag*, 1934: *Paptag*. — A Nyakastól északkeletre, a Koponya mellett fekvő szántóföld. Részei a Papi egyes, a Papi kettes és a Papi hármas. A káptalani időből származó elnevezés. Az egyház tulajdonában lévő földet jelölte. **Pap földje**, **Pap-tag** néven is említik. — ÉGy., L9.XXIII.9, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 27, TERGE 1968: 91, T9.K.53. — T4-B4.

Pap földje lásd **Pap-föld**

Papi egy lásd **Papi egyes**

Papi egyes 2024: *Papi eggyes*, 2013: *Papi egy*. — A Pap-föld keleti része, amelyet számozással különítettek el. **Papi egy** néven is említik. — ÉGy. — T4-B4.

Papi hármas 2024: *Papi hármas*. — A Pap-föld északi része, amelyet számozással különítettek el. — ÉGy. — T4-B4.

Papi kettes 2024: *Papi kettes*, 2013: *Papi kettő*. — A Pap-föld nyugati része, amelyet számozással különítettek el. **Papi kettő** néven is említik. — ÉGy. — T4-B4.

Papi kettő lásd **Papi kettes**

Papp-tanya 2024: *Pap-tanya* | *Pap Ferenc vót a tulajdonosa. Álattartóy tanya*. 2013: *Papp-tanya*. — A külterület déli részén, a Tukai út és a Csegei út között fekvő tanya. Nevét egykori tulajdonosának családnévéről kapta. — ÉGy. — T9-E2.

Pap-tag lásd **Pap-föld**

Parlag lásd **Parlag-tábla**

Parlag-tábla 2024: *Parlak-tábla ~ Parlag*, 2013: *Parlag-tábla ~ Pallag-tábla ~ Parlag ~ Pallag ~ Parlag-Tuka hátulja*, 1970: *Parlag-tábla*, 1968: *Pallaktábla*, *Pallaktáblára* | *A Sejpës mellett van közvetlenül. Sokáig nem lehetét hasznát venni, azé is kapta a Pallak-*

tábla nevet. — Tuka hátsó részén, a külterület nyugati csücskében, a Selypes mellett húzódó földterület. A név előtagjaként a *parlag* ’fel nem szántott földterület’ jelentésű földrajzi köznévről szerepel. **Parlag** és **Parlag-Tuka hátulja** néven is említik. — ÉGy., FKnt., PJFN. 27, TERGE 1968: 99, 100. — T2-C4.

Parlag-Tuka hátulja lásd **Parlag-tábla**

Parókia 2024: *Paróukija*. — A templom melletti épület, a pap lakása. — ÉGy. — T36-B4.

Peres 2024: *Përës ~ Përësek*, 2013: *Peres ~ Peresek*, 1981: *Peres*, 1970: *Përës | A község határánál terül el, s per folyt érte a káptalan és Tiszakeszi község között. Emiatt kapta a nevét.* 1968: *Përës | A Përës nevű terület Natyszögné van. Aszt azé neveszték el, mer a tiszakeszi határom van, oszt a káptalan përeskëdëtt érte Keszi kössiggel.* 1959: *Peres*, 1946: *peresi rész*, 1916: *Peres*, 1871: *Peres*, 1870: *Peres*. — A település északnyugati részén, a Tiszakeszi felé eső határ mellett fekvő földterület. Részei a Nagy-Peres és a Kis-Peres. A név a *peres* ’földdarab, amelyért pereskedés folyt’ földrajzi köznévből alakult. **Peresek** és **Peresi-rész** néven is említik. — ÉGy., FKnt., Kat., L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, L9.XVII.552, PJFN. 27, TERGE 1968: 89, 90, T9.SzmK.38/1–66, T10.FM.172. — T3-F3.

Peresek lásd **Peres**

Peresi-rész lásd **Peres**

Petenye 1. lásd **Petenye-ér**

Petenye 2. 2024: *Petënye ~ Petënye-lapos ~ Petënyej-i-rëjsz*, 2013: *Petënye-lapos ~ Petënye*, 1981: *Petënyei-legelő*, 1970: *Petënye*, 1965: *Petënye | Vizes földterület. Valamikor mély volt, ma azonban már zsombékos, és úgy telenőtte a fű, hogy keresztül lehet menni rajta gyalog is.* 1959: *Petënye*, 1938: *Petënye*, 1916: *Petënye*, 1909: *Petënye*, 1904: *Petënyefenek*, [1900]: *Petënye*, 1871: *Petënye*, 1870: *Petënye*, 1864: *petënye lapos*. — A Petenye-ér körül elterülő, mélyfekvésű legelő és kaszáló. A név valószínűleg személynévi eredetű, a *Petënye* személynév már az Árpád-kortól kezdődően adathozható; vö. 1234: *Petene* szn., és később családnévként is feltűnik; vö. 1453: *Pethenye*. **Petenye-lapos**, **Petënyei-rész**, **Petënyei-legelő**, **Petënye-fenek** néven is említik. Ez utóbbi névváltozat utótagjaként a *fenek* ’mélyebben fekvő, vízállásos terület’ jelentésű földrajzi köznévről szerepel. Vö.

Petënyei út, *Petenye-köz*. — ÁSz., ÉGy., FKnt., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 5, PJFN. 28, RMCsSz., T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.172. — T9-F2.

Petenye-ér 2024: *Petënye-ëjr*, 2013: *Petënye ~ Petënye-ër*, 1981: *Petënye-ër*, 1941: *Petënyë-ër*, 1940: *Petënye ér*, 1938: *Petëny ér*, 1934: *Petënye ér*, 1916: *Petënye ér*, 1909: *Petënye, Petënye ér*, *Petënyë-ër*, 1904: *Petënye f csat. [főcsatorna]*, [1900]: *Petënye ér*, 1897: *Petënye*, 1883: *Petënye*, 1880: *Petënye*, 1870: *Petënye ér*, 1864: *Petënye, petënye foka*, 1853: *Petënye*. — A település belterületétől keletre folyó természetes ér, amely Tiszacsegén az Inta-csatornába csatlakozik. A név előtagja arra utalhat, hogy a *Petënye* nevű területen folyik keresztül.

Petënye, **Petënye-főcsatorna** és **Petënye foka** néven is említik. Ez utóbbi névváltozatban a *fok* ’keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál’ jelentésű földrajzi köznévről szerepel. Vö. *Petenye-köz*. Lásd *Petenye-fok* (Tiszacsege). — ÉGy., FKnt., Kat., L9.VI.181, MaKF., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, T1.S.78.1806/24–27, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.169. — T9-E2.

Petenye-fenek lásd **Petenye 2.**

Petenye foka lásd **Petenye-ér**

Petenye-főcsatorna lásd **Petenye-ér**

Petënyei-legelő lásd **Petenye 2.**

Petënyei-rész lásd **Petenye 2.**

Petënyei út 2013: *Petënyei út*. — A Hunyadi János utca folytatása a község belterületén kívül. Keresztülvezet a Petënyén, a Koshodályosi útig tart. — ÉGy. — T9-G2.

Petenye-köz 1864: *petënye közt, petënye köz*. — A Petenye egyik része, a név előtagja a vízfolyást jelölhette. **Petënye köze** változatban is szerepelt. — PESTY 1864/38: 269b.

Petenye köze lásd **Petenye-köz**

Petenye-lapos lásd **Petenye 2.**

Petőfi Sándor út lásd **Petőfi Sándor utca**

Petőfi Sándor utca 2024: *Petőfi Sándor úcca ~ Petőfi úcca*, 1970: *Petőfi utca*, 1968: *Petőfi Sándor út*. — A település belterületének keleti szélén húzódó utca, amely párhuzamos a régi

vasúti sínnel. **Petőfi utca** és **Petőfi Sándor út** néven is említik. Hivatalos neve *Petőfi Sándor utca*. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 101. — T36-B5C4.

Petőfi utca lásd **Petőfi Sándor utca**

Piactér 2024: *Pijactéir*, 1970: *Piac tér*. — A település belterületének központi része, itt tartják a piacokat. Itt vannak a település üzletei is. — ÉGy., PJFN. 26. — T36-B4.

Pipitömő lásd **Gátórház**

Polgármesteri hivatal 2024: *Polgármesteri hivatal*. — A település belterületének központi részén álló épület. — ÉGy. — T36-B4.

Pötyöm-part 1965: *Pötyömpart*. — A település délnyugati részén található hely, a Keszeges partja. PETE szerint nevét egy kicsi emberről kapta, aki belefulladt a patakba. Ma nem ismert név. — PETE 1965: 9, 10.

Pusztamargita lásd **Újszentmargita**

Pusztaszentmargita lásd **Újszentmargita**

Rákóczi út lásd **Rákóczi utca**

Rákóczi utca 2024: *Rákócyi úcca*, 1970: *Rákóczi utca*, 1968: *Rákóczi út*. — A település fő utcája. **Rákóczi út**-ként is szerepel. Hivatalos neve *Rákóczi utca*. — ÉGy., PJFN 26, TERGE 1968: 101. — T36-A5B4.

Régi-Klein-tanya lásd **Kun-tanya**

Remete-szög lásd **Remete-zug**

Remete-zug 2024: *Remēte-zug*, 2013: *Remete-zug*, 1858: *Seypes zug*, *Remete szög*, 1781: *Remete Zúg*. — A külterület északnyugati részén, a Nadrágszártól nyugatra fekvő, a Selypes által körbezárt terület. A helybeliek szerint elképzelhető, hogy a remeték kedvelték ezt a félreeső területet, ezért kaphatta a nevét. A második katonai felmérés térképén ugyanezt a határrészt a **Selypes-zug** név jelöli, de nem messze ettől egy **Remete-szög** nevű helyet is feltüntetnek. Ma ez utóbbi két változatot már nem ismerik. A nevekben a *zug* és a *szög* földrajzi köznévként ’folyó kanyarulatában levő földterület’ jelentésben szerepel. — ÉGy., FKNT., MKFT., T10. FM.43. — T3-F3.

Reptér 2013: *Röptér* ~ *Repülőtéir* ~ *Cigány-háti-röptér* ~ *Margitási-röptér*. — A település nyugati határában, a Cigány-háton fekvő kaszáló. A helybeliek elmondása szerint a Cigány-hátat használta a téesz reptérnek, ahol a mezőgazdasá-

gi repülőgépek leszállóhelye volt, ez magyarázza a nevet. **Repülőtér**, **Cigány-háti reptér** és **Margitási reptér** néven is említik. — ÉGy. — T3-G4.

Repülőtér lásd **Reptér**

Rizstelep 2024: *Ristelep*. — A Bödön-háttól délkeletre fekvő vizenyős, lapos, nagy terület, egykori rizstelep. — ÉGy. — T4-C4.

Róka-hát lásd **Rókás**

Rókalyuk lásd **Rókás**

Rókás 2024: *Rókás*, 2019: *Rókalyuk*, 2013: *Rókás* ~ *Róka-hát*, 1981: *Rókás-dűlő*, 1970: *Róka-hát*, *Rókás*, 1968: *Rókahát*, *Rókás*, *Rókásba* | *A Bacsóházi részem partos terület. Rókaballang vód benne. Úgy isz szoktuk rámondanyi, hogy Rókás*. 1965: *Rókás*. — A település belterületétől északnyugatra, a Koponya mellett elterülő magas fekvésű szántóföld. Sok rókalyuk volt a területen, erről kapta a nevét. **Rókalyuk**, **Róka-hát** és **Rókás-dűlő** néven is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PÁSZTOR 2019: 13, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 26, TERGE 1968: 97. — T4-A4.

Rókás-dűlő lásd **Rókás**

Római katolikus templom lásd **Templom**

Rossz-falasi-tábla 2024: *Rosz-falasi-tábla*, 1981: *Rosszfalasi-tábla*, 1941: *Rosszfali hlm. [halom]*, 1934: *Rosszfali hlm. [halom]*. — A település déli határában, a Kis-Cserepes mellett fekvő földterület. A névadás indítékát nem ismerjük, talán a *fal* ~ *far* ’határrésznek a településtől távolabbi darabja’ jelentésű földrajzi köznévként szerepel a névben. **Rossz-fali-halom** néven is említik. — ÉGy., FKNT., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T9-H3.

Rossz-fali-halom lásd **Rossz-falasi-tábla**

Rózsa-tanya lásd **Verebes-tanya**

Selypes 2024: *Sejpēs* ~ *Sejpēs-csatorna* | *Kanyarog mindēnfelēi. Hol-Tisza ága vót*. 2013: *Sejpes* ~ *Sejpes-kanális*, 1970: *Sejpēs*, 1968: *Sejpēs*, 1967: *Selypes ér*, 1965: *Selypes*, 1956: *Selypes patak*, 1941: *Selypes ér*, *Sejpes ér*, 1938: *Selypes ér*, 1924: *Sejpes ér*, 1916: *Selypes ér*, 1909: *Selypes*, *Selypes er*, *Selypes ér*; 1904: *Selypes ér*; [1900]: *Selypes*, *Selypes ér*; 1897: *Selypes*, 1883: *Selypes*, 1883: *Sejpes ér*, 1880: *Selypes ér*, 1871: *Selypes-ér*, 1870: *Selypes folyó*, 1870: *Selypes ér*, *Sejpes ér*, 1858: *Seypes ér*, 1808: Fl. *Sejpes*, 1806: *Seipes*, [1788]: Flús *Selypes*, 1783: *Selypes Bach*, [16. sz. közepe]: *Zelpes*.

Selypes

Fotó: Hortobágyi Leader Egyesület

Siló-erdő

Fotó: Szép Szilvia

— A külterület nyugati részén észak–dél irányban folyó patak, csatorna, amely követi a Tisza vonalát. Polgár felől érkezik, északnyugaton és Tukánál természetes határ, majd délen hagyja el a községet, és folyik tovább Tiszacsege felé, ott már *Árkus* néven. Neve az Árpád-korban keletkezhetett, és a szláv eredetű *zsilip* szóval van összefüggésben, annak *-s* képzős változata lehet. A névadás pontosabb indítékát azonban nem ismerjük (lásd ehhez részletesebben Polgár település helynévszótárában). **Selypes-ér**, **Selypes-csatorna**, **Selypes-folyó**, **Selypes-kanális** és **Selypes-patak** néven is említik. Vö. Selypes-tó, Selypes-zug. Lásd Selypes (Folyás, Polgár, Tiszacsege). — ÉGy., EKFT., HKFT., Kat., LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., PETE 1965: 9, PJFN. 26, SUGÁR 1974: 441, TARJÁNYI 1967: 4, 13, TERGE 1968: 100, T1.S.79.929/8, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.45, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.172, T16.T.462. — T2-D4.

Selypes-csatorna lásd **Selypes**

Selypes-ér lásd **Selypes**

Selypes-folyó lásd **Selypes**

Selypes-kanális lásd **Selypes**

Selypes-patak lásd **Selypes**

Selypes-tó lásd **Tukai-halastó**

Selypes-zug lásd **Remete-zug**

Siló-erdő 2024: *Silóu-erdőü*. — A település déli határában, a Nyugati-főcsatorna mellett fekvő erdő. A mellette lévő egykori takarmánytároló silógödőről kapta a nevét. — ÉGy. — T9-F2.

Sima lásd **Sima-hát**

Sima-hát 2024: *Sima-hát*, 2013: *Sima-hát*, *Sima-háti-legelő*, 1981: *Sima-hát*, 1970: *Sima-hát*,

1968: *Simahát* | *Sima, lapos terület, de háttasab, mint amikén a víz szokott ányí [’állni’]*. 1965: *Simahát*, 1959: *Simahát*, 1943: *Sima hát*, 1941: *Sima hát*, 1938: *Sima hát*, 1927: *Simahát*, 1924: *Simahát*, 1918: *Simahát*, 1916: *Simahát*, 1909: *Simahát*, 1909: *Sima-hát*, [1900]: *Simahát*, 1900: *Simahát*, 1883: *Sima hát*, 1883: *Simahát*, [1880]: *Simahát*, 1871: *Simahát*, 1870: *Sima*, 1864: *Simahát*, 1858: *Sima hát*. — A külterület északnyugati részén, a Bacsó-hát mellett fekvő legelő, szántóföld, amely átnyúlik Folyás területére is. A név előtagja személynévi eredetű lehet, utótagja pedig a *hát* ’környezeténél magasabban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév. **Sima** és **Sima-háti-legelő** néven is említik. Vö. **Sima-háti-tanya**. Lásd **Sima-hát** (Folyás). — ÉGy., HKFT., FKNT., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 7, PJFN. 26, TERGE 1968: 97, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.50, T10.FM.93, T10.FM.162, T10.FM.172, T16.T.150, T16.T.462, T16.T.526, T16.T.562, T16.T.584. — T4-A3.

Sima-háti-legelő lásd **Sima-hát**

Sima-háti-tanya 1927: *Simaháti tn. [tanya]*, 1924: *Simaháti tn. [tanya]*, 1918: *Simaháti tn. [tanya]*, 1900: *Simaháti tn. [tanya]*, 1889: *Simaháti t[tanya]*, 1883: *Simaháti tn. [tanya]*, 1880: *Simaháti-tanya*, 1870: *Simaháti tanya*, 1802: *Simaháti t[tanya]*. — Egykori tanya a Sima-háton. Ma nem ismert név. — HKFT., Kat., T10.FM.51, T16.T.108, T16.T.110, T16.T.150, T16.T.462, T16.T.526, T16.T.562. — T4-A3.

Sós-kút 2013: *Sós-kút*, 1970: *Sós-kút*, 1968: *Sóskút*, *Sóskútho* | *Nagyon sós vót a kút vize*. 1965: *Sóskut*, 1934: *Sós kút*, 1916: *Sóskút*, 1909: *Sóskut*, *Sóskút*, *Sós kút*, [1900]: *Sóskút*, 1870:

Sóskút. — A település belterületétől északkeletre, a Bödön-háton lévő egykori kút. Nevét sós vizéről kapta. Vö. Sós-kúti-erdő. — ÉGy., Kat., L9.VI.181, PETE 1965: 5, PJFN. 28, TERGE 1968: 94, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T4-D4.

Sós-kúti-erdő 2024: *Sóys-kúti-erdőü*, 2013: *Sós-kúti-erdő ~ Vince-erdő*, 1970: *Vince-erdő, Sós-kúti-erdő*, 1968: *Vinceerdő, Sóskútyi erdő | Mer egy Vince nevezetű kerülő ültette.* — A település belterületétől északkeletre, a Bödön-háton fekvő erdő. Nevét az egykor itt álló Sós-kútról kapta. Telepítőjéről **Vince-erdő**-nek is nevezték. — ÉGy., PJFN. 28, TERGE 1968: 94. — T4-D5.

Szalag-erdő 2024: *Szalag-erdőü ~ Határ-erdőü*, 2013: *Szalag-erdő ~ Csegei-erdő ~ Csegeji-erdő ~ Intasi-erdő ~ Inta-erdő*, 1970: *Szalag-erdő, Intasi-erdő, Csegei-erdő, Csegeji-erdő | Az alakjáról.* — A szomszédsága alapján: *Tiszacsege Inta nevű határrészével szomszédos.* 1968: *Csegeji erdő, Szalagerdő, Intasi erdő | Ojjan hosszu, de meg ojjan keskeny is, akar a szalag. Ajjg ety pár lépész szelész. | Ez a határ Csege felő.* — A település délnyugati határát képező erdő. Nevét hosszu, keskeny, szalaghoz hasonló alakjáról kapta. **Határ-erdő**, **Csegei-erdő** néven is említik, mivel ez az erdő a természetes határ Tiszacsege felől. **Inta-erdő** és **Intasi-erdő** neve arra utal, hogy az Inta nevű határrész mellett fekszik. Lásd Szalag-erdő (Tiszacsege). — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 87, 88, 91. — T8-D1.

Szalag-erdő

Fotó: Hortobágyi Leader Egyesület

Szandalik 1. lásd **Bágy–Szandalik-csatorna, Szandalik-tanya 1.**

Szandalik 2. 2024: *Szandalik*, 2013: *Szandalik ~ Szandalik-legelő*, 1988: *Szandalik*, 1981:

Szandalik, 1968: *Szandalik*, 1967: *Szandalik | Legelő, káptalan birtok. Bagotasi részbe tartozik. A Szandalik vize fojik arra.* 1965: *Szandalik*, 1959: *Szandalik*, 1951: *Szandalik*, 1947: *Szandalik*, 1946: *Szandalik*, 1938: *Szandalik*, 1934: *Szandalik*, 1916: *Szandalik*, 1909: *Szandalik*, [1900]: *Szandalik*, 1898: *Szandalik*, 1067/1267: *Zondonek.* — A település délkeleti határában, a Bágy–Szandalik-csatorna mellett fekvő szikes legelő, kaszáló, elpusztult középkori település. A név az egykori Szandalik (Szandanék) falu emlékét őrzi, amelyet Újszentmargita keleti–délkeleti részére lokalizálnak, s amely vélhetően a tatárjáráskor pusztult el. Az eredetileg *Szandanék* formájú településnév vélhetően személynévből alakult, noha ilyen személynévet hazai okleveles forrásokban nem találunk. KISS LAJOS a személynévet szláv eredetűnek tekinti, vö. pl. len. *Sędnik* csn. NÉMETH PÉTER annak a lehetőségét is felvetette, hogy az egykori *Szandanék* település a nevét a Hortobágyba ömlő *Szandalik* vizéről kapta. E víznévnek korai adatát azonban nem ismerjük, és a helynév feltehető személynévi eredete, valamint a településnév korai adatolhatósága is a településnév elsődlegessége mellett szól. A *Szandanék* > *Szandalik* változás szabályos hangtörténeti folyamatok eredménye: a *Szandanék*-ből *n* > *l* hangzócserével lett a *Szandalék* (ilyen változás történt pl. a *lengyen* > *lengyel* és jó néhány helynév esetében is). Ez a változás a forrásadatok alapján már a 16. század közepe előtt megtörtént. A név végének módosulásában pedig – a helyi nyelvjárás *i*-zö jellege mellett – bizonyára a *lyuk* szónak az egész nyelvterületen elterjedt *lik* változatának hangalaki hatása is szerepet játszott. **Szandalik-legelő** néven is említik. Vö. Szandalik-halom, Szandalik-tanya, Szandalik-zug. Lásd Szandalik (Balmazújváros). — DHA. 1: 184, ÉGy., FNESz., GÖRÖMBEI 1965: 16, Hnt., KISS 1995: 31–32, KOVÁCS 2018a: 57–58, L9.V.629, L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, NÉMETH 2023: 375, TARJÁNYI 1967: 15, TERGE 1968: 94, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.109, T10.FM.162. — T10-B3C2C3D2.

Szandalik-csatorna lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**

Szandalik-domb lásd **Szandalik-halom**

Szandalik-ér lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**
Szandalik-fok lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**
Szandalik foka lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**
Szandalik halma lásd **Szandalik-halom**
Szandalik-halom 2013: *Szandalik-halom ~ Szandalik-domb*, 1981: *Szandalik-halom*, 1981: *Szandalék halom*, 1970: *Szandalik-halom*, 1941: *Szandalik-hlm. [halom]*, 1934: *Szandalek Hlm. [Halom]*, 1934: *Szandalik-hlm. [halom]*, 1916: *Szandalik halom*, 1909: *Szandalik halom*, 1909: *Szandalik-halom*, [1900]: *Szandalik halom*, 1898: *Szandalik halom*, 1897: *Szandalik halmi*, 1883: *Szandalék hal[om]*, 1880: *Szandalik-halmi*, 1869: *Szandalék halom*, [1788]: *Szantaly Halom*, 1783: *Szandolik halom*, 1780: *Szandalék Halma*, 1779: *Szandalék Halom*, *Szandalik halom*. — A település délkeleti határában húzódó kiemelkedés, a Szandalik nevű határrész magasabban fekvő, hátsó része. **Szandalik halma** és **Szandalik-domb** néven is említik. — ÉGy., EKFT., HKFT., L9.VI.181, MaKF., MoFnT. 2/9, M. NEPPER et al. 1981: 41, PJFN. 27, T9.K.53, T9.SzmK.39/1–56, T9.SzmT.16, T10.FM.41, T10.FM.45, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.109, T10.FM.162, T16.T.144. — T10-C3.

Szandalik-halom

Fotó: Harangi Mária

Szandaliki-hodály lásd **Szandalik-tanya 1.**

Szandalik-legelő lásd **Szandalik 2.**

Szandalik-tanya 1. 2024: *Szandalik-tanya ~ Szandaliki-hodály*, 1981: *Szandalik*, 1941: *Szandalik-tny. [tanya]*, 1934: *Szandalek tn. [tanya]*, 1934: *Szandalik-tny. [tanya]*, [1900]: *Szandalik*, 1900: *Szandalék tn. [tanya]*, 1883: *Szandalék tn. [tanya]*. — A település délkeleti határában a Szandalik határrészen, a Szandalik-halom

mellett fekvő egykori tanya. **Szandaliki-hodály**-ként is említik. Régebben **Szandalik** néven is szerepelt. — ÉGy., HKFT., MaKF., MoFnT. 2/9, T9.K.53, T9.K.67, T10.FM.162, T16.T.144. — T10-B3.

Szandalik-tanya 2. 1904: *Szandalek t[tanya]*, 1883: *Szandalek tn. [tanya]*. — A település keleti határában a Szandalik határrészen, a Tunyogin fekvő egykori tanya, közel a Bágy–Szandalik-csatornához. — HKFT., T16.T.109. — T10-D2.

Szandalik-tanya 3. 1858: *Szandalek tanya*. — A település délkeleti határában a Szandalik határrészen, a Szandalik-zug mellett fekvő egykori tanya. — MKFT. — T10-D3.

Szandalik-zug 2024: *Szandalig-zug*, 2013: *Szandalik-zug*, 1970: *Szandalik-zug*, 1945: *Szandalik zug*, 1938: *Szandalik zug*, 1916: *Szandalik-zug*, 1909: *Szandalik zug*, 1909: *Szandalik-zug*, [1900]: *Szandalikzug*, 1897: *Szandalikzug*, 1883: *Szandalik zug*, 1870: *Szandalikzug*. — A település délkeleti határában a Szandalik határrészen fekvő, a Bágy–Szandalik-csatorna és a Hortobágy folyó által körülvevett földterület. A név utótagja a *zug* 'folyó kanyarulata' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., Kat., L9.VI.181, L9.XVII.552, PJFN. 27, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.46, T10.FM.93, T10.FM.162. — T10-D3.

Szandalos ere lásd **Bágy–Szandalik-csatorna**

Szélső út lásd **Szélső utca**

Szélső utca 2024: *Szélsőű ucca*, 1970: *Széső utca*, 1968: *Szélső út*. — A település belterületének délnyugati határában húzódó, legszélső utca. Hivatalos neve *Szélső utca*, de **Szélső út** néven is említik. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 101. — T36-A5.

Szentmargita lásd **Újszentmargita**

Szentmargitai-erdő lásd **Margita-erdő**

Szentmargitai-Nagy-tanya lásd **Újszentmargita**

Szentmargitaipuszta lásd **Újszentmargita**

Szentmargitai-tó lásd **Margita-tó**

Szentmargita-Kerecse lásd **Kis-Kerecse**

Szentmargita-Nagy-tanya lásd **Újszentmargita**

Szentmargitapuszta lásd **Újszentmargita**

Szentmargitapuszta vasúti állomás lásd **Nagy állomás**

Szentmargitaszállás lásd **Újszentmargita**

Szentmargit-Kerecse lásd **Kis-Kerecse**

Szentmiklós 1713: *Szent Miklós*, [1707 után]: *Szent Miklós Puszta*, 1705: *Szent Miklós*, 1549/1643: pr. Cheuz, Kekesegyháza et *Zent Miklos* in Zent Margitaiensi in Zabolcsen Comitatu, 1484: p. *Zenthmyklos* in Zabolch, 1464: possessionem nostram *Chegezenthmiklos* vocatam ac predium *Zenthmargith* in comitatu de Zaboch, 1461: p. *Chegezenthmyklos*, 1460: p. *Chegezenthmiklos*, 1460: p. *Zenthmiklos*, 1459: p. *Zenthmyklos*, 1458: p. *Chegezenthmyklos* in C-u de Zabolch, 1446/1521: p. *Zentmyklos*, 1446/1521: p. *Zenthmyklos*, 1352/1368: p. *Zenmiclos*, [1352]/1368: *Zenmiclos*, 1347: p. *Nagmiklos*, 1328: p. *Nogmyclos*, 1328: p. *Nogmiclos*, *Nogmyclos* in C-u de Zoubolch. — Elpusztult középkori település, amely NÉMETH PÉTER szerint a mai Újszentmargita területére lokalizálható. Nevét a Szent Miklós védőszent tiszteletére szentelt egyházaról kapta. 1661-ben még helységként tartják számon, ekkor rendelik el határjárását, 1707 után viszont már a település elnéptelenedésére, pusztásodására utaló **Szentmiklóspuszta** formában szerepel. A legkorábbi **Nagymiklós** névváltozatban a *nagy* bizonyára a hely méretére utaló megkülönböztető jelzőként szerepel, elkülönítve a települést talán a másik Szabolcs megyei Szentmiklóstól. A Szentmargita és (Tisza)Csege közé való lokalizálását erősítik a **Csegeszentmiklós** névváltozatok, amelyek Szentmiklós Tiszacsege felé eső, vele határos részeit jelölhették meg önálló birtokként. CSÁNKI DEZSŐ is Tiszacsege és Szentmargita puszta közé helyezi a települést. Szentmiklós egyházas falu lévén templommal kellett, hogy rendelkezzen. Mivel templomromot két helyen találtak ma a környéken, a Koponya csárda vagy más néven Telek csárda mellett – itt a *telek* ’kihalt, elnéptelenedett település területe’ jelentésű földrajzi köznévről lehet –, valamint délen, a Cserepes környékén, mindkét lokalizálás elképzelhető. — A. 2: 354, 355, AOKlt. 12: 145, 31: 80, 36: 103, BALASSA 344, BÉRES 2016: 120–121, Cs. 1: 526, DF. 210409, 210410, DL. 15491, 19003, 37661, FKNT., KANDRA–LESKÓ 1908/1: 439, Károlyi 2: 318, 330, 336, 362, MEZŐ 1996: 172,

NÉMETH 2023: 388–389, M. NEPPER 1974: 416, SUGÁR 1974: 427, 428, 469, 473.

Szentmiklóspuszta lásd **Szentmiklós**

Szeredi-laponyag 1858: *Szeredi laponyak*. — A település keleti határában fekvő egykori földterület. A Szeredi előtag valószínűleg tulajdonosának családnevére utal, a *laponyag* utótag pedig ’mocsárból kiszáradt legelő’ jelentésű földrajzi köznévről. — FKNT., MKFT., ÚCsnT. — T10-A2.

Szilágy 2024: *Szilágy ~ Tuka-Szilágy*, 2013: *Szilágy ~ Szilágy-part ~ Szilágy ~ Szilágy-legelő ~ Szilágyi-legelő ~ Szilágyasi-rét*, 1981: *Tuka-szilágy*, 1970: *Szilágyasi-rét*, 1968: *Szilágyasi-rét*, 1965: *Szilágy*, 1952: *Tukaszilágy*, 1951: *Tukaszilágy*, 1941: *Tukaszilágy*, 1934: *Tukaszilágy*, 1916: *Tukaszilágy*, 1913: *Tukaszilágy*, 1909: *Tukaszilágy*, [1900]: *Tukaszilágy*, 1897: *Tuka-Szilágy*, 1870: *Tukaszilágy*, 1864: *Szilágy*, 1853: *Szilágy*, 1808: *Szilágy*, 1806: *Szilágy*, 1799–1803: *Szilágy*, 1782–1784: *Szilag*. — A település nyugati határában a Tuka területén, a Király-tó mellett lévő mélyen fekvő legelő, szántó, állattartó telep, amely átnyúlik Tiszacsegeire is. A név a *szil* fanévből keletkezett -gy képzővel, és eredetileg szilfákkal benőtt helyre utalt. A **Tuka-Szilágy**, **Szilágy-part**, **Szilágy(i)-legelő**, **Szilágyasi-rét** névváltozatokban a *Szilágy* helynév az elhelyezkedésére utaló előtaggal, illetve a hely jellegét kifejező földrajzi köznévi utótaggal szerepel. Részei a Kis-Szilágy és a Nagy-Szilágy. Vö. *Szilágy-hát*, *Szilágy-tanya*. Lásd *Szilágy (Tiszacsege)*. — ÉGy., FNESz., Hnt., Kat., LIPSZKY, Map., LIPSZKYMT., LIPSZKY, Rep., L9.VI.181, MaKF., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 10, PJFN. 27, TERGE 1968: 100, T1.S.12.XIX.168, T1.S.78.1806/24–27, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.46, T10.FM.162, T16.T.152. — T3-F4G5.

Szilágyasi-rét lásd **Szilágy**

Szilágy-hát 1970: *Szilágy-hát*, 1968: *Sziláty-hát* | *A Gyűrűfoka után Tukátú ěre Margita felé van. Hátság rész.* 1904: *Szilágyhát*. — A Szilágy magasabb fekvésű, hátság része. Ma nem ismert név. — PJFN. 27, TERGE 1968: 91, T10.FM.103. — T3-G5.

Szilágyi-legelő lásd **Szilágy**

Szilágy-legelő lásd **Szilágy**

Szilágy-part lásd **Szilágy**

Szilágy-tanya 2024: *Szilágy-tanya*, 1941: *Kisszilágy-tny. [tanya]*, 1924: *Kis Szilágy tn. [tanya]*, 1918: *Kis Szilágy tn. [tanya]*, 1916: *Nagyszilágy tanya*, 1909: *Nagyszilágy tanya*, 1902: *Szilágy tanya*, [1900]: *Nagyszilágy tanya*, 1900: *Nagy-Szilágy tn. [tanya]*, 1883: *Juhász tn. [tanya]*, 1858: *Jencsi juhaz tanya*. — A település nyugati határrészén, a Szilágy területén fekvő tanya. Korábban **Nagy-Szilágy-tanya** néven említik, majd a régebbi Kis-Szilágy-tanya fejlődését követően erre kezdték el használni a **Kis-Szilágy-tanya** nevet. Korai **Juhász-tanya**, **Jencsi juhász-tanya** névváltozatai a terület egykori tulajdonosára utalhatnak. — ÉGy., HKFT., Hnt., L9.VI.181, MaKF., MKFT., T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162, T16.T.150, T16.T.462. — T3-G5.

Szilfás-fenek 1864: *Szilfás fenek*. — A Szilfás-hát mellett fekvő mélyebb rész lehetett. — PESTY 1864/38: 269b.

Szilfás-hát 2013: *Szilfás-hát*, 2009: *Szilfás-hát*, 1981: *Szilfás-hát*, 1970: *Szilfás-hát*, 1968: *Szilfáshát | A Tisza-partom van. Régem valójába nyöttek ot szilfák*. 1965: *Szilfáshát*, 1916: *Szilfáshát*, 1910: *Szilváshát*, 1909: *Szilfáshát*, *Szilfás hát*, [1900]: *Szilfáshát*, 1883: *Szilfás hát*, 1870: *Szilfáshát*, 1858: *Szilfáshát*. — A Tukától délre a tiszacsegei határ mellett fekvő, szilfákkal benőtt dombos szántóterület. A *Szilvás-hát* tévesen lejegyzett alak lehet. Vö. Szilfás-fenek, Szilfás-hát-tanya. Lásd Szilfás-hát (Tiszacsege). — ÉGy., FÜZESI 2009: 387, HKFT., Kat., L9.VI.181, MKFT., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 9, PJFN. 27, TERGE 1968: 100, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162, T16.T.115. — T3-E5, T8-B1.

Szilfás-hát-tanya 1900: *Szilfás hát tn. [tanya]*. — Egykori tanya a Szilfás-háton. — T9.K.67. — T2-D5.

Szilfás-hát

Fotó: Szép Szilvia

Szoci 2024: *Szoci ~ Idősek otthona*. — A település belterületén, a Béke utcán álló épület. Az **Idősek otthona** megnevezés az épület funkcióját jelöli. Hivatalos neve *Fehér Liliom Gondozási Központ*. — ÉGy. — T36-B4.

Szőke-fenek 2024: *Szőke-fenek | Homokos talaja van. Valószínűleg a Tisza mijat neveszték el így*. 2013: *Szőke-fenek*, 1981: *Szőke-fenek*, 1970: *Szőke-fenek*, 1968: *Szőkefenek*, *Szőkefenekbe | Lapájföd. Töpször vízállás van rajta. Tukátú gyöm végig, de a lepartyát tuggyuk csak használni, a többi dudvát még gaszt terem*. 1965: *Szőkefenek*, 1959: *Szőkefenek*, 1904: *Szőkefenek*, 1871: *Szőke fenek*, 1864: *Szőke fenek*, 1858: *Szőke fenek*. — A külterület nyugati részén, a Cigány-háttól délre levő, mélyen fekvő rét, szántóföld. PETE GIZELLA szerint vékony, sárga sás termett rajta, ez magyarázza a nevét. A helybeliek szerint sárga homokos talajáról, illetve mivel itt lehetett a szőke Tisza holtága, a folyóról nevezték el a területet. Valószínűbb azonban, hogy a név előtagja személynévi eredetű. Az elnevezés utótagjaként a *fenek* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' jelentésű földrajzi köznévi szerepel. Vö. Szőke-tó. — ÉGy., FKNt., L9.XXIII.9, MKFT., MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 27, TERGE 1968: 91, 92, T10.FM.103, T10.FM.172. — T3-G4.

Szőke-tó 1858: *Szőke tó*, 1898: *Szőketó*. — A mai Margitai-tó területén fekvő egykori tó, a Szőke-fenektől délre. — L9.V.663, MKFT. — T3-G5.

Takács-kút 1981: *Takács-kút*, 1965: *Takácskút*, 1934: *Takács-k[út]*. — Egykori kút a Bagdi-háton. Nevének előtagja bizonyára személynévi eredetű. Ma nem ismert név. — MoFnT. 2/9, PETE 1965: 7, T9.K.53. — T9-G3.

Téesz-tanya lásd **Erdős-tanya**

A Szőke-tó a második katonai felmérés térképén

Tégla-hát 2013: *Tégla-hát*, 1970: *Tégla-háti föld*, 1968: *Téglaháti föld*. — A külterület északnyugati részén, Nagy-szögtől keletre fekvő szántóföld. Egykori vályogvető, tégláégető terület. **Tégla-háti-föld** néven is említik. Vö. Tégla-zug. — ÉGy., PJFN. 27, TERGE 1968: 100. — T3-H2.

Tégla-háti-föld lásd **Tégla-hát**

Tégla-zug 2013: *Tégla-zug*, 1981: *Tégla-zug*. — A Tégla-hát egyik része. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T3-H2.

Telek csárda lásd **Koponya csárda**

Teleki kocsmá lásd **Koponya csárda**

Temető 2024: *Temetőü*, 2013: *Temető ~ Új-temető*. — A település belterületének északi határában fekvő temető. **Új temető** néven is említik. — ÉGy. — T36-C2.

Templom 2024: *Templom | Amit ezernyolcszáz-kilencvenhárom-kilencvennégyben építtetett az egri káptalan*. 2019: *Római katolikus templom*. — A település központjában álló templom. A római katolikus templom megépítése 1895-ben annak köszönhető, hogy ekkor már 2501 fő élt az egri káptalan itteni birtokain. **Római katolikus templom** néven is említik. — ÉGy., PÁSZTOR 2019: 47. — T36-B4.

Templomrom 2024: *Templomrom ~ Kolostorrom*, 2019: *Templomrom*, 1981: *Templom- és kolostorrom*. — A Margitai-erdőben található templom- és kolostorrom. Építését a 11–13. századra teszik a régészek. Alapja és egy falrész ma is megvan. **Kolostorrom**-ként is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PÁSZTOR 2009: 13. — T4-B5.

Tévétorony 2024: *Tévétorony*, 1981: *Tv-torony*. — A település belterületétől délre álló tévétorony. A név az építmény funkcióját jelöli. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T9-E2.

Tilalmas-erdő lásd **Tilos-erdő**

Tilos lásd **Tilos-erdő**

A Tévétorony és a Papp-tanya Fotó: Civertan Grafikai Stúdió

Tilos-erdő 2024: *Tilos-erdőü* | *Természetvédelmi terület. Nem lehetét fát kivágni. Tilos-erdőü és a hozzá tartozó fás legelőü védet terület*. 2013: *Tilos-erdő ~ Tilos ~ Tilalmas-erdő*, 1981: *Tilos-erdő*, 1970: *Tilos-erdő*, 1968: *Tiloserdő* | *A káptalani részbe esét, valójába tilos vót az éccerü embéréknek*. — A település belterületétől nyugatra, az Erdős-tanya mellett fekvő erdő. Nevét onnan kapta, hogy vadászerdőnek tartották fenn, idegeneknek nem lehetett bemenni, illetve tilos volt az erdőből fát kivágni. **Tilos** és **Tilalmas-erdő** néven is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PJFN. 27, TERGE 1968: 92. — T3-H5.

Tiszti út 1. 2024: *Tiszti út*, 2013: *Tiszti út*. — A Bödön-hátról a Dögös-erdő felé vezető út. A tisztartó mindig ezen az úton ment felügyelni a határt. — ÉGy. — T4-C4.

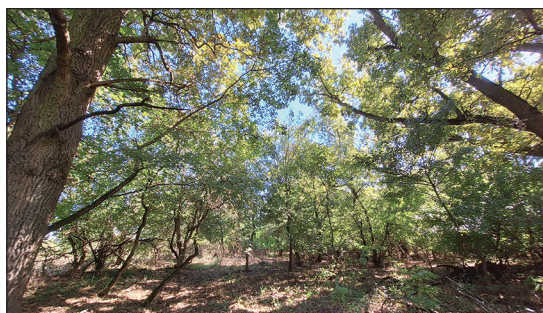
Tiszti út 2. 2024: *Tiszti út*, 2013: *Tiszti út, Kőrises út, Kőrifás út*. — A település keleti, görbeházi határa mellett végighaladó út, amely a Kerecsét és a Bagotát választja el egymástól. A tisztartó mindig ezen az úton ment felügyelni a határt. A **Kőrises út**, **Kőrifás út** elnevezése az út melletti kőrifákra utal. — ÉGy. — T5-F4.

Tó lásd **Margita-tó**

Tó-alj lásd **Margita-tó**

Tó alja lásd **Margita-tó**

Tó farka 2013: *Tó farka ~ Tó-farok* | *A Margita-tónak a Tuka felőli vége, ahol farok formába megyen kifelé*. 1981: *Tó farka*, 1970: *Tó farka*, 1968: *Tófarka, Tófarkába* | *A Tó távolabb eső részét Tófarka névvel jelölik*. 1941: *Tó farka*, 1934: *Tófarka*. — A település nyugati határában fekvő lapos szántóföld. A Margita-tónak a Tuka felőli, farok formájú vége. **Tó-farok** néven is említik. Vö. Tó-oldal. — ÉGy., MaKF., MoFnT. 2/9, PJFN. 27, TERGE 1968: 92, T9.K.53. — T3-G5, T8-D1.

Tilos-erdő

Fotó: Szép Szilvia

Tó-farok lásd **Tó farka**

Tói-csatorna lásd **Halastói-tápcsatorna, Margita-tói-csatorna**

Tó-oldal 2013: *Tó-oldal*, 1968: *Tóoldal, Tóoldal-ba* | *Ot régénn éty tó vót. Arrú lét a szántó neve is.* 1965: *Tóoldal*. — A Margita-tótól északra, magasabban fekvő szántó föld, legelő. Vö. Tó farka. — ÉGy., PETE 1965: 3, TERGE 1968: 92. — T3-G5.

Tó-tápcsatorna lásd **Halastói-tápcsatorna**

Tökös-lapos 1981: *Tökös-lapos*, 1967: *Tökös tó*. — A település nyugati határában, a Tukai-halastó melletti lapos, vizenyős terület. A név előtagja arra utal, hogy vízitökkel benőtt terület volt, utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. **Tökös-tó** néven is említik. Ma már nem ismert név. — FKnT., MoFnT. 2/9, TARJÁNYI 1967: 16. — T2-D4.

Tökös-tó lásd **Tökös-lapos**

Török-erdő 1970: *Török-erdő*, 1968: *Török erdő* | *Eszt mostanára má kiirtották, csak a neve van még arrú, mer Török Pista bácsi ültette.* — A külterület keleti részén fekvő egykori erdő. Nevét telepítőjéről kapta. Ma nem ismert név. — PJFN. 27, TERGE 1968: 94.

Tövises-hát lásd **Töviskes-hát**

Tövises-háti-tanya lásd **Töviskes-tanya**

Tövises-hát-tanya lásd **Töviskes-tanya**

Töviskes 2024: *Töviskés*, 2013: *Töviskes*, 1981: *Töviskes*, 1970: *Töviskés*, 1968: *Töviskés, Töviskésbe* | *A nevit onnan kapta, hogy a tanyát égy igés-töviskés puszta vette körü, ahun sē az állatot legeltetynyi, sē a földet mégmunkányi nem lehetett. Ha fēlszántották csak újbú kinyött a tövisk. Így osz lét a neve.* 1965: *Töviskes*, 1951: *Töviskes*. — A határ északi részén, a főúttól nyugatra fekvő szántóterület a Nagy-szög és a Bődön-hát között. Átnyúlik Folyás területére. A név a *töviskes* 'cserjével, bozóttal benőtt hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Vö. Töviskes-hát, Töviskes-tanya. Lásd Töviskes (Folyás). — ÉGy., FKnT., Hnt., MoFnT. 2/9, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 26, TERGE 1968: 97, 98. — T4-A2.

Töviskes-hát 2024: *Töviskés-hát*, 2013: *Töviskes-hát*, 1970: *Töviskés-hát*, 1968: *Töviskeshát*

| *Sok tövisk nyött ott a födegebe.* 1967: *Töviskes hát* | *Sok tüske terem rajta.* 1959: *Töviskes-hát*, 1943: *Töviskeshát*, 1941: *Töviskeshát*, 1940: *Tövishát*, 1933: *Töviskeshát*, 1916: *Tövishát*, 1909: *Tövishát*, 1883: *Tövishát*, [1880]: *Tövisháti ráta*, 1870: *Tövishát*. — A Töviskes magasabban fekvő része, sík terület. **Tövishát** néven is említik. A helybeliek ma szinonimaként emlegetik a Tövissessel. Vö. Tövishát-tanya. — ÉGy., Hnt., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MaKF., PJFN. 26, TARJÁNYI 1967: 16, TERGE 1968: 92, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.50, T10.FM.93, T10.FM.169, T16.T.584. — T4-A2.

Tövishát-tanya lásd **Tövishát-tanya**

Tövishát-tanya lásd **Tövishát-tanya**

Tövishát-tanya 1945: *Tövishát-tanya*, 1938: *Tövishát-tanya*, 1927: *Tövishát-tanya* tn. [tanya], 1916: *Tövishát-tanya*, 1909: *Tövishát-tanya*, 1902: *Tövishát-tanya*, [1900]: *Tövishát-tanya*, 1900: *Tövishát-tanya* tn. [tanya], 1890: *Tövishát-tanya*, 1880: *Tövishát-tanya*, 1870: *Tövishát-tanya*. — A Tövishát-tanyán fekvő egykori tanya. **Tövishát(i)-tanya, Tövishát(i)-tanya** néven is említik a források. Ma nem ismert név. — Hnt., Kat., L9.VI.181, L9.XVII.552, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.4, T10.FM.51, T10.FM.162, T10.FM.171, T16.T.526, T16.T.562. — T4-B3.

Tuka 2024: *Tuka, Tukába* | *Réigēn Tukába káptalani kisvasúti sínēm mēntün ki, mivel esős időben járhatatlan vót az út. A huszadik százat közepēm még aktívam működő kendergyár ált a határába.* 2013: *Tuka*, 1981: *Tuka*, 1970: *Tuka*, 1968: *Tuka*, 1967: *Tuka*, 1965: *Tuka*, 1959: *Tuka*, 1948: *Tuka*, 1947: *Tuka*, 1945: *Tuka*, 1941: *Nagyszilágy-tny.* [tanya], *Tukaszilágy*, 1938: *Tuka*, 1916: *Tuka*, 1909: *Tuka*, 1904: *Tuka*, [1900]: *Tuka, Tukaszilágy*, 1900: *Tuka*, 1900: *Kis Szilágy tn.* [tanya], 1897: *Tuka-Szilágy*, 1883: *Kis Szilágy tn.* [tanya], 1883: *Tuka, K[is]-Szilágy*, 1880: *Kis-Szilágy*, 1871: *Tuka, Kis Szilágy*, 1870: *Tuka, Tukaszilágy, Kis Szilágy*, 1864: *kis Szilágy*, 1858: *Kis szilágy*, 1214/1550: v. *Tuca*. — A település délnyugati határában fekvő külterületi lakott hely és a körülötte lévő terület. NÉMETH PÉTER szerint már a középkorban lakott település volt. Neve személynévi eredetű lehet, személynévi alapszava az Árpád-kortól

kezdődően adatolható; vö. 1138/1329: *Tuca*, és később családnévként is feltűnik; vö. 1411: *Johanne Twka*. Ma már csak néhány ember lakik itt. A *Szilágy* nevű nagyobb területről **Kis-Szilágy**, **Kis-Szilágy-tanya** néven is szerepel, de **Nagy-Szilágy-tanya** említése is előfordul, a Szilágy-tanyától való megkülönböztetés miatt. **Tuka-Szilágy** néven is említik, a korábbi elnevezései és a mellette fekvő Szilágy nevű határ-rész közelsége miatt. Vö. Tuka-fok, Tuka-hát, Tukai-erdő, Tukai-Gyűrű-fok, Tukai-halastó, Tukai iskola, Tukai-legelő, Tukai út, Tuka-tanya. — ÁSz., ÉGy., HKFT., Kat., L9.V.663, L9.V.680, L9.VI.181, L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, MVV. 19: 71, NÉMETH 2023: 415, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 9, PJFN. 27, RMCsSz., TARJÁNYI 1967: 16, TERGE 1968: 100, T9.K.67, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.5, T10.FM.46, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.103, T10.FM.162, T10.FM.172. — T2-D4, T3-E5.

Tuka-fok 1970: *Tuka-fok*, 1968: *Tukafok*, *Tukafokba* | *A Tisza mellett ojjam vizes rész*. 1965: *Tukafok*. — Mélyen fekvő vizenyős rét, legelő a Tukában. Pontos helye ismeretlen. Nevének utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál' jelentésű földrajzi köznévi szerepel, ami arra utal, hogy egykor vízelvezető árok húzódott rajta. Ma már nem ismert név. — FKnt., PETE 1965: 9, 10, PJFN. 27, TERGE 1968: 100. — T2-D4, T3-E5.

Tuka-hát 2024: *Tuka-hát* | *Féjlkifli alakú főüd*. 2013: *Tuka hátulja* ~ *Tuka háta*, 1981: *Tuka hátulja*, 1970: *Tuka hátujja*, 1968: *Tukahátujja*, *Tukahátújjába*. — A külterület délnyugati csücskében, a Tukának a falu belterületétől legtávolabb fekvő részén levő szántóföld. **Tuka háta** és **Tuka hátulja** néven is említik. — ÉGy., MoFnT. 2/9, PJFN. 27, TERGE 1968: 100. — T2-D4.

Tuka háta lásd **Tuka-hát**

Tuka hátulja lásd **Tuka-hát**

Tukai-erdő lásd **Király-tói-erdő**

Tukai-Gyűrű-fok 2024: *Tukasi-Gyűrű-fok*, 2013: *Tukai-gyűrű-fok* ~ *Tukasi-gyűrű-fok*, 1981: *Gyűrű-fok*, 1970: *Gyűrű foka*, *Gyűrű-fok*, *Gyűrű-foki-tábla*, 1968: *Gyűrűfoka*, *Gyűrűfokába*, *Gyűrűfoki tábla*, *Gyűrűfoki táblára* | *Kerekre mégyén ki, szinte gyűrűalakra van kialakítva. A szántód gyűrűbe vette itt a gyep*. 1965: *Gyű-*

rűfok, 1959: *Gyűrűfok*, 1959: *Gyűrűfok*, 1916: *Gyűrűfok*, 1909: *Gyűrűfok*, *Gyűrűfok*, [1900]: *Gyűrűfok*, 1870: *Gyűrűfok*, 1864: *gyűrű foka*, 1853: *Gyűrűfok*, 1783: *Gyuro Foka*, 1781: *Gyuro foka*. — A Tukától északra, a Selypes partján fekvő szántóterület, a Tisza holtágának maradványa. A mélyfekvésű, belvizes területet gyűrű alakban veszi körbe a gyep, mivel a szántóföld a kiszáradt folyómederhez igazodik. De az is elképzelhető, hogy az egykor itt húzódó *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna' a mellette lévő gyűrűfákról kapta a **Gyűrű-fok** nevét. **Tukasi-Gyűrű-fok**, **Gyűrű foka**, **Gyűrű-foki-tábla** néven is említik. Vö. Hátulsó-Gyűrű-fok. — ÉGy., EKFT., FKnt., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PESTY 1864/38: 269b, PETE 1965: 7, 8, PJFN. 27, TERGE 1968: 98, T1.S.78.1806/24–27, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.43, T10.FM.162. — T3-F4.

Tukai-halastó 2024: *Tukaji-halastó* ~ *Tukaji-tó* ~ *Krokodilos*, 2013: *Tukai-tó*, 1900: *Sejpes tó*. — A külterület nyugati részén, a Tuka területén fekvő halastó. **Tukai-tó** néven is említik. **Krokodilos** nevét az magyarázza, hogy 2000 nyarán egy tó partján horgászó férfi egy kidölt fatuskót krokodilnak képzelt, és a sajtó is beszámolt erről. Egy korábbi térkép **Selypes-tó** névvel jelöli a tavat. — ÉGy., T9.K.67. — T2-C4.

Tukai iskola 2024: *Tukaji iskola* | *Sokan jártak ide iskolába azok közül, akiknek a szülei a kendérgyárban dógosztak*. — Egykori iskola a Tuka területén. Az épület már nincs meg, de a nevét még ismerik. — ÉGy.

Tukai-legelő 1. 2013: *Tukai-legelő*. — A Tukától délnyugatra fekvő legelő. A Tukai út és az Inta között terül el. — ÉGy. — T3-E5, T8-B1.

Tukai-legelő 1.

Fotó: Szép Szilvia

Tukai-legelő 2. 2013: *Tukai-legelő*, 1883: *Margitai legelő*, [1880]: *Legelő*, 1870: *Legelő*, 1858: *Legelő*. — A település nyugati határszélén, a Tuka területén fekvő legelő. **Margitai-legelő** és **Legelő** néven említik a 19. századi források. — ÉGy., HKFT., MKFT., T1.S.79.929/8, T10.FM.50. — T2-C4D4.

Tukai-tó lásd **Tukai-halastó**

Tukai út 2024: *Tukaji út*, 2013: *Tukai út*. — Tukára vezető út. — ÉGy. — T8-D1.

Tukasi-Gyűrű-fok lásd **Tukai-Gyűrű-fok**

Tuka-Szilágy lásd **Szilágy, Tuka**

Tuka-tanya 1947: *Tuka tanya*, 1946: *Tuka tanya*, *Tuka-tanya*, 1940: *Tuka tanya*, 1902: *Tuka tanya*. — Egykori tanya a Tuka területén. Ma nem ismert név. — Hnt., L9.V.680, L9.XVII.552, T10.FM.169.

Tunyog lásd **Tunyogi**

Tunyogi 2024: *Tunyogi*, 2013: *Tunyogi*, 1981: *Tunyog*, 1959: *Tunyogi rész*, 1934: *Tunyog*, 1946: *Tunyog*. — A külterület délkeleti részén fekvő nagy kiterjedésű gyeppel, amely átnyúlik Görbeháza területére is. Tulajdonosáról, Tunyogi Imréről kapta a nevét. **Tunyogi-rész** és **Tunyog** néven is említik. Lásd Tunyogi-legelő (Görbeháza). — ÉGy., L9.XVII.552, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, T9.K.53. — T10-C2.

Tunyogi-rész lásd **Tunyogi**

Újmargita lásd **Újszentmargita**

Új temető lásd **Temető**

Új-törés 2013: *Új-törés*. — A település belterületétől keletre fekvő szántóföld, kaszáló. Egykori rétből, legelőből először feltört, felszántott területet jelöl, erre utal az utótagként álló *törés* földrajzi köznévi. — ÉGy., FKNT. — T9-F2.

Válykos 2013: *Válykos*, 1970: *Válykos*. — A település belterületétől keletre a Petenyi út, a Nyugati-főcsatorna és a Petenye-ér háromszögében fekvő legelő. A név a *válykos* 'vályogvetésre alkalmas terület, gödör' jelentésű földrajzi köznévből alakult. A név a terület egykori funkcióját jelöli. — ÉGy., FKNT., PJFN. 26. — T9-G2.

Verebes lásd **Verebesi-erdő, Verebes-tanya**

Verebes-fok 1864: *verebes fok*. — Egykori vízfolyás lehetett a Verebes-erdőnél. Nevének utótagjaként a *fok* 'keskeny medrű időszakos patak vagy csatorna, melyet árvíz vagy belvíz táplál' jelentésű földrajzi köznévi szerepel. Vö. Verebes-zug. — FKNT., PESTY 1864/38: 269b.

Verebesi-erdő 2024: *Verebesi-erdő* ~ *Verebesi-erdők*, 2013: *Verebesi-erdő*, 1981: *Verebes*, 1970: *Verebes*, 1968: *Verebes, Verebesre*, 1967: *Verebes*, 1965: *Verebes*, 1959: *Verebes*, 1916: *Verebes*, 1909: *Verebes*, 1870: *Verebes*. — A külterület északi részén, a Geleji-halastótól délre fekvő erdő. PETE GIZELLA szerint nevét onnan kapta, hogy a kisebb madarak itt építettek fészket, itt bújtak meg a ragadozó madarak elől. **Verebes** és **Verebesi-erdők** néven is említik. Vö. Verebes-fok, Verebes-zug. — ÉGy., Kat., L9.VI.181, L9.XXIII.9, MoFnT. 2/9, PETE 1965: 9, PJFN. 26, TARJÁNYI 1967: 17, TERGE 1968: 98, T9.SzmK.39/1–56. — T3-G3.

Verebesi-erdő

Fotó: Szép Szilvia

Verebesi-erdők lásd **Verebesi-erdő**

Verebesi út 2013: *Verebesi út*. — A Verebesi-erdő mellett elhaladó út. — ÉGy. — T3-G3.

Verebes-tanya 2013: *Verebes-tanya*, 1965: *Rózsa-tanya*, 1952: *Verebes*, 1949: *Rózsa tanya*, 1945: *Rózsa tanya*, 1941: *Verebes-tny [tanya]*, 1916: *Verebes tanya*, 1913: *Verebestanya*, 1909: *Verebes tanya*, 1902: *Verebes tanya*, [1900]: *Verebes tanya*, 1883: *Verebes*, 1880: *Verebes-tanya*. — A Verebesi-erdőben fekvő tanya. A káptalan idejében még laktak benne, mára csak szántóföld maradt. A név előtagja talán az elhelyezkedésére utal, de lehet személynév is. **Verebes** néven is említik. **Rózsa-tanyá**-nak is mondják, ez az elnevezése egykori tulajdonosának családnevét őrzi. — ÉGy., Hnt., L9.V.663, L9.VI.181, L9.XVII.552, MaKF., PETE 1965: 9, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.51, T10.FM.93, T10.FM.162. — T3-F3.

Verebes-zug 1781: *Verebes Zug*. — A Verebes-fok kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület lehetett. A név előtagja utalhat a víznévre, az itt tanyázó madarakra, de lehet akár személynév is. — T10.FM.43. — T3-G3.

Veres-erdő 2024: *Vörös-erdőü.* — A település déli határában a Szandalik mellett fekvő erdő. Nevét az egykor itt élő Veres családnevű mezőorról, vadórról kapta. — ÉGy. — T10-A3.

Vince-erdő lásd **Sós-kúti-erdő**

Zrínyi Miklós utca lásd **Zrínyi utca**

Zrínyi utca 2024: *Zrínyi úcca*, 1970: *Zrínyi utca*, 1968: *Zrínyi Miklós utca*. — A Rákóczi utcát és a Petőfi utcát összekötő utca. **Zrínyi Miklós utca**-ként is említik. Hivatalos neve *Zrínyi utca*. — ÉGy., PJFN. 26, TERGE 1968: 101. — T36-B4.

Zsidó temető 2024: *Zsidó temető*, 2013: *Zsidó-temető*, 1970: *Zsidó-temető*, 1968: *Zsidótemető*, 1965: *Zsidótemető*. — A belterülettől délre, a főúttól nyugatra fekvő szántóföld, erdős rész. PETE GIZELLA szerint a Csáky grófoktól zsidók bérelték ezt a földterületet, akik halottjaikat itt temették el. TERGE LAJOS szerint azért itt temetkeztek a zsidók, mert a belterület temetőjében nem kaptak helyet. — ÉGy., PETE 1965: 11, PJFN. 28, TERGE 1968: 92. — T9-E1.

Zsombék-fenék lásd **Zsombékos**

Zsombékos 2013: *Zsombékos ~ Zsombékos-lapos*, 1970: *Zsombékos-lapos*, 1916: *Zsombékos*, 1909: *Zsombékos*, [1900]: *Zsombékos*, 1864: *Zsombékos fenék*, 1858: *Zsombék fenék*. — A Sima-hát mellett húzódó sík terület, legelő. **Zsombékos-lapos** és **Zsombék(os)-fenék** néven is említik. A név a *zsombékos* 'vizenyős, mocsaras' melléknévnek és a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévként, illetve a *fenék* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' jelentésű földrajzi köznévként az összetételéből alakult. Részei voltak a Kis-Zsombékos és a Nagy-Zsombékos. — ÉGy., FKnt., L9.VI.181, MKFT., PESTY 1864/38: 269b, PJFN. 28, T9.SzmK.39/1–56, T10.FM.162. — T4-B3.

Zsombékos-fenék lásd **Zsombékos**

Zsombékos-lapos lásd **Zsombékos**

Források

A. = NAGY IMRE szerk., *Anjoukori okmánytár 1–6*. Budapest, 1878–1891. TASNÁDI NAGY GYULA szerk., *Anjoukori okmánytár 7*. Budapest, 1920.

AOKlt. = KRISTÓ GYULA szerk., *Anjou-kori oklevéltár 1–*. Csongrád Megyei Levéltár–Szegedi Középkorász Műhely, Budapest–Szeged, 1990–.

ÁSz. = FEHÉRTÓI KATALIN, *Árpád-kori személynévtár. 1000–1301*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004.

Balassa = BORSA IVÁN–FEKETE NAGY ANTAL szerk., *A Balassa-család levéltára. 1193–1526*. Az Országos Levéltár Kiadványai 2. Forráskiadványok 18. Budapest, 1990.

BENCSIK 1974 = BENCSIK JÁNOS szerk., *Polgár története*. Polgár Nagyközségi Közös Tanács, Polgár, 1974.

BÉRES 2014 = BÉRES JÚLIA, Adalékok a Hortobágy etimológiájához. *Helynévtörténeti Tanulmányok 10* (2014), 33–52.

BÉRES 2016 = BÉRES JÚLIA, Elpusztult települések és névbokraik az egykori Polgár területén. *Régió kutatás Szemle 1* (2016), 113–135.

CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, *A magyar nyelv szótára 1–6*. Pest, [később] Budapest, 1862–1874.

Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3.*, 5. Budapest, 1890–1913.

DHA. = GYÖRFFY GYÖRGY, *Diplomata Hungariae Antiquissima 1. 1000–1131*. Budapest, 1992.

DF. = *Magyar Nemzeti Levéltár. Diplomatikai Fényképgyűjtemény, 1526 utáni dokumentumok*.

DL. = *Magyar Nemzeti Levéltár. Diplomatikai Levéltár, Mohács előtti gyűjtemény*.

ECSEDI 1914 = ECSEDI ISTVÁN, *A Hortobágy puszta és élete*. Debrecen, 1914.

ECSEDI–BODNÁR 1927 = ECSEDI ISTVÁN–BODNÁR LAJOS szerk., *Hortobágyi pásztor- és betyár-nóták dallamokkal*. Debrecen, 1927.

ÉGy. 2013 = BÉRES JÚLIA élőnyelvi gyűjtése.

ÉGy. 2024 = SZÉP SZILVIA élőnyelvi gyűjtése.

EKFT. = *Első katonai felmérés. 1763–1787*.

URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary>

E 158 = Magyar Nemzeti Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma. Conscriptioes portarum. 41. kötet.

FÉNYES 1851 = FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik 1–4*. Pest, 1851.

FKnT. = URL: https://mnh.unideb.hu/geoname_registry. Korábbi kiadása: BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevek tára*. A Magyar Névtár Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014.

FNESZ. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.

FÜZESI 2009 = FÜZESI ANDRÁS, A neolitikus településszerkezet mikroregionális vizsgálata a Tisza mentén Polgár és Tiszacsege között. *Tisicum. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Évkönyve 19* (2009), 377–398.

GÖRÖG = GÖRÖG DEMETER–MÁRTON JÓZSEF, *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok' vármegyéji, s Szabad Kerületei és a határ-örző Katonáság' Vidékinek közönséges és különös tábláji*. 1802–1811.

GÖRÖMBEI 1965 = GÖRÖMBEI ANDOR, *Polgár földrajzi nevei*. Kézirat. Szemináriumi dolgozat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének könyvtára. K 412. Debrecen, 1965.

HKFT. = *Harmadik katonai felmérés (1:25000). 1869–1887*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000>

Hnt. = Magyarország helységnevtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

KANDRA–LESKÓ 1908 = KANDRA KABOS–LESKÓ JÓZSEF szerk., *Adatok az egri egyházmegye történetéhez 1–4*. Eger, 1885–1908.

Károlyi = GÉRESI KÁLMÁN, *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára 1–5*. Budapest, 1882–1897.

Kat. = *Kataszteri térképek. 19. század*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral>

KIS 1993 = KIS TAMÁS, Gugyori és Kutyakaparó 1. Egy alföldi csárdanévtípusról. *Névtani Értesítő 15* (1993), 180–185.

KISS 1974a = KISS LAJOS, Hol tart ma a Hortobágy név etimológiájának a vizsgálata. *Műveltség és hagyomány 25–26* (1972–1974), 21–30.

KORABINSZKY = KORABINSZKY JOHANN MATTHIAS, *Geographisch-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn*. Preßburg, 1786.

KOVÁCS 2018a = KOVÁCS ÉVA, *A Százdi alapítólevél mint helynévtörténeti forrás*. A Magyar Névtár Kiadványai 48. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2018.

KRALOVÁNSZKY 1961 = KRALOVÁNSZKY ALÁN, Hajdú-Bihar megyei régészeti kutatás 1944–1961. *A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1962–1964* (1965), 31–45.

LIPSZKY, Map. = LIPSZKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1806.

LIPSZKYMT. = LIPSZKY JÁNOS, *[Munkatérkép a Mappa generalis Regni Hungariae című térkép szerkesztéséhez]*. 1799–1803. URL: <https://maps.hungaricana.hu/hu/OSZKTerkeptar/2252/>

LIPSZKY, Rep. = LIPSZKY JÁNOS, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium, Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium*. 1808. In: LIPSZKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005.

L9.V.629 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár V. 629. Görbeháza nagyközség iratai. 1891–1954. – c) Közigazgatási iratok. 1927–1954. 1. doboz.

L9.V.663 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár V. 663. Polgár nagyközség iratai. 1834–1950. – c) Közigazgatási iratok. 1858–1950. 1. doboz.

L9.V.680 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár V. 680. Újtikos kisközség (Tiszagyulaháza-Újtikos körjegyzőség) iratai. 1945–1950. – b) Önkormányzati iratok. 1946–1950. 1. doboz.

L9.VI.181 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár VI. 181. Bihar és Hajdú vármegyei Földmérési Felügyelőségek iratainak gyűjteménye. 1850–1950 – III) Polgár. 1851–1909. 3. és 7. kötet.

L9.XVII.552 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XVII. 552. Polgári Földigénylő Bizottság iratai. 1945–1948. 1. doboz.

L9.XXIII.9 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XXIII. 9. Hajdú-Bihar Megyei Tanács

- Végrehajtó Bizottság Mezőgazdasági Osztályának iratai. 1949–1980. – c) Földrendezési iratok. 1953–1967. 10. és 32. doboz.
- MaKF. = *Magyarország katonai felmérése. 1941.* URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>
- MEZŐ 1996 = MEZŐ ANDRÁS, *A templomcím a magyar helységnevekben. 11–15. század.* METEM Könyvek 15. Budapest, 1996.
- MEZŐ 2003 = MEZŐ ANDRÁS, *Patrocíniumok a középkori Magyarországon.* METEM Könyvek 40. Budapest, 2003.
- MKFT. = *Második katonai felmérés. 1819–1869.* URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary>
- MoFntT. 2/9 = FÖLDI ERVIN szerk., *Magyarország földrajzinév-tára 2. Hajdú-Bihar megye.* Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1981.
- MVV. 19 = BOROVSKY SAMU szerk., *Szabolcs vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1900.
- NÉMETH 2023 = NÉMETH PÉTER, *A XI–XIV. századi Szabolcs megye települései. Adattár.* Nyíregyháza, 2023.
- M. NEPPER 1974 = M. NEPPER IBOLYA, A polgári határ régészeti lelőhelyeinek katasztere. In: BENCSIK JÁNOS szerk., *Polgár története.* Polgár Nagyközségi Közös Tanács, Polgár, 1974. 414–416.
- M. NEPPER et al. 1981 = M. NEPPER IBOLYA–SÓREGI JÁNOS–ZOLTAI LAJOS, *Hajdúsági halmok.* Hajdúsági Közlemények 8. Hajdúböszörmény, 1981.
- NYAKAS 1974 = NYAKAS MIKLÓS, A hajdúváros pusztulásától a jobbágyfelszabadításig 1717–1848. In: BENCSIK JÁNOS szerk., *Polgár története.* Polgár Nagyközségi Közös Tanács, Polgár, 1974. 134–226.
- OLOSZ 2018 = OLOSZ KATALIN szerk., *Nagyszalontai népballadák és epikus énekek 1912–1919.* Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018.
- PÁSZTOR 2019 = PÁSZTOR IBOLYA, *Évszázadok sodrásában. Villanások Szentmargita ezeréves történetéből.* Újszentmargita, 2019.
- PESTY 1864/38 = *Pesty Frigyes helynévtára 38. Szabolcs vármegye.* OSZK Kézirattár. Jelzete: Fol. Hung. 1114/38. (Szövegkiadás: MIZSER LAJOS, Szabolcs megye Pesty Frigyes 1864. évi helynévtárában. *A Jósa András Múzeum Évkönyve 42* (2000), 227–372.)
- PETE 1965 = PETE GIZELLA, *Újszentmargita földrajzi nevei.* Kézirat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének könyvtára. K 475. Debrecen, 1965.
- PJFN. = PAPP LÁSZLÓ–VÉGH JÓZSEF szerk., *Hajdú-Bihar megye földrajzi nevei 1. Polgári járás.* Polgári Nagyközségi Közös Tanács, Debrecen, 1970.
- RMCsSz. = KÁZMÉR MIKLÓS, *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század.* Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 1993.
- SUGÁR 1974 = SUGÁR ISTVÁN, Adatok Polgár, Szentmargita, Csösz, Kékes és Szentmiklós történetéhez. 1261–1717. In: BENCSIK JÁNOS szerk., *Polgár története.* Polgár Nagyközségi Közös Tanács, Polgár, 1974. 417–502.
- SZŐKE 2024 = SZŐKE MELINDA, Gondolatok a Hortobágy név eredetéről. *Helynévtörténeti Tanulmányok 18* (2022–2024), 7–22.
- TARJÁNYI 1967 = TARJÁNYI JUDIT, *Polgár földrajzi nevei.* Kézirat. Néprajzi Múzeum Etnológiai Adattára. 15651. Budapest, 1967.
- TERGE 1968 = TERGE LAJOS, *Földrajzinév-adás Polgáron és közvetlen környékén.* Kézirat. Szakdolgozat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének könyvtára. K 563. Debrecen, 1968.
- T1.S.12.XIX.168 = Tisza átnézeti térkép Szerderkénytől T. Füredig. 1845. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XIX. Nr. 168.
- T1.S.70.96 = Specialis Topographia metarum Oppidi Ujváros. 1750. – MNL Országos Levéltár S 70. Vegyes kéziratos térképek. 16. sz.–20. sz. Nr. 96.
- T1.S.70.100 = Cím nélkül [Máta puszta és Balmazújváros vitás határterületének térképe, valamint mezőgazdasági térkép]. 1750. – MNL Országos Levéltár S 70. Vegyes kéziratos térképek. 16. sz.–20. sz. Nr. 100.
- T1.S.78.1806/24–27 = Markt Polgár sammt Puszte Tikos in Ungarn Szabolcs Comit. 1854. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Ka-

taszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. Nr. 1806/24–27.

T1.S.79.929/8 = Polgár nagyközségnek felvételi előrajza. 1870. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. Nr. 929/8.

T1.S.80.XVIII.78/1–5 = Alsó Szabolcsi Társulat. 19. sz. – MNL Országos Levéltár S 80–81 Vízrajzi Intézet. 18. sz.–20. sz. – S 80) Térképek. 18. sz.–20. sz. XVIII.78/1–5.

T9.K.53/3 = Cím nélkül [A Hortobágy katonai térképe]. 1934. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.3. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár katonai térképeinek gyűjteménye. 1890–1940. K. 53.

T9.K.67 = Csege. 1900. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.3. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár katonai térképeinek gyűjteménye. 1890–1940. K. 67.

T9.SzmK.38/1–66 = Cím nélkül [Polgár]. 1916. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – e) Szabolcs vármegye. 1850–1960. SzmK. 38/1–66.

T9.SzmK.39/1–56 = Újszentmargita. 1916. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – e) Szabolcs vármegye. 1850–1960. SzmK. 39/1–56.

T9.SzmK.40/1–13 = Újszentmargita. 1947. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – e) Szabolcs vármegye. 1850–1960. SzmK. 40/1–13.

T9.SzmT.16 = Ductus Metalis V(enerabilis) Capituli Agriensis inter Praedia Sz. Margita ... et Daraksa... 1779. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratos térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – e) Szabolcs vármegye. 1748–1940. SzmT. 16.

T9.SzmT.17 = Ductus Metalis V(enerabilis) Capituli Agriensis inter Praedium Sz. Margita ... et Plagam Nagy Szeg... 1779. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratos térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – e) Szabolcs vármegye. 1748–1940. SzmT. 17.

T10.FM.4 = A bogácsi erdőgondnoksághoz tartozó erdők átnézeti térképe. 1938. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 4.

T10.FM.41 = Geometrica Delineatio Controversiae Oppidi Ujváros et Praedii Margita. 1780. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 41.

T10.FM.43 = Hanc Mappam repraesentatem plagam partis praedii Margita cinctam Flumine Selypes, Bogarfok, Ludas, Kristaly et Pap-Tava. 1781. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 43.

T10.FM.44 = Planum Exhibens Ratam in Praedio Sz. Margita, Tabulas Bialhalmenses, et Praedium Kengyel-fiók, Pratam Pelyhes... 1824. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 44.

T10.FM.45 = Cím nélkül [Szent Margita-pusztai II. József-féle kataszteri felvétele]. [1788]. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 45.

T10.FM.46 = Tisza-Polgár és Pta Szt. Margita-i uradalmak térképe az 1890. évi kataszteri térkép után kibővítve. 1897. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 46.

T10.FM.50 = Örvényszögi gazdaság térrajza. [1880]. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 50.

T10.FM.51 = A Sz. Margitai Nagy-Tanyához tartozó birtokok térképe. 1880. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főképtalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 51.

T10.FM.93 = A Méltóságos és Főtisztelendő Egri Főképtalan összes birtokainak földrajzi térképe. 1883. – MNL Heves Vármegyei Levéltár

XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 93.

T10.FM.103 = Szent-Margita pusztához tartozó tukaszilági, margita-erdői és nagytyanai gazdaságok vázlatos helyzeti rajza. 1904. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 103.

T10.FM.162 = Az egri főkáptalani uradalom Szentmargitpusztai területének térképe. [1900]. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 162.

T10.FM.169 = Helyszínrajz a tervezett árkokról. 1940. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 169.

T10.FM.171 = Cím nélkül [A Bődönháti-tanya térképe Szentmargita határában]. 1890. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 171.

T10.FM.172 = A Polgári Folyás és a Sz. Margita Pusztá bérlet terve. 1871. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkáptalan Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. FM. 172.

T16.T.108 = Szabolcs megye térképe. 1889. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 108.

T16.T.109 = Szabolcs vármegye térképe. 1904. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 109.

T16.T.110 = Szabolcs vármegye és a Hajdú városok kerülete. 1802. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 110.

T16.T.144 = Átnézetes talajismereti térkép. Szentmargitapuszta. 1934. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 144.

T16.T.150 = Szabolcs vármegye közúti és kőbánya térképe. 1918. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 150.

T16.T.152 = Szabolcs vármegye. 1939. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 152.

T16.T.409 = Szabolcs megye. 1893. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 409.

T16.T.462 = Debreczen. 1924. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 462.

T16.T.526 = Tisza-Polgár. 1900. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 526.

T16.T.562 = Polgár. 1927. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 562.

T16.T.584 = Polgár. 1943. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 584.

ÚCsnT. = HAJDÚ MIHÁLY, *Újmagyarkori családneveink tára. XVIII–XXI. század.* Budapest, 2012.

ÚMTsz. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010.

VITÉZ 2007 = VITÉZ FERENC, *Szent Margitok öröksége.* Újszentmargita Község Önkormányzata, Újszentmargita, 2007.

A

B

C

D

1

2

3

4

5

T2

A

B

C

D

Tizsakeszi

Tizsakeszi

Fékös-lapos

Tukai-legelő

Lóger-tanya

Lóger

T u k a - h á t

Kocka-tábla

Ároktő

Miska-fok

Kendergyár

Szilfás-hát-tanya

Szilfás-hát

Fás-er

Ároktő

Hortobágyi állami gazdaság

E

F

G

H

1

Tiszakeszi

Folyás

Folyás

Nagy-szög hátulja

Tégla-zug

2

Nagy-szög-part

Tégla-hát

Nagy-szög

Nagy-szög-tanya

Deli-ház

Gelej-lapos

Bacsó-hát

Cifra híd

Cifra-tábla

Gyékenyes-fok

Gyékeny-telep

Keszi

Nagy-Peres

Nagy-szög-zug

Nadrágszár

Dufkó-hát

Verebes-tanya

Geleji-tó

Kis-Bacsó-hát

Bacsó-hát-tanya

Kis-Bacsóháti-tanya

3

Verebesi-erdő

Dobogó-hát

Dobogó-háti-tanya

Kántor-föld

Hatalszőlő-táposatorna

Kis-Peres

Nagyszögesi-Gyűrű-fok

Tiszakeszi

Tukai-Gyűrű-fok

Cigány-hát

Nagyszögesi út

4

Nagy-Nyakas

Reptér

Margita-erdei-csatorna

Szöke-fenek

Körtvélyes

Király-tói-erdő

Király-tó

Szilágy-hát

Szilágy-tanya

Tó-oldal

Nagy-Szilágy

Szilágy

Lapos

Tilos-erdő

5

Fácántelep

Magtár

Tuka

Tukai-legelő

Tó farka

Margita-tó

H

T3

E

F

G

A

B

C

D

1

2

3

4

5

T4

Folyás

Folyás

Töviskes-hát
Töviskes

Sima-háti-tanya

Töviskes-tanya

Sima-hát

Nagy-Zsombékos

Zsombékos

Rókás

Nagy-Koponya-lapos

Koponya

Bödön-lapos

Központi-tábla

Dögös-erdő

Döglút

Pálinkás-küti-erdő

Pálinkás-kút

Bödön-háti-központ
Bödön-hát-tanya

Kun-tanya

Csordakút

Csurgóháti kövesút

Nyakas
Nagy-Nyakas

Kis-Nyakas

Homok-domb

Homokbánya

Pap-föld

Papi hármas

Papi egyes

Papi kettes

Templomrom

Koponya csárda

Koponya-halom

Nagy állomás

Madarász-tanya

Kacsafürdő

Rizstelep

Sós-kút

Sós-küti-erdő

Fácántelep

Magtár

Erdős-tanya

Komlós

Malomház

Sófal-sátrú

Csókány-lapos

Debreceni-tábla

Kúria-hát

E

F

G

H

1

2

Görbeháza

Folyás

3

Lopó-hát

Kerecse-ksatorna

Kerecsei-tanya Gátóház

Görbeháza

4

Kis-Kerecse

K

Tiszti út

Fástanyasi út

Fás-tanya

r e

c s e
F á s - t a n y a

Nagy-Kerecse

Közép-Kerecse

Bagotasi út

5

Görbeháza

Alsó-Kerecse

Csurgó-háti-gyep

Csurgó-hát

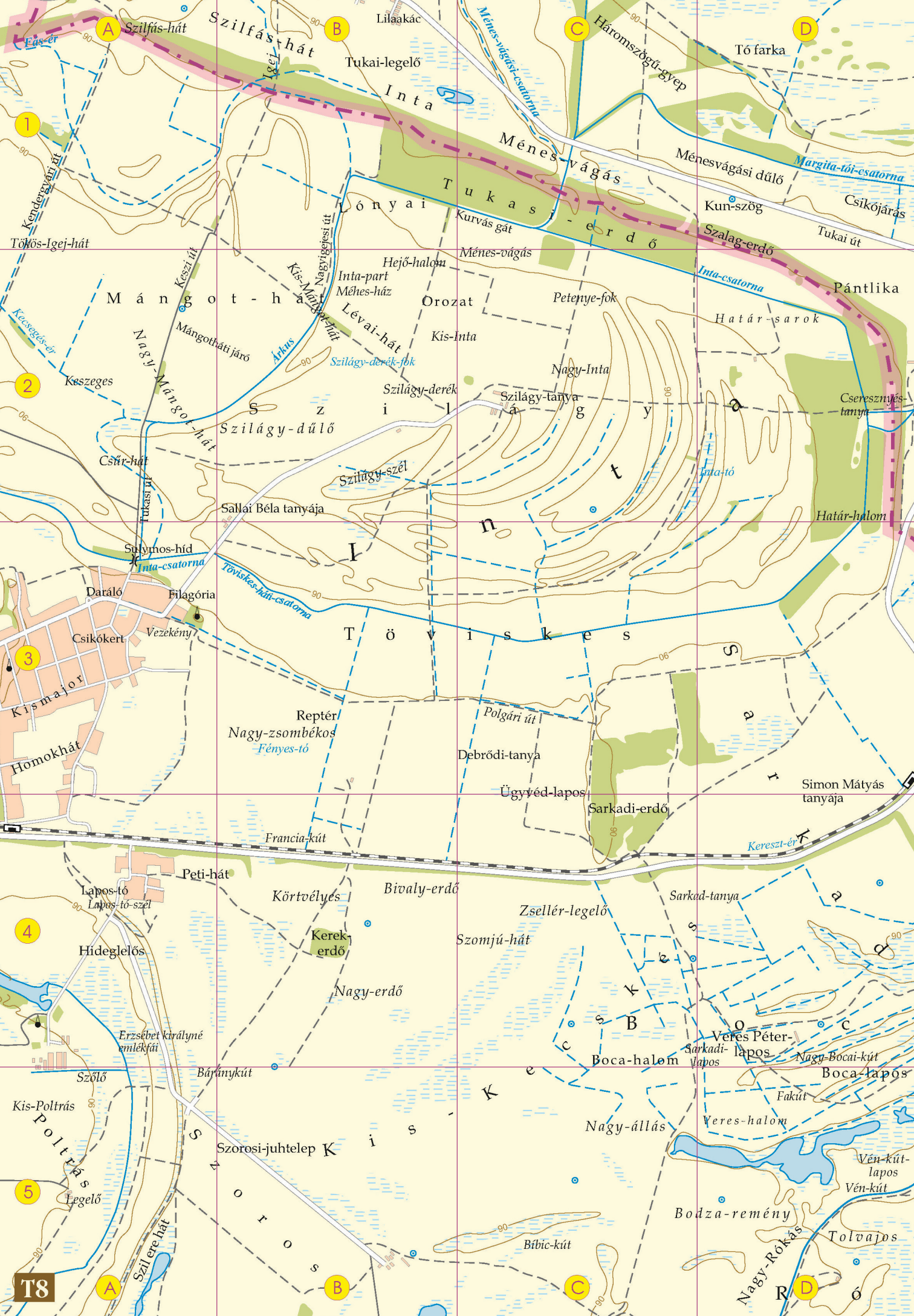
E

F

G

H

T5

A

B

C

D

1

2

3

4

5

T8

Szilfűs-hát
Tökös-Igej-hát
Keszegés-ér
Kendegvári út
Keszegés-ér
Keszeges
Csűr-hát
Sikymos-híd
Daráló
Csikókert
Kis-major
Homokhát
Lapos-tó
Lapos-tó-szél
Hideglelős
Erzsébet királyné emlékjai
Szőlő
Kis-Poltrás
Poltrás
Egelyő

Szilfűs-hát
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

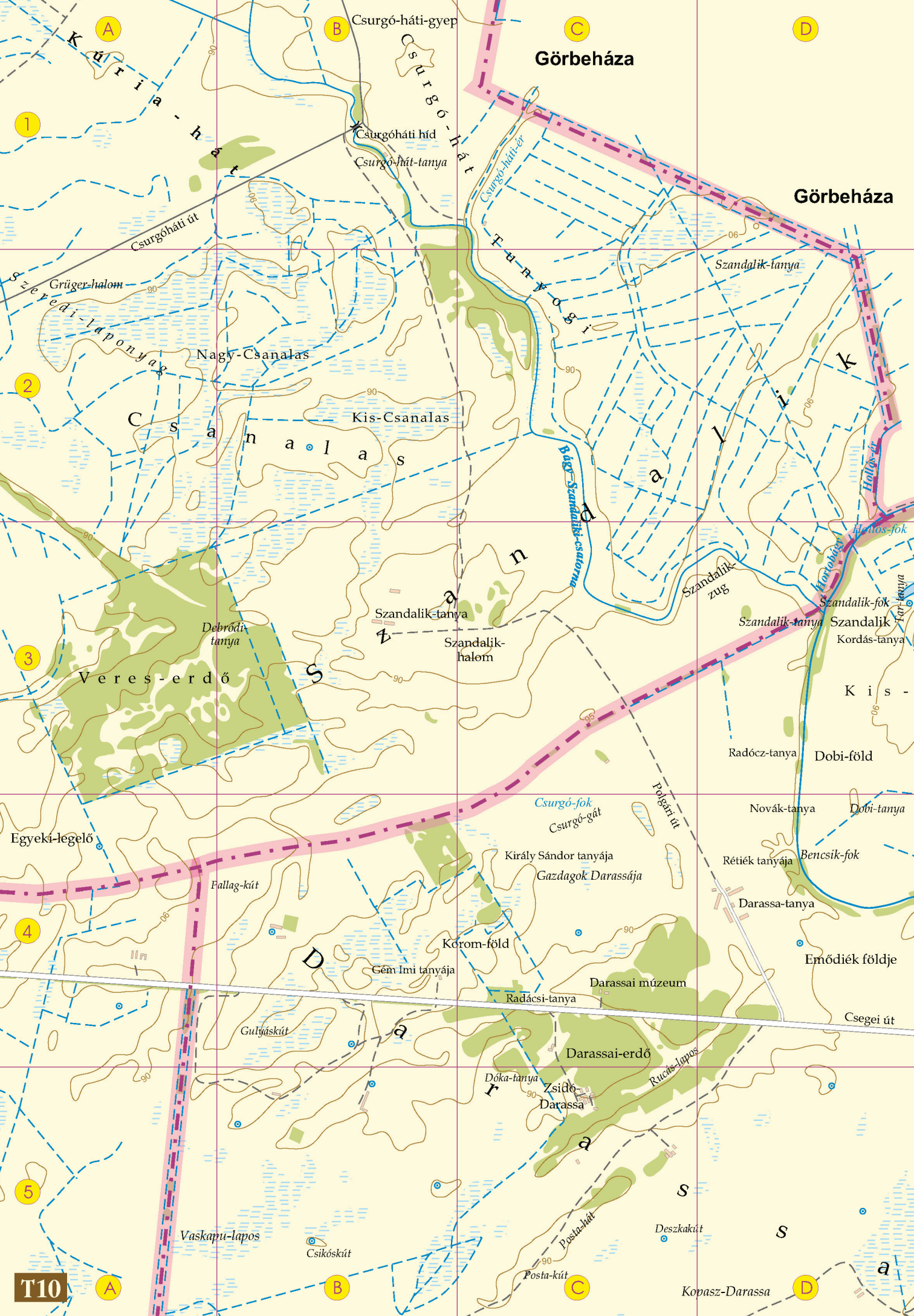
Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Liláakác
Tukai-legelő
Inta
Ménés-vágás
Ménés-vágási dűlő
Kun-szög
Tukai út
Ménés-vágás
Kurvas gát
Hejő-halom
Inta-part
Ménés-ház
Lévai-hát
Kis-Inta
Szilágy-dűlő
Sallai Béla tanyája
Szikymos-híd
Filagória
Vezekény
Reptér
Nagy-zsombékos
Fényes-tó
Peti-hát
Körtevényes
Kerek-erdő
Nagy-erdő
Szorosi-juhtelep
Szilfűs-hát
Szilfűs-ér

Újszentmargita

Magtár Erdős-tanya
Jeges
Debreceni út
Kismargita megálló
Liliomos
Karámosi-tábla
Hármas-halom
Zsidó temető
Tévétorony
Új-törés
Petenyé
Válykos
Lyukas-halom
Csikótelep
Koshodály
Csikótelepi út
Papp-tanya
Csegei út
Dögös-lapos
Ökörkút
Koshodályi híd
Dinnyés-tanya
Király-halom
Határ-halom
Petenyé-ér
Koshodályosi út
Dinnyés-hát
Koshodályi-legelő
Dinnyés-lapos
Balogh-erdő
Kettős-halom
Ökörkúti-tábla
Nagy-Bagdi-hát
Margita-domb
Rossz-falasi-tábla
Cserepes
Kis-Bagdi-hát
Csapó-fenek
Takács-kút
Egyeki-legelő
Cserepes vasútállomás
Cserepesi útörklúz
Cserepes-tanya
Kis-Cserepes
Cserepes csárda
Kun-ranch
Kéttagú-kút
Cserepes-laponyag
Kis-Bodái-kút
Kéttagú-zsombékos
Hármas-határ
Kőszepő-tanya
Oláh-kút
Cserepes-ér
Kis-Rókas

Görbeháza

Görbeháza

T10

Újszentmargita belterülete

Koponya
Koponya csárda

Bödönhát

Koponya-halom

Kis-Nyakas

Pap-föld

Papi hármas

Nagy állomás

Homok-domb

Homokbánya

Papi egyes

Madarász-tanya

Temető

Papi kettes

Templomrom

Fácántelep

M a r g i t a - e r d ő

Malomház

Erdős-tanya
Magtár

András-lapos
Csokány-lapos

Komlós

Rákóczi

Nyugati-főcsatorna

90

T e s s

Óvoda

Debreceni út

Káptalani intézőlak

Templom

Parókia

Szoci

Iskola

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Polgármesteri hivatal

Debreceni út

Liliomos

P e t e n y e

Petőfi

Petőfi út

Új-törés

Válykos

T36

Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek 17.

A kiadvány a
MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR 3.
A BALMAZÚJVÁROSI JÁRÁS HELYNEVEI
című kötet Újszentmargitára vonatkozó anyagait tartalmazza.

Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Kutatási Programok
Magyar Nemzeti Helynévtár Programja keretében,
a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

A kötet a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulója
tiszteletére jelent meg.

Helynévtasz: Schwarcz Gyula
Légifotók: Civertan Grafikai Stúdió
Fotók: Harangi Mária, Hortobágyi Leader Egyesület, Szép Szilvia

© Szálkai Tamás, Szép Szilvia 2025
© Debreceni Egyetemi Kiadó – Debrecen University Press, beleértve
az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is, 2025

ISBN 978-963-615-302-1

Kiadja a Debreceni Egyetemi Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar
Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

dupress.unideb.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Technikai szerkesztő: Homoki-Mozga Evelin, Porczió Veronika
Borítóterv, tipográfia: Gacsályi Gábor
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában.

